

Badanie subiektywnych ocen, potrzeb i preferencji
mieszkańców oraz ocena i analiza jakości usług
publicznych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6
w zakresie edukacji, kultury, spraw społecznych
i transportu publicznego

Raport cząstkowy – Gmina Deszczno

Projekt realizowany przez Związek Celowy Gmin MG-6 z siedzibą w Gorzowie Wlkp.

ul. Sikorskiego 3-4

66-400 Gorzów Wlkp.

Biuro Związku Celowego Gmin MG-6

Gorzów Wlkp., ul. Warszawska 6

tel.: 95 733 04 93/94, fax: 95 733 04 95

e-mail: zcg-mg6@wp.pl, zcg-img6@o2.pl

<http://www.zcg.net.pl>

Opracowanie merytoryczne

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

43-400 Cieszyn, ul. Zamkowa 3a/1

tel./fax: +48 33 851 44 81

www.deltapartner.org.pl

Gorzów Wielkopolski – Cieszyn – 2013

Projekt „Profesjonalizacja usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 – poprzez diagnozę potrzeb społecznych i doskonalenie kompetencji kadr” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

POMOC TECHNICZNA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Spis treści

Streszczenie	5
1. Wprowadzenie.....	7
1.1. Ogólne założenia projektu, kontekst badania	7
1.2. Zakres terytorialny i tematyczny badania	8
1.3. Zakres prowadzonych prac badawczych.....	9
1.3.1. Badanie ankietowe gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.....	9
1.3.2. Badania ankietowe uczniowie.....	9
1.3.3. Badanie – nauczyciele.....	10
1.3.4. Badanie ankietowe mieszkańcy	11
2. Sektor pomocy społecznej	14
2.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji badania	14
2.2. Badanie gospodarstw domowych – wyniki.....	17
2.2.1. Charakterystyka grupy docelowej.....	17
2.2.2. Ocena zadowolenia mieszkańców	19
2.2.3. Ocena potencjału kadr systemu pomocy społecznej.....	24
3. Sektor edukacji	27
3.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji zadania	27
3.2. Badanie mieszkańców	31
3.2.1. Edukacja – rodzice	31
3.2.2. Ocena pracy nauczycieli	31
3.2.3. Ocena jakości kształcenia	35
3.3. Badanie młodzież	44
3.3.1. Ocena systemu.....	44
3.3.2. Podstawa programowa.....	47
3.3.3. Oferta dodatkowa.....	49
3.3.4. Szczegółowa ocena	51
3.4. Badania nauczyciele	53
3.4.1. Ocena dostępu i jakości.....	53

3.4.2. Ocena współpracy MG-6	55
3.4.3. Zadowolenie z pracy	56
3.4.4. Problemy systemu	57
3.4.5. Szczegółowa ocena	59
4. Sektor kultury	61
4.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji badania	62
4.2. Badanie mieszkańców	63
4.2.1. Ocena jakości usług publicznych w kulturze.....	63
4.2.1.1 Ocena stanu technicznego infrastruktury kultury i rekreacji	65
4.2.1.2 Ocena oferty kulturalnej i jej finansowania.....	67
4.2.1.3 Ocena kadr instytucji kultury	70
4.2.1.4 Uczestnictwo w życiu kulturalnym.....	72
4.2.2. Potrzeby i preferencje	75
4.3. Uczniowie	77
4.3.1. Ocena jakości usług.....	77
4.3.2. Potrzeby i preferencje	78
5. Sektor transportu publicznego	82
5.1. Mieszkańcy	82
5.1.1. Ocena dostępności i jakości	82
5.1.2. Charakterystyka form korzystania	89
5.1.3. Szczegółowa ocena systemu	92
5.2. Młodzież / uczniowie	97
5.2.1. Ocena dostępności i jakości	97
5.2.2. Charakterystyka form korzystania	100
6. Spis tabel i rysunków	108

Streszczenie

Niniejszy raport został opracowany jako syntetyczne zestawienie wyników badań społecznych przeprowadzonych w ramach projektu „Badanie subiektywnych ocen, potrzeb i preferencji mieszkańców oraz ocena i analiza jakości usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 w zakresie edukacji, kultury, spraw społecznych i transportu publicznego”.

Celem badania było przeprowadzenie metodą indywidualnego osobistego wywiadu kwestionariuszowego na wybranej próbie ilościowych badań postaw mieszkańców wobec usług publicznych świadczonych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 w obszarach kultury, edukacji, spraw społecznych i transportu publicznego. Należy wziąć pod uwagę, że w określeniu postawy ludzkie zawierają się następujące elementy (komponenty):

- komponent poznawczy – znajomość, wiedzę i świadomość odnośnie usług publicznych świadczonych na terenie ZCG MG-6 i zapotrzebowania na te usługi;
- komponent emocjonalno - oceniający – opinie, oczekiwania i oceny mieszkańców odnośnie tych usług oraz stopnia, w jakim zaspokajają one zapotrzebowanie społeczne;
- komponent behawioralny – modele uczestnictwa, modele konsumpcji usług, sposoby i zakres korzystania z usług publicznych wraz z ich uwarunkowaniami.

Badania ankietowe przeprowadzono na obszarze gmin należących do Związku Celowego Gmin MG-6: Gorzów Wielkopolski, Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Lubiszyn i Santok. Szczegółowy przedmiot badania obejmował:

- w obszarze edukacji:
 - badanie postaw mieszkańców (uczniów i rodziców) wobec usług edukacyjnych świadczonych na terenie ZCG MG-6;
 - badanie potrzeb i preferencji mieszkańców (uczniów oraz rodziców) w zakresie kierunków kształcenia na terenie ZCG MG-6;
 - badanie subiektywnych ocen mieszkańców ZCG MG-6 w zakresie jakości kształcenia i infrastruktury edukacyjnej wraz z analizą uwarunkowań tych ocen.
- w obszarze kultury:

- badanie postaw mieszkańców wobec usług kulturalnych świadczonych na terenie ZCG MG-6;
- badanie potrzeb i preferencji mieszkańców zakresie instytucji kultury i usług kulturalnych na terenie ZCG MG-6;
- badanie subiektywnych ocen mieszkańców ZCG MG-6 w zakresie jakości usług kulturalnych wraz z analizą uwarunkowań tych ocen.
- w obszarze spraw społecznych:
 - badanie postaw mieszkańców wobec usług społecznych świadczonych na terenie ZCG MG-6;
 - badanie dostępności usług społecznych i jej uwarunkowań;
 - badanie subiektywnych ocen mieszkańców ZCG MG-6 w zakresie jakości usług społecznych wraz z analizą uwarunkowań tych ocen.
- w obszarze transportu publicznego:
 - badanie dostępności usług transportu publicznego dla mieszkańców ZCG MG-6 oraz rozpoznanie modelu konsumpcji tych usług;
 - wykonanie analizy potrzeb i preferencji komunikacyjnych mieszkańców ZCG MG-6;
 - sformułowanie wniosków i wytycznych, stanowiących podstawę do opracowania dokumentów strategicznych: projektu Planu Transportowego dla Miasta Gorzowa Wlkp. i Związku Celowego Gmin oraz koncepcji rozwoju podsystemu tramwajowego dla miasta Gorzowa, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z dnia 8 czerwca 2011r., poz. 684).

Wyniki badań społecznych zostały zaprezentowane w niniejszym raporcie częściowym z badań oraz w raporcie głównym z badań społecznych.

1. Wprowadzenie

1.1. Ogólne założenia projektu, kontekst badania

Niniejszy raport stanowi wynik prac prowadzonych w ramach projektu badań społecznej percepcji usług publicznych: „Badania subiektywnych ocen, potrzeb i preferencji mieszkańców oraz ocena i analiza jakości usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin w zakresie edukacji, kultury, spraw społecznych i transportu publicznego” przeprowadzonych przez zespół Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER na zlecenie Związku Celowego Gmin MG-6 w ramach projektu „Profesjonalizacja usług publicznych na terenie Związku Celowego Gmin MG-6 poprzez diagnozę potrzeb społecznych i doskonalenie kompetencji kadr”.. Badanie społecznej percepcji usług publicznych zostało poprzedzone przeprowadzonymi badaniami instytucjonalnymi, których wyniki wykorzystano w niniejszym opracowaniu. Finalnie kluczowe produkty projektu będą stanowiły opracowania sektorowe o charakterze strategicznym, w tym projekt Planu Transportowego oraz wytyczne do strategii rozwoju gorzowskiego obszaru funkcjonalnego.

Poniższa tabela prezentuje w ujęciu syntetycznym zakres merytoryczny projektu, w ramach którego został opracowany niniejszy raport:

Tabela 1 Zakres projektu Profesjonalizacja usług publicznych na terenie ZCG MG-6

Nazwa działania	Opis zakresu działania
Badania instytucjonalne	W gminach ZCG przeprowadzono badania podmiotów i instytucji świadczących usługi społeczne w zakresie objętym projektem. Badania obejmą pogłębione wywiady eksperckie oraz analizę materiałów zastanych: dokumentów urzędowych, strategii i planów działania, koncepcji rozwojowych, struktur zatrudnienia, zbiorczych wyników egzaminów szkolnych, rozkładów jazdy etc.
Badania społecznej percepcji usług publicznych	Na reprezentatywnej próbie mieszkańców gmin ZCG przeprowadzono badania kwestionariuszowe, których celem było określenie społecznej percepcji usług publicznych, a więc stopnia, w jakim spełnione są potrzeby i oczekiwania mieszkańców w tym zakresie
Forum Usług Publicznych	Konferencja prezentująca wyniki badań i analiz oraz dobre praktyki w zakresie rozwiązywania zdiagnozowanych problemów. Warsztaty i szkolenia dla praktyków, wskazujące sposoby rozwiązywania zdiagnozowanych problemów

Ekspertyzy

6 opracowań: ekspertyza usług publicznych na terenie ZCG MG-6 (edukacja, sprawy społeczne, kultura, plan transportowy, koncepcja rozwoju podsystemu tramwajowego)

źródło: opracowanie własne

Prezentowany raport obejmuje wyniki drugiego działania w ramach projektu, tj. badań społecznych percepcji usług publicznych. Realizacja badań w tym obszarze pozwoliła na precyzyjne określenie percepcji społecznej mieszkańców samorządów wchodzących w skład MG-6 oraz zdefiniowanie priorytetów dla kolejnych działań zarówno w wymiarze badawczym jak również planistycznym czy szkoleniowym. Uzyskane w ramach badań instytucjonalnych wyniki stanowią swoistą bazę dla prowadzenia dalszych prac analitycznych, w tym w głównej mierze uzyskania miarodajnych wyników w odniesieniu do rzeczywistego poziomu jakości usług publicznych na obszarze MG-6.

1.2. Zakres terytorialny i tematyczny badania

Badaniem ankietowym objęto mieszkańców, uczniów, nauczycieli i gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej z następujących jednostek samorządu terytorialnego położonych na obszarze województwa lubuskiego:

- Bogdaniec - gmina wiejska,
- Deszczno - gmina wiejska,
- Gorzów Wielkopolski - miasto na prawach powiatu,
- Kłodawa - gmina wiejska,
- Lubiszyn - gmina wiejska,
- Santok - gmina wiejska.

Zakres tematyczny badania obejmował system świadczenia usług publicznych na terenie ZCG MG-6 w następujących dziedzinach:

- Edukacja,
- Kultura,
- Pomoc społeczna,
- Transport publiczny.

1.3. Zakres prowadzonych prac badawczych

1.3.1. Badanie ankietowe gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej

Badanie ankietowe gospodarstw korzystających z pomocy społecznej prowadzone zostało w dniach 8-12 lipiec 2013 roku na obszarze Związku Celowego Gmin MG-6. W badaniu ankietowym wzięło udział 305 respondentów – beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej. Biorąc pod uwagę podział na płeć, to w badaniu ankietowym wzięło udział 212 kobiet i 93 mężczyzn. Szczegółowy podział grupy docelowej przedstawia poniższa tabela. Badanie przeprowadzono metodą wywiadu pogłębianego.

Tabela 2 Beneficjenci pomocy społecznej biorący udział w badaniu ankietowym

Samorząd	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Gorzów Wlkp.	138	70	208
Bogdaniec	15	5	20
Deszczno	10	2	12
Kłodawa	15	5	20
Lubiszyn	21	11	32
Santok	13	0	13
Razem	212	93	305

źródło: opracowanie własne

W zdecydowanej większości respondentami były osoby korzystające z pomocy społecznej przez dłuższy okres czasu (ponad 5 lat).

1.3.2. Badania ankietowe uczniowie

Badanie ankietowe uczniów przeprowadzone zostało w dniach 16-24 czerwca 2013 roku w placówkach oświatowych (szkołach) na obszarze Związku Celowego Gmin MG-6. W badaniu ankietowym wzięło udział 968 uczniów z całego obszaru MG-6. W szkołach w Gorzowie

Wielkopolskim ankietyzacji poddano 851 uczniów, natomiast w gminach wiejskich 117. Szczegółowy podział grupy docelowej przedstawia poniższa tabela. Badanie przeprowadzono metodą audytoryjną.

Tabela 3 Uczniowie biorący udział w badaniu ankietowym metodą audytoryjną

Samorząd	gimnazjum	zasadnicza szkoła zawodowa	liceum ogólnokształcące	technikum i szkoła artystyczna	razem
Gorzów Wlkp.	153	30	366	302	851
Bogdaniec	25	-	-	-	25
Deszczno	19	-	-	-	19
Kłodawa	25	-	-	-	25
Lubiszyn	24	-	-	-	24
Santok	24	-	-	-	24
Razem	270	30	366	302	968

źródło: opracowanie własne

1.3.3. Badanie – nauczyciele

Badanie ankietowe wśród nauczycieli przeprowadzone zostało w dniach 16 - 24 czerwiec 2013 roku w placówkach oświatowych na obszarze Związku Celowego Gmin MG-6. W badaniu ankietowym wzięło udział 69 nauczycieli z całego obszaru MG-6. W szkołach w Gorzowie Wielkopolskim ankietyzacją poddano 55 nauczycieli, natomiast w gminach wiejskich 14. Najliczniejszą grupę respondentów stanowili nauczyciele szkół gimnazjalnych (32 osoby), liceów ogólnokształcących (20 osób), techników i szkół artystycznych (13) oraz zasadniczych szkół zawodowych (4). Biorąc pod uwagę podział na płeć, to w badaniu ankietowym wzięło udział 50 kobiet i 19 mężczyzn. W badaniu wzięło udział 30 nauczycieli do 40 lat oraz 39 powyżej 40 roku życia. Szczegółowy podział grupy docelowej przedstawia poniższa tabela. Badanie przeprowadzono metodą wywiadu pogłębionego.

Tabela 4 Nauczyciele biorący udział w badaniu

Samorząd	gimnazjum	zasadnicza szkoła zawodowa	liceum ogólnokształcące	technikum i szkoła artystyczna	razem
Gorzów Wlkp.	18	4	20	13	55
Bogdaniec	6	-	-	-	6
Deszczno	2	-	-	-	2
Kłodawa	2	-	-	-	2
Lubiszyn	2	-	-	-	2
Santok	2	-	-	-	2
Razem	32	4	20	13	69

źródło: opracowanie własne

1.3.4. Badanie ankietowe mieszkańcy

Badanie ankietowe mieszkańców przeprowadzone zostało w dniach 1 – 22 lipca 2013 roku na obszarze ZGC MG-6. Badaniom ankietowym poddano 1401 osób. Najlichnieszą grupę stanowili mieszkańcy Gorzowa Wielkopolskiego – 766 osób. Liczba respondentów z obszarów wiejskich MG-6 wyniosła 635.

Tabela 5 Dobór próby - badanie ankietowe mieszkańców

	zasady doboru próby (próba zakładana)		liczebności w próbie (próba zrealizowana)					
			kobiety		mężczyźni		razem	
Gorzów Wlkp.	767	56,9%	397	54,5%	369	54,8%	766	54,7%
Bogdaniec	108	8,0%	61	8,4%	48	7,1%	109	7,8%
Deszczno	130	9,6%	78	10,7%	72	10,7%	150	10,7%
Kłodawa	116	8,6%	78	10,7%	70	10,4%	148	10,6%
Lubiszyn	106	7,9%	53	7,3%	53	7,9%	106	7,6%
Santok	121	9,0%	61	8,4%	61	9,1%	122	8,7%
Razem	1348	100,0%	728	100,0%	673	100,0%	1401	100,0 %

źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Dobór próby – badanie mieszkańców – wiek respondentów

	16 - 29 lat	30 - 49 lat	50 - 64 lat	65 lat i więcej	razem
Gorzów Wielkopolski	183	260	211	112	766
Bogdaniec	26	38	28	17	109
Deszczno	35	49	47	19	150
Kłodawa	28	53	49	17	148
Lubiszyn	25	34	31	16	106
Santok	29	42	33	18	122
Razem	326	476	399	199	1401
Struktura	23%	34%	29%	14%	100%

źródło: opracowanie własne

Tabela 7 Dobór próby – badanie mieszkańców – wykształcenie respondentów

Kategorie wykształcenia	Gorzów Wielkopolski	Pozostałe gminy MG-6	Cała próba badawcza
wyższe	22%	16%	19%
średnie i policealne	36%	30%	33%
zasadnicze zawodowe	22%	26%	24%
podstawowe i gimnazjalne	20%	28%	23%

źródło: opracowanie własne

2. Sektor pomocy społecznej

Sektor usług publicznych w obszarze pomocy społecznej w najmniejszym stopniu jest warunkowany przez powiązania funkcjonalne Gorzowa Wielkopolskiego i samorządów gmin wiejskich. Usługi publiczne w dziedzinie pomocy społecznej świadczone są w każdej gminie należącej do Związku MG-6. Każda z gmin prowadzi ośrodek pomocy społecznej, który dysponuje wykwalifikowaną kadrą. Wysokie kompetencje i doświadczenie pracowników przekładają się na dobrą ocenę wiedzy na temat rzeczywistych potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej.

Gorzów Wielkopolski wydatkuje zdecydowanie największe środki na pomoc społeczną w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Częściej niż podmiejskie gminy współpracuje też z organizacjami pozarządowymi w formie współfinansowania zadań publicznych. Gorzowska oferta usług publicznych świadczonych przez podmioty III sektora znacznie przewyższa pozostałe gminy. Z tego względu eksperci z dziedziny pomocy społecznej postulują zwiększenie i zacieśnienie współpracy w ramach MG-6 w zakresie pomocy społecznej.

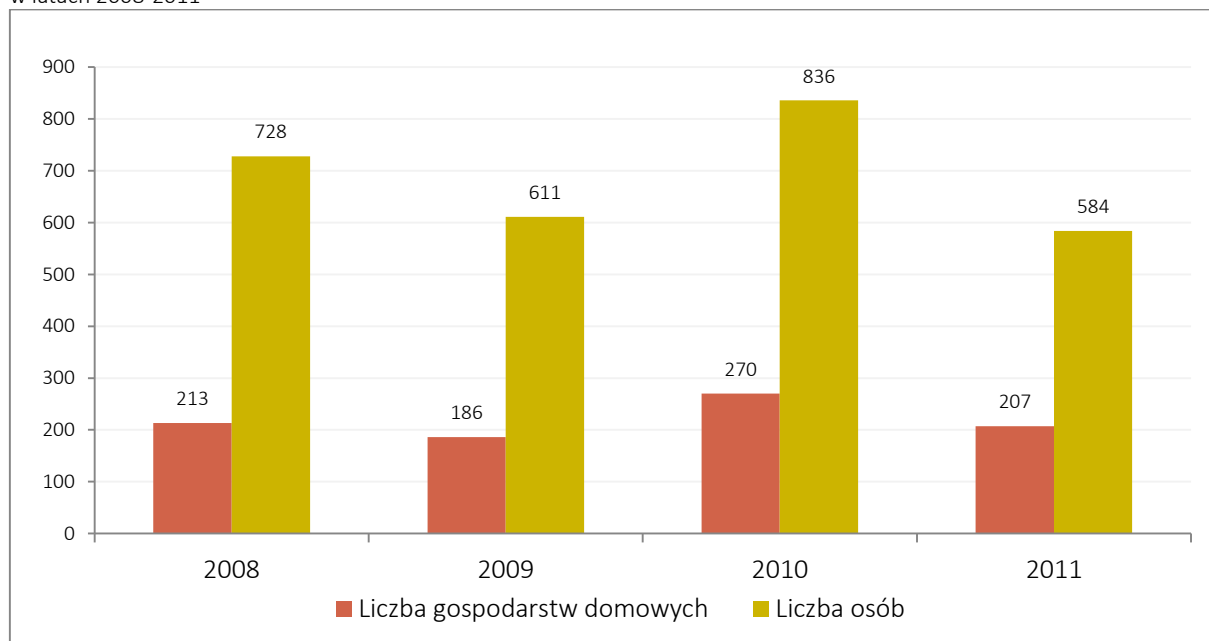
W gminach podmiejskich obszaru MG-6 identyfikowane są problemy społeczne charakterystyczne dla terenów wiejskich. Relatywnie wysokie bezrobocie, bezradność mieszkańców, brak aktywności społecznej powoduje, że zapotrzebowanie na wysokiej jakości usługi publiczne w dziedzinie pomocy społecznej jest bardzo duże. Pilną potrzebą jest również wzmocnienie mechanizmów aktywizujących mieszkańców w zakresie tzw. samopomocy, której najważniejszym elementem jest wolontariat oraz aktywność organizacji pozarządowych.

2.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji badania

W Gminie Deszczno w 2011 roku 207 gospodarstw domowych korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej, zaś łącznie tej formy wsparcia udzielono 584 osobom (według danych GUS). Gminę Deszczno charakteryzuje niski udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Instytucją realizującą

usługi publiczne w dziedzinie pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Deszcznie.

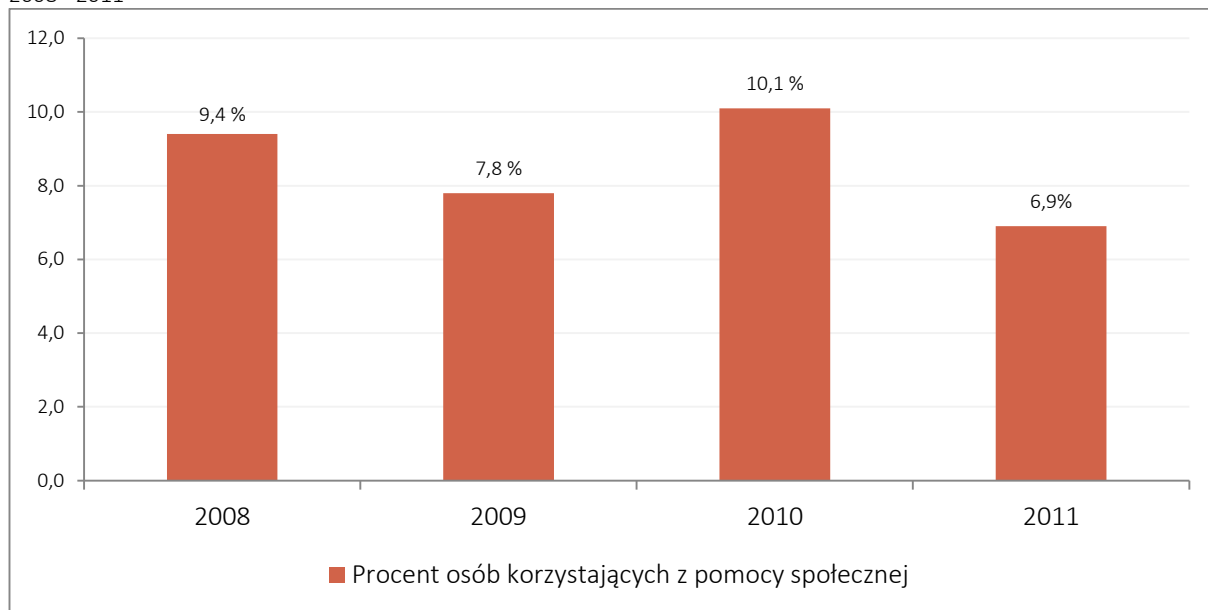
Rysunek 1 Liczba osób oraz gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Deszczno w latach 2008-2011

źródło: GUS

Zaledwie 6,9% mieszkańców gminy korzystało w 2011 roku z finansowego i niefinansowego wsparcia pomocy społecznej. Obserwuje się obniżenie odsetka osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w stosunku do roku 2010 – spadek ten wyniósł 3,2%, natomiast w okresie 2008-2011, zilustrowanym na poniższym wykresie, spadek stanowił 2,5%.

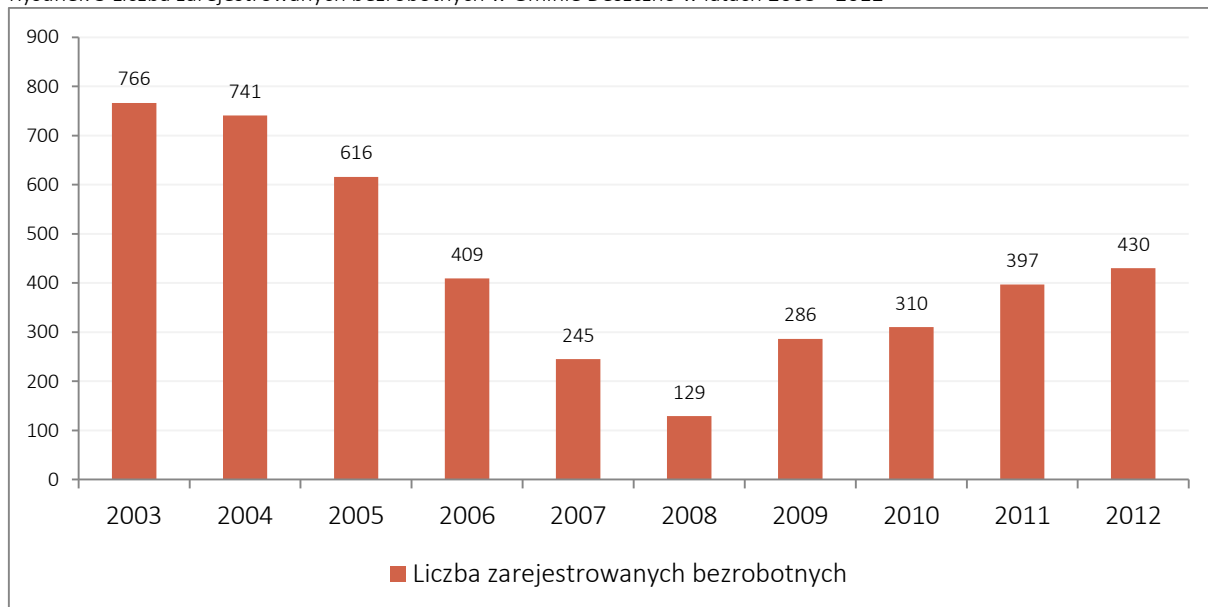
Rysunek 2 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Deszczno w latach 2008 - 2011

źródło: GUS

Według danych GUS za rok 2012 Gminę Deszczno zamieszkiwało 430 osób bezrobotnych. Od 2008 roku, kiedy bez pracy pozostawało 129 osób, można było obserwować stały wzrost liczby bezrobotnych, których liczba do roku 2012 zwiększyła się o 301 osób. W całym zilustrowanym okresie (od 2003 roku) liczba pozostających bez pracy obniżyła się o 366 osób co stanowi o 43% spadku.

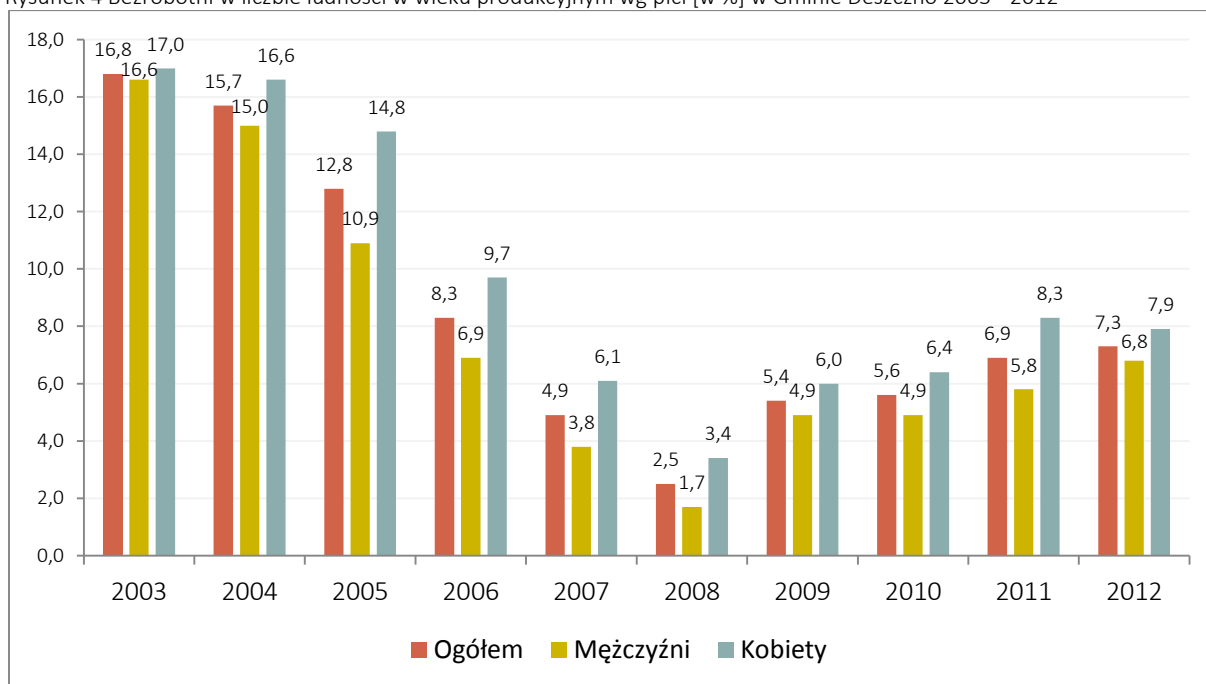
Rysunek 3 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Deszczno w latach 2003 - 2012

źródło: GUS

Na zilustrowanym poniżej wykresie obserwujemy procentowy udział bezrobotnych kobiet i mężczyzn w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Ogólna liczba osób w wieku produkcyjnym pozostających bez pracy wyniosła w 2012 roku 7,3%. W stosunku do 2008 roku, kiedy wskaźniki udziału bezrobotnych wśród ludności w wieku produkcyjnym były najniższe, obserwujemy zasadniczy i systematyczny wzrost. W stosunku do omawianego roku, w roku 2012 wzrost ten wyniósł 4,8%.

Rysunek 4 Bezrobotni w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci [w %] w Gminie Deszczno 2003 - 2012

źródło: GUS

2.2. Badanie gospodarstw domowych – wyniki

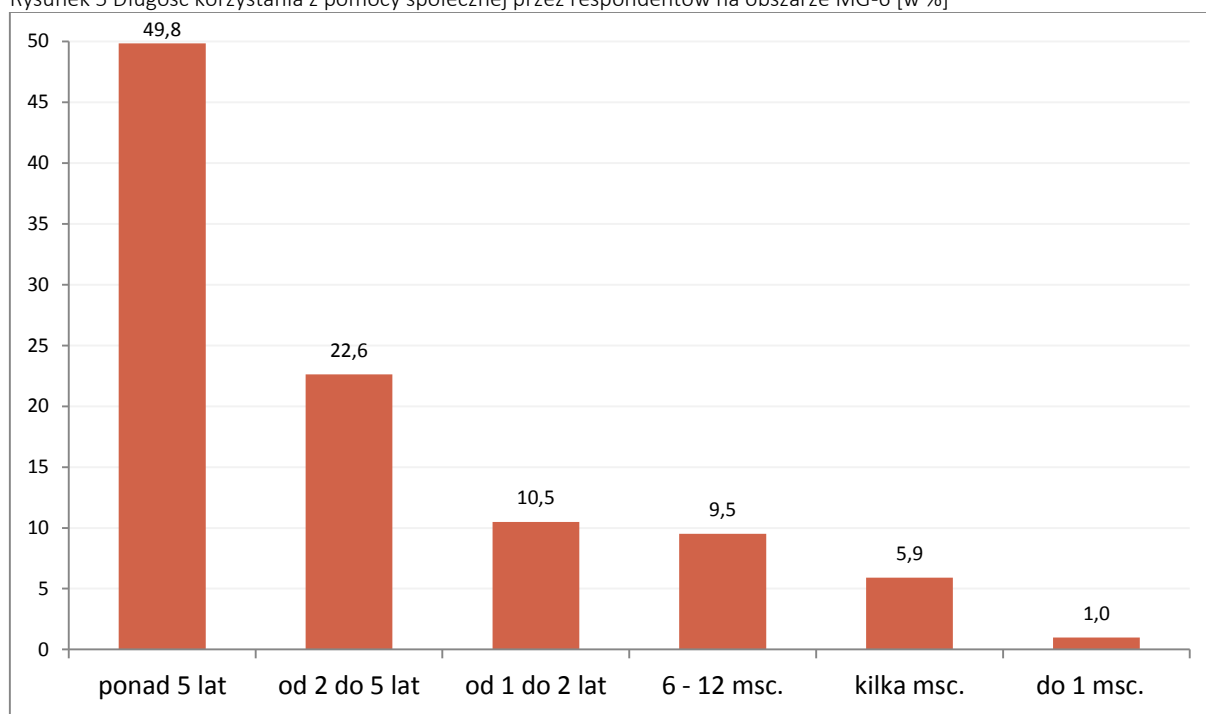
2.2.1. Charakterystyka grupy docelowej

Grupą docelową w ramach badania były gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w Deszcznie. Łącznie w gminie przeprowadzono ankietę wśród 12 gospodarstw korzystających z usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej.

Biorąc pod uwagę podział na płeć, w badaniu wzięło udział 2 mężczyzn i 10 kobiet. W Deszcznie wszystkie gospodarstwa poddane badaniom ankietowym liczą ponad 4 osoby. W jednym na 4 badane gospodarstwa, co najmniej jedna osoba jest bezrobotna. Co czwarta z nich ma prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

W Deszcznie, jak i na całym obszarze Związku Celowego Gmin MG-6, w zdecydowanej większości respondentami były osoby korzystające z pomocy społecznej przez dłuższy okres czasu (ponad 5 lat). Zdecydowana większość gospodarstw domowych poddanych badaniom ocenia swoją sytuację materialną jako przeciętną.

Rysunek 5 Długość korzystania z pomocy społecznej przez respondentów na obszarze MG-6 [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W Deszcznie najczęstszą formą korzystania z pomocy społecznej jest zasiłek okresowy. Korzysta z niego ponad 90% respondentów. Połowa z nich otrzymuje zaś dofinansowania do zakupu żywności i środków czystości oraz darmowych posiłków w szkole, z których korzystają dzieci.

Badanie ankietowe wykazało, że spośród mieszkańców Deszczna korzystających z pomocy społecznej najważniejszym warunkiem jaki musi być spełniony, aby zaprzestać korzystania z tej pomocy, jest znalezienie lepiej płatnej pracy. Nie brak pracy, a niskie zarobki i konieczność dojazdu, stanowią największy problem rodzin korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Mieszkańcy gminy, w dużym stopniu warunkują wyjście ze złej sytuacji życiowej z pomocą ze strony rodziny.

Tabela 8 Najczęściej świadczone usługi z zakresu pomocy społecznej na obszarze MG-6

Samorząd	pierwsza kolejność	druga kolejność	trzecia kolejność
Kłodawa	Zasiłek okresowy	Skierowanie do banku żywności	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości
Lubiszyn	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości	Zasiłek okresowy	Dofinansowanie do zakupu leków
Deszczno	Zasiłek okresowy	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości	Bezpłatne obiady dla dziecka w szkole
Bogdaniec	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości	Zasiłek okresowy	Dofinansowanie do zakupu leków
Gorzów Wlkp.	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości	Zasiłek okresowy	Dofinansowanie do zakupu leków
Santok	Zasiłek okresowy	Obiady dla dziecka	Dofinansowanie do zakupu żywności i środków czystości

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 9 Jakie warunki należy spełnić, aby nie korzystać z pomocy społecznej [w %]

Samorząd	znalezienie pracy	powrót do zdrowia	pomoc rodziny	praca blisko domu	pomoc sąsiadów	wyleczenie uzależnienia	lepiej płatna praca
Kłodawa	60	35	25	60	10	0	45
Lubiszyn	78	38	16	16	0	0	6
Deszczno	58	67	42	75	17	17	83
Bogdaniec	80	35	30	35	0	0	20
Gorzów Wlkp.	73	60	17	37	8	5	33
Santok	69	15	31	69	15	0	69

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

2.2.2. Ocena zadowolenia mieszkańców

Mieszkańcy Deszczna bardzo dobrze oceniają usługi z zakresu pomocy społecznej świadczone przez instytucje publiczne. Ponad 90% respondentów pozytywnie oceniła jakość pomocy

udzielanej przez te instytucje. Ponad 80% respondentów pozytywnie ocenia również dostępność instytucji i organizacji realizujących usługi społeczne na terenie Deszczna oraz ich działalność. Bardzo dobrze oceniane jest podejście osób świadczących pomoc potrzebującym wsparcia.

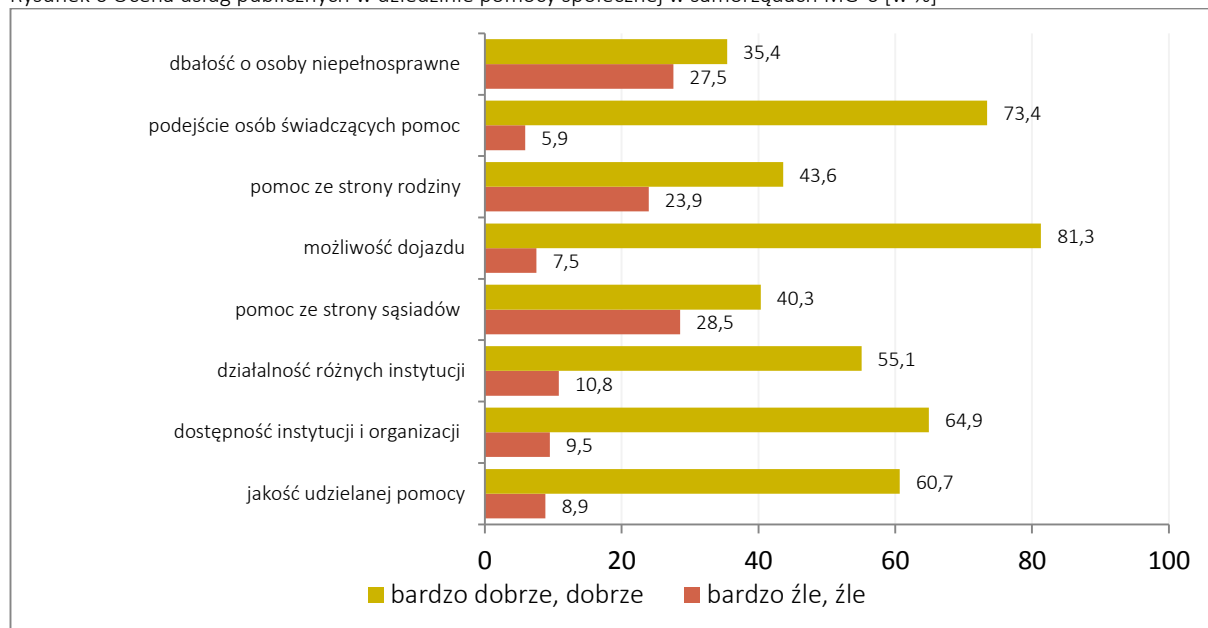
Jedynym problemem, jaki należy rozwiązać, jest poprawa możliwości dojazdu do placówek zajmujących się pomocą społeczną.

Tabela 10 Ocena usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej w Deszcznie [w %]

Element charakteryzujący świadczenia pomocy społecznej	Odsetek ocen dobrych i bardzo dobrych
jakość udzielanej pomocy	92
dostępność instytucji i organizacji	83
działalność różnych instytucji	83
pomoc ze strony sąsiadów	58
możliwość dojazdu	75
pomoc ze strony rodziny	67
podejście osób świadczących pomoc	83
dbałość o osoby niepełnosprawne	58

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 6 Ocena usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej w samorządach MG-6 [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W badaniu ankietowym obejmującym cały obszar MG-6, aż 73% ankietowanych wskazało ich zdaniem najlepsze rozwiązanie, które zwiększają skuteczność pomocy społecznej. Wśród kobiet korzystających z pomocy społecznej najczęściej pojawia się postulat stałego

zwiększania środków finansowych i przeznaczanie ich głównie na pomoc materialną potrzebującym. Wśród mężczyzn częściej pojawia się postulat zwiększenia pomocy materialnej (leki, opał, żywność, remont mieszkania, bilety MZK, media).

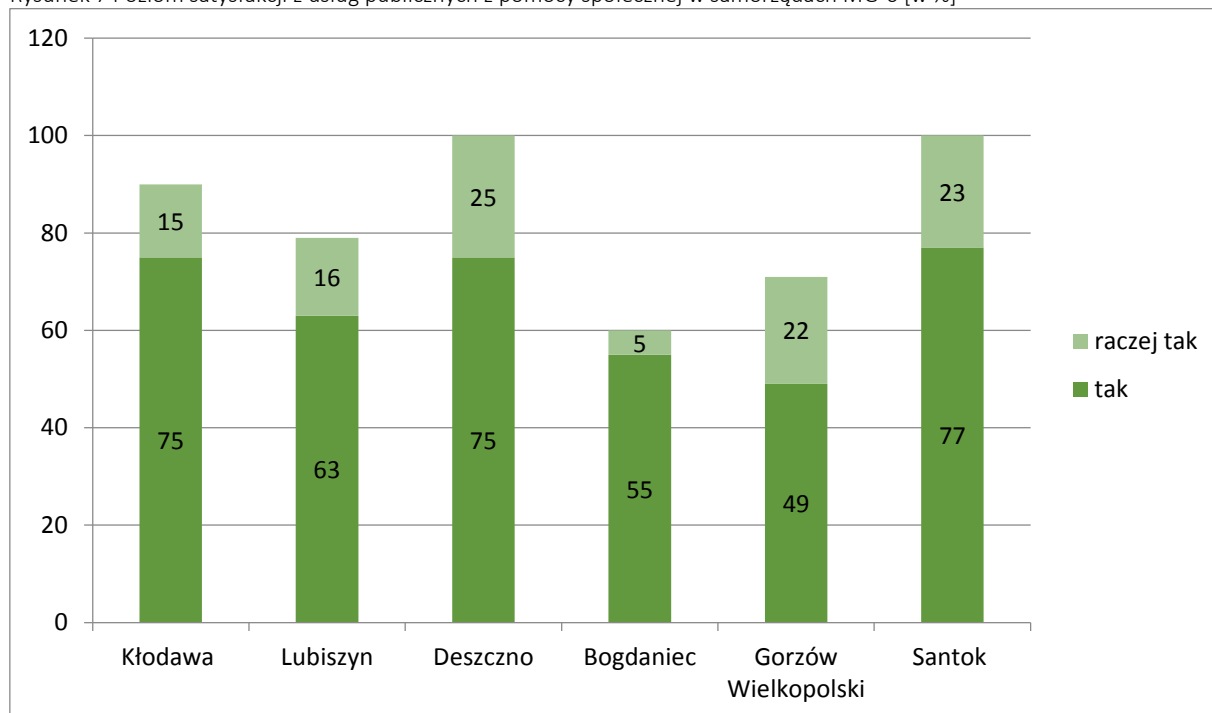
Tabela 11 Propozycje poprawy jakości usług społecznych w pomocy społecznej na obszarze MG-6

Kobiety	Mężczyźni
Zwiększenie środków finansowych (zmiana kryterium dochodowego)	Zwiększenie zakresu pomocy materialnej
Pomoc w wyszukiwaniu pracy	Pomoc w wyszukiwaniu pracy
Większe zainteresowanie osobami potrzebującymi pomocy	
Pomoc w uzyskaniu wyposażenia (sprzętu)	
Zmniejszenie biurokracji	
Zwiększenie liczby pracowników socjalnych	
Więcej prac społecznie użytecznych	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Badanie ankietowe wykazało, że w skali Związku, aż 75% respondentów pozytywnie ocenia pomoc społeczną, z której korzystają członkowie gospodarstw domowych. Respondenci w szczególny sposób wskazują na pomoc finansową oraz pomoc materialną (żywność). Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej bardzo dobrze oceniają pomoc, z której korzystają.

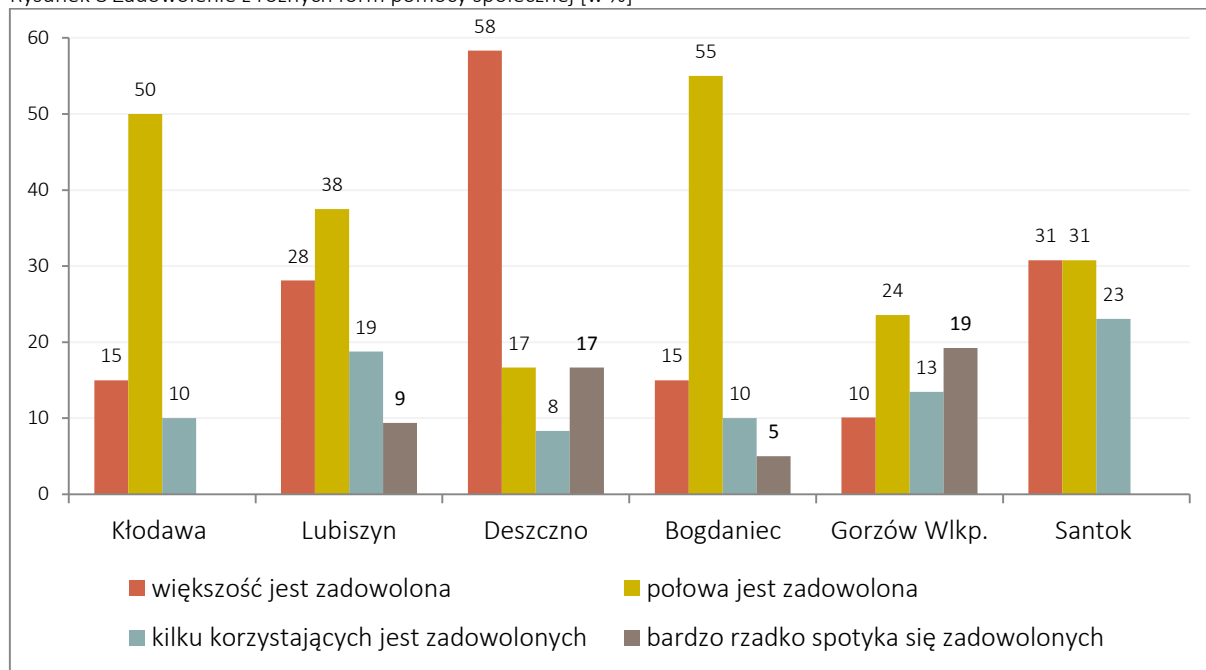
Rysunek 7 Poziom satysfakcji z usług publicznych z pomocy społecznej w samorządach MG-6 [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ankietowani korzystający z pomocy społecznej ocenili, że z pomocy tej zadowolona jest ponad połowa beneficjentów. Najlepiej oceniona została pomoc społeczna w Deszcznie, gdzie blisko 60% respondentów uważa, że większość korzystających z pomocy społecznej jest zadowolona. Zdecydowanie najbardziej krytyczni są mieszkańcy Gorzowa Wielkopolskiego, gdzie aż 19% respondentów ocenia, że bardzo rzadko spotyka się zadowolonych.

Rysunek 8 Zadowolenie z różnych form pomocy społecznej [w %]

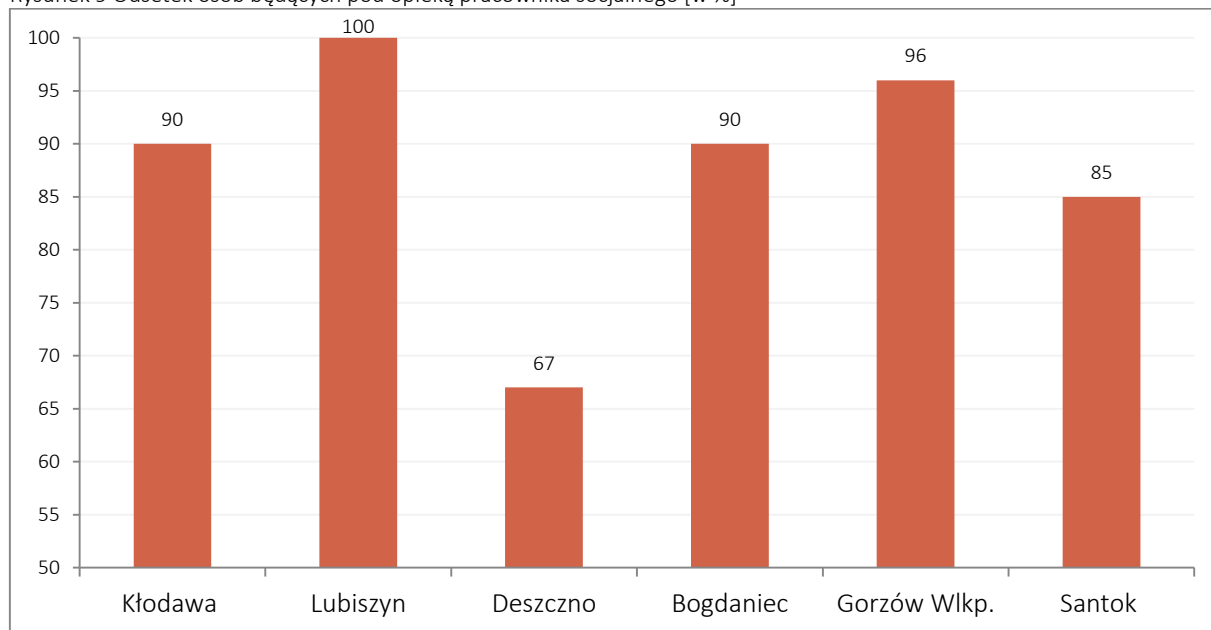

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

2.2.3. Ocena potencjału kadr systemu pomocy społecznej

Pracownicy socjalni pełnią bardzo ważną funkcję w systemie opieki społecznej. W każdej gminie na terenie ZCG MG-6 ponad połowa respondentów deklaruje, że jest pod stałą opieką pracownika socjalnego. W gminie Deszczno zaskakuje niski odsetek osób będących pod opieką pracownika socjalnego.

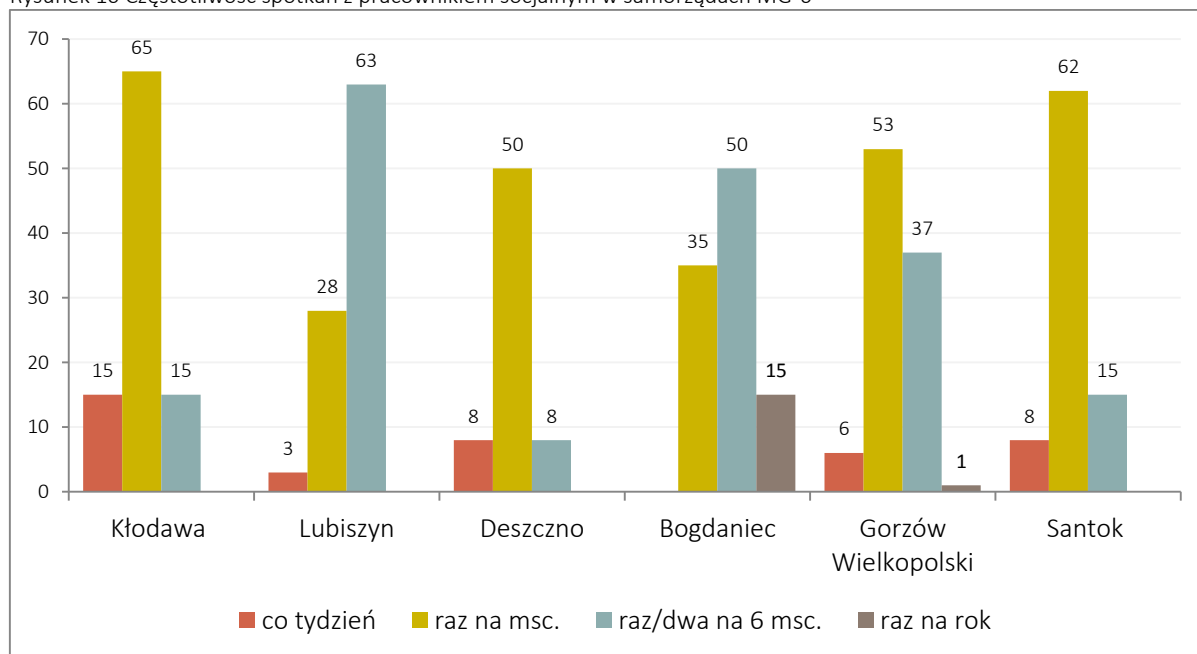
Rysunek 9 Odsetek osób będących pod opieką pracownika socjalnego [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W gminie Deszczno połowa podopiecznych instytucji pomocy społecznej spotyka się z pracownikiem socjalnym raz w miesiącu, a jedynie 8% z nich co tydzień.

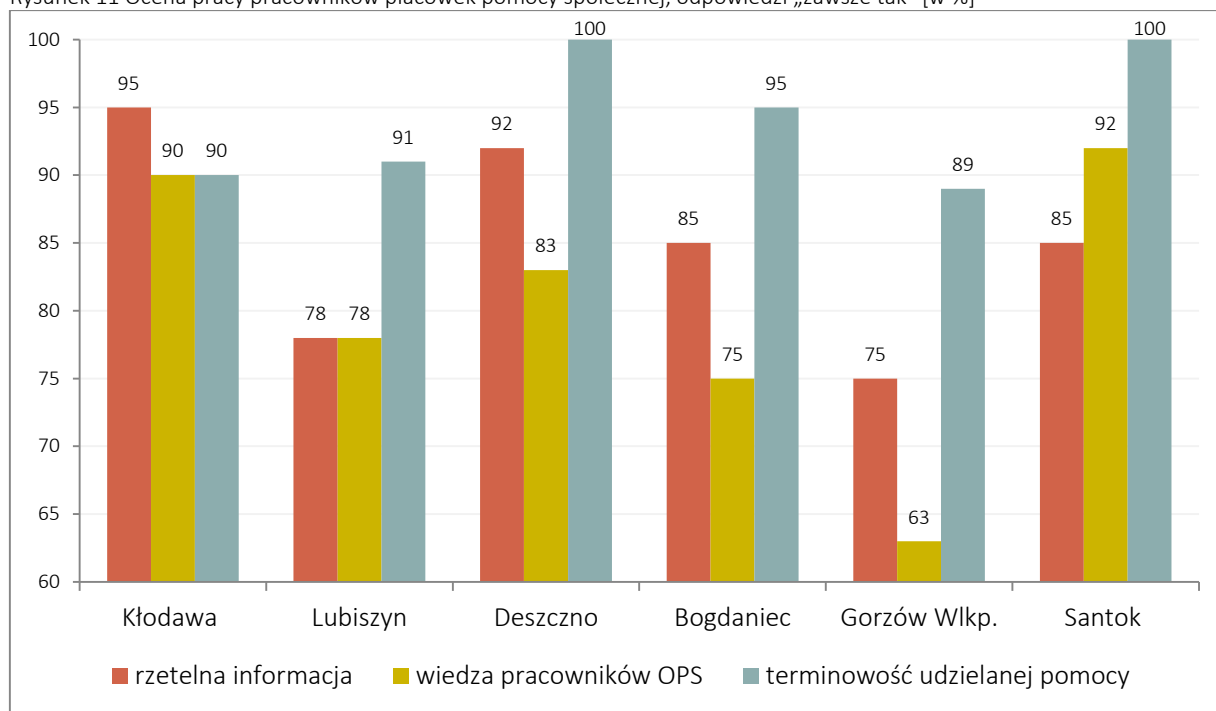
Rysunek 10 Częstotliwość spotkań z pracownikiem socjalnym w samorządach MG-6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Pracownicy instytucji pomocy społecznej udzielają wszechstronnego wsparcia osobom korzystającym ze środowiskowej pomocy społecznej. Poziom zadowolenia z ich usług jest bardzo wysoki. Respondenci pozytywnie ocenili przede wszystkim rzetelność udzielanych informacji o wszystkich formach pomocy społecznej, wiedzę pracowników oraz terminowość realizacji przyznanej pomocy.

Rysunek 11 Ocena pracy pracowników placówek pomocy społecznej, odpowiedzi „zawsze tak” [w %]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3. Sektor edukacji

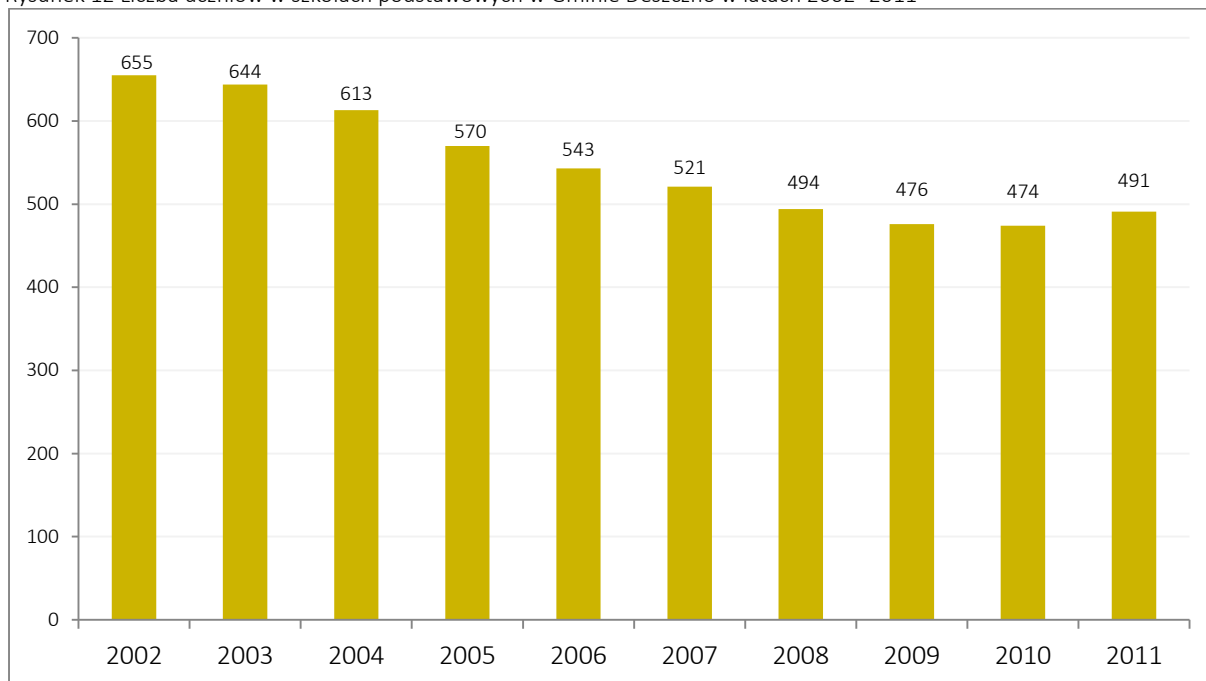
Na obszarze Związku Celowego MG-6 w sektorze edukacji zaobserwować można bardzo silne relacje funkcjonalne między miastem Gorzów Wielkopolski, a gminami należącymi do tzw. pierścienia miasta (gminy wiejskie MG-6). Gminy wiejskie prowadzą działalność edukacyjną na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym. Natomiast w Gorzowie Wielkopolskim znajdują się wszystkie szkoły ponadgimnazjalne na terenie MG-6. To właśnie miasto stanowi samodzielne centrum edukacji na poziomie ponadgimnazjalnym, zaspokajając w tym zakresie potrzeby mieszkańców gmin podmiejskich. Ogółem odsetek uczniów spoza Gorzowa Wlkp. uczących się w gorzowskich publicznych ponadgimnazjalnych placówkach oświatowych wynosi aż 25,28 %. W tym kontekście bardzo ważną kwestią jest zapewnienie uczniom spoza Gorzowa Wielkopolskiego dostępu do placówek edukacyjnych poprzez dostęp do komunikacji publicznej. W jaki sposób zaspokajane są potrzeby uczniów w zakresie komunikacji publicznej oraz dostępu do edukacji przedstawi poniższy rozdział.

3.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji zadania

Według danych GUS na terenie Gminy Deszczno funkcjonowały 4 szkoły podstawowe oraz gimnazjum. W szkołach podstawowych w roku 2011 uczyło się 491 uczniów, natomiast w gimnazjum 222. Do prowadzonych przez Gminę Deszczno placówek edukacyjnych należą: Szkoła Podstawowa w Boleminie, Szkoła Podstawowa w Ciecierzycach, Szkoła Podstawowa w Ulimiu oraz Zespół Szkół w Deszcznie. Do najnowocześniejszych placówek należy Zespół Szkół w Deszcznie. Posiada nowoczesną bazę sportową (hala sportowa i boisko) oraz bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych. Funkcjonujące na terenie gminy 4 szkoły podstawowe posiadały łącznie 58 pomieszczeń szkolnych oraz 39 oddziałów w szkołach. Gimnazjum liczy 11 oddziałów

Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy w analizowanym okresie obniżyła się o 164 osoby. Negatywna tendencja zastała zahamowana i ustabilizowana w 2009 roku. Aktualnie obserwujemy trend zwyżkowy i liczba uczniów w roku 2011 wzrosła w stosunku do 2010 o 17 uczniów co stanowi pozytywną tendencję.

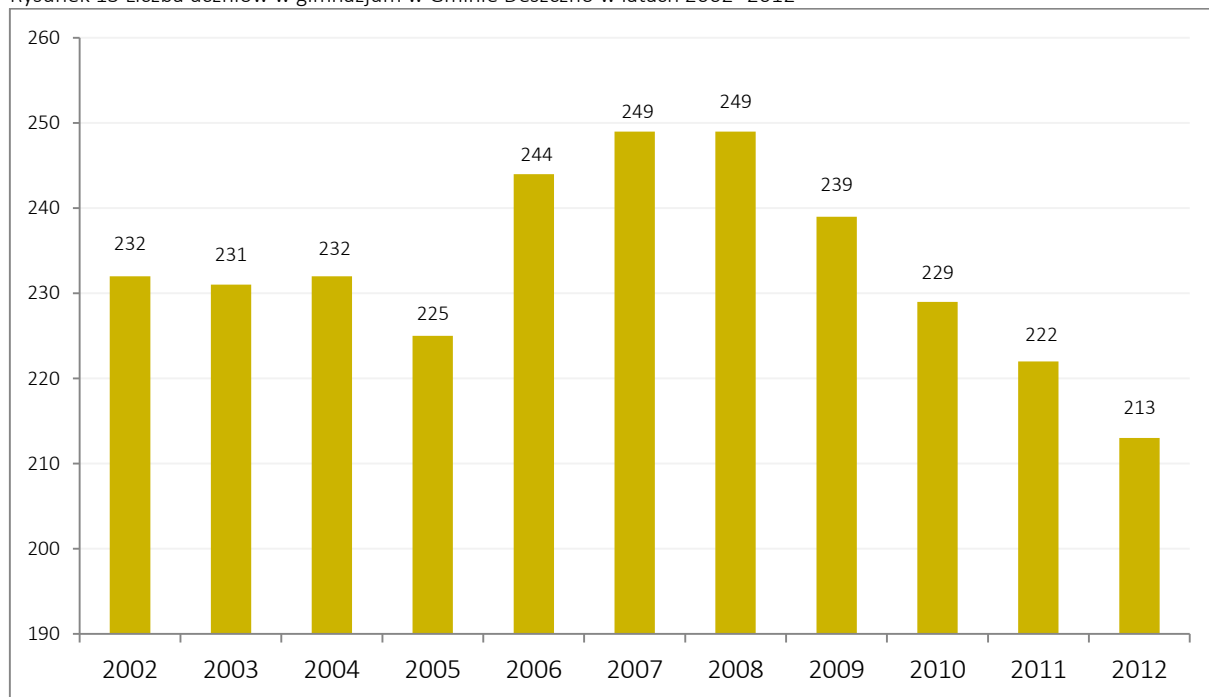
Rysunek 12 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Deszczno w latach 2002 -2011

źródło: GUS

Poniższy wykres przedstawia liczbę uczniów uczęszczających do gimnazjum ulokowanego w Zespole Szkół w Deszcznie. Dynamika zjawiska jest negatywna, w zanalizowanym okresie bilans jest ujemny i wynosi 19 osób, natomiast w porównaniu z latami 2007 - 2008 liczba spadła o 36 uczniów. Zważywszy na pozytywny odwrót trendu liczby uczniów na przykładzie szkół podstawowych zauważa się symptomy pozwalające na przywrócenie tendencji wzrostowej obserwowanej w gminie w latach 2005-2008. Spośród 213 uczniów uczęszczających do szkoły w 2012 roku absolwentami zostało 75 osób.

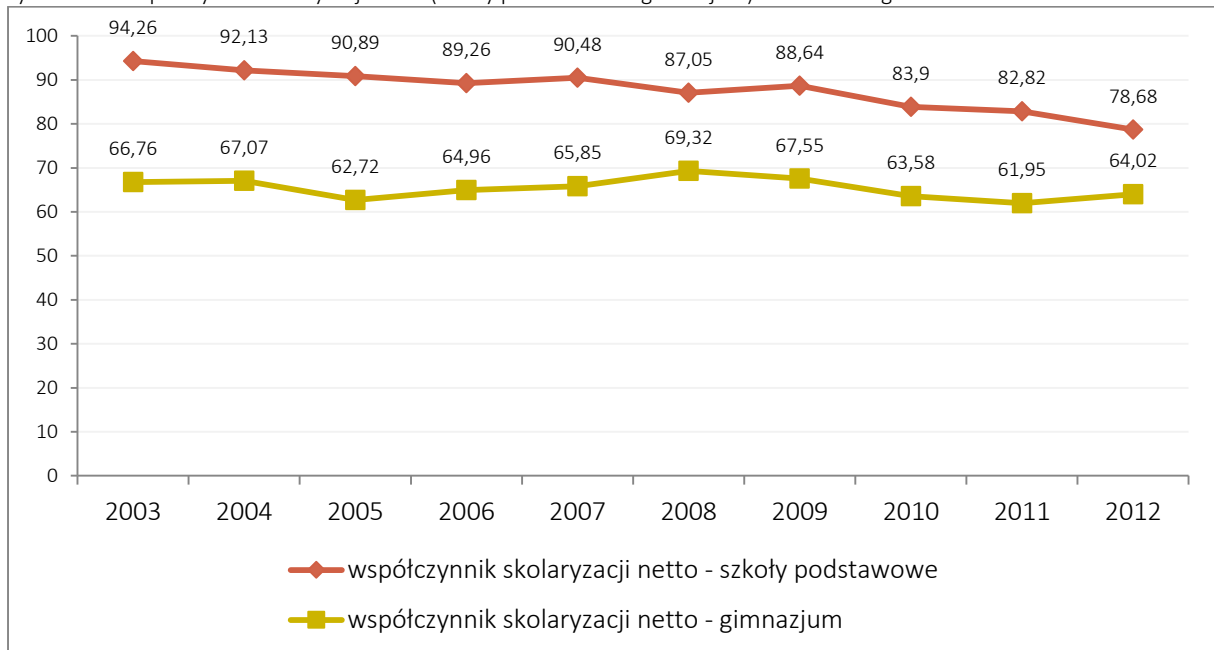
Rysunek 13 Liczba uczniów w gimnazjum w Gminie Deszczno w latach 2002 -2012

źródło: GUS

Współczynnik skolaryzacji netto zarówno dla szkół podstawowych jak i gimnazjalnych charakteryzuje się trendem zniżkowym i w analizowanym okresie dla szkół podstawowych spadł o 15, 58 % natomiast dla gimnazjum o 2,74 %.

Rysunek 14 Współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe i gimnazjum) w Gminie Bogdaniec

źródło: GUS

Gminne placówki oświatowe dysponują 5 kompleksowo wyposażonymi pracownikami komputerowymi wyposażonymi w 132 komputery. Według danych GUS za rok 2002, 103 stanowiska posiadają połączenie z siecią internetową (59 komputerów ma dostęp do szerokopasmowego Internetu). Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych wynosi 100 %. Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach podstawowych wynosi 5,4 osoby. Przedstawiony wskaźnik należy ocenić jako pozytywny, świadczący o wysokiej dostępności do komputerów oraz Internetu.

W publicznych placówkach oświatowych na terenie Gminy Deszczno zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu w przeliczeniu na etaty wynosi 49, natomiast liczba nauczycieli niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etaty wynosi 5,93.

3.2. Badanie mieszkańców

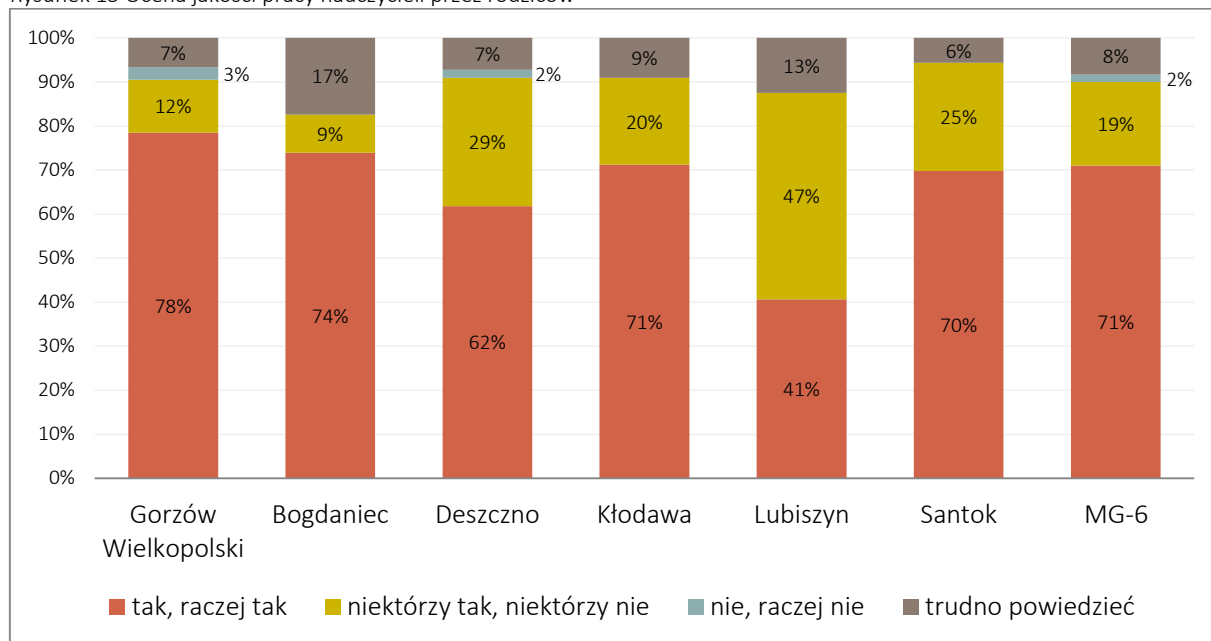
3.2.1. Edukacja – rodzice

W ramach badania reprezentatywnego skupiono się w znacznej mierze na uzyskaniu wiedzy na temat postaw i ocen mieszkańców w zakresie systemu edukacji. Dla uzyskania informacji o możliwie wysokim poziomie jakościowym, zdecydowano się na przefiltrowanie próby z punktu widzenia posiadania przez respondenta dziecka uczęszczającego do szkoły na dowolnym poziomie. Pozwoliło to na uzyskanie wiedzy na temat wielu aspektów usługi edukacyjnej świadczonej przez lokalne samorządy. Zostały one zaprezentowane poniżej, w pierwszej kolejności omówiono ocenę pracy nauczycieli i ogólnie stosunków między nauczycielami a uczniami, w drugiej części opisano postawy i oceny dotyczące całego systemu edukacji, w wymiarze programowym, jakości oferty, infrastruktury itp. Uzyskane dane odniesione do pozostałych gmin MG-6, jak również do danych uśrednionych dla całego badanego obszaru.

3.2.2. Ocena pracy nauczycieli

W gminie Deszczno ocena pracy nauczycieli dokonana przez rodziców uczniów jest jedną z bardziej krytycznych na terenie MG-6. 62% respondentów oceniło ją pozytywnie – jedna z niższych ocen wśród badanych gmin, jednocześnie 29% wybrała odpowiedź przeciętnie. Bardziej niekorzystne oceny odnotowano wyłącznie w Lubiszynie.

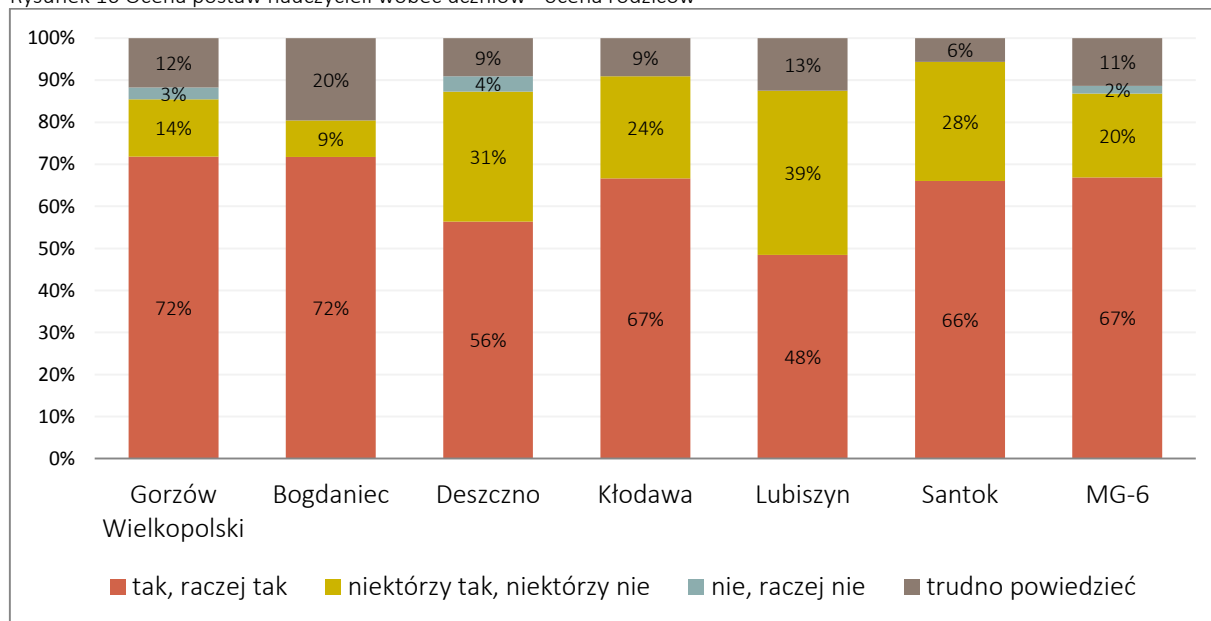
Rysunek 15 Ocena jakości pracy nauczycieli przez rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Za niższą oceną pracy nauczycieli, podąża również bardziej krytyczna ocena ich stosunku do uczniów. 56% mieszkańców wskazuje, iż postawa ta jest dobra lub bardzo dobra, jednocześnie 31% ocenia ją jako przeciętną, a aż 4% ocenia ją negatywnie – to najwyższy wskaźnik w całym MG-6, gdzie oceny negatywne stanowiły bardzo znikomy odsetek.

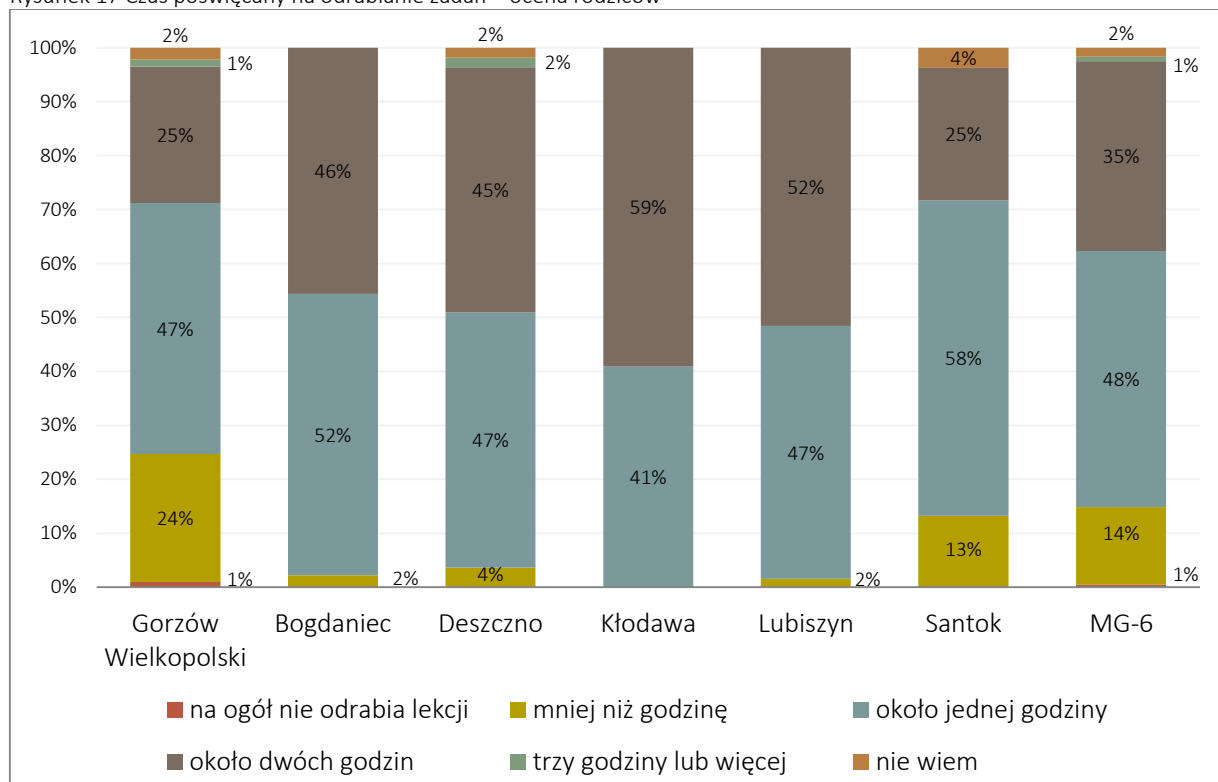
Rysunek 16 Ocena postaw nauczycieli wobec uczniów - ocena rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Pewnym miernikiem pracy nauczycieli jest również wymaganie od uczniów samodzielnej pracy w domu związanej z odrabianiem zajęć. Zdaniem mieszkańców gminy Deszczno ich dzieci poświęcają na naukę około 1 godziny dziennie – 47% lub nawet dwie godziny - 45%.

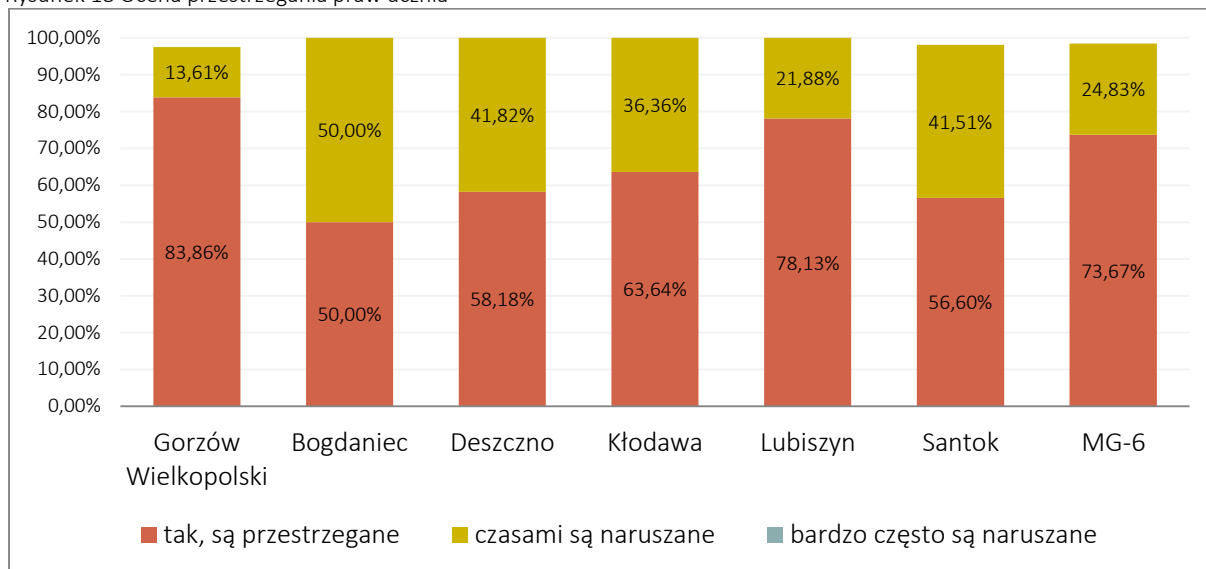
Rysunek 17 Czas poświęcany na odrabianie zadań – ocena rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Elementem oceny pracy nauczycieli jest również przestrzeganie praw ucznia. Tu również można zaobserwować krytyczny stosunek rodziców – blisko 42 % z pośród nich jest zdania, że prawa ucznia są czasami naruszane.

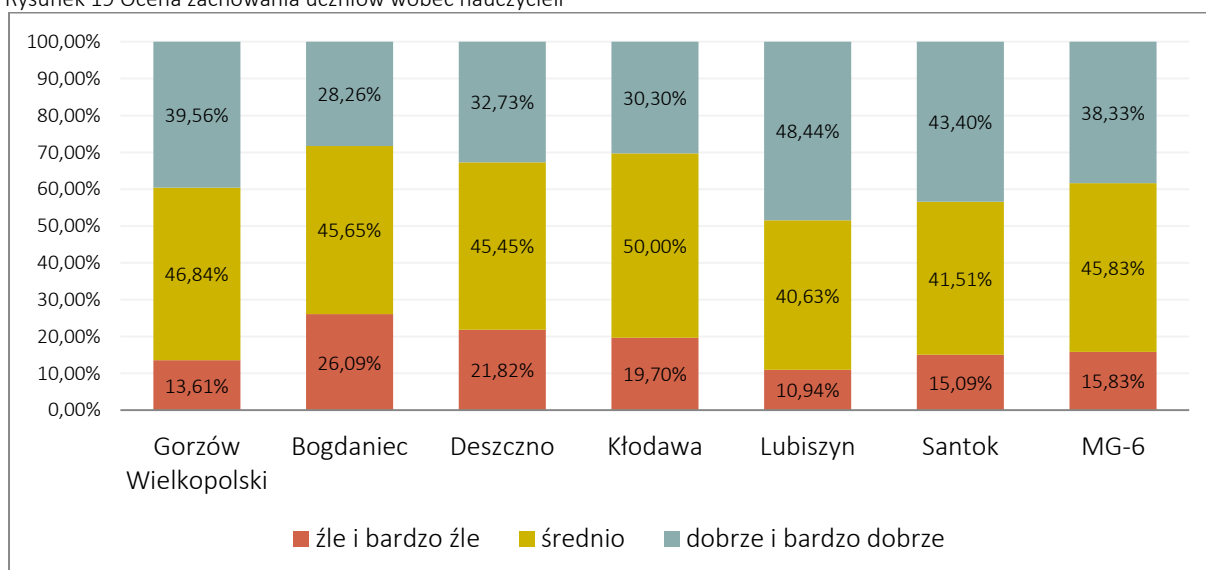
Rysunek 18 Ocena przestrzegania praw ucznia

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Warto również spojrzeć w kontekście przestrzegania praw ucznia, również na zachowania uczniów wobec nauczycieli. Jako niepokojące należy uznać opinie, co piątego rodzica, że uczniowie niewłaściwie zachowują się w stosunku do kadry pedagogicznej. Odpowiedzi bardzo dobrze i dobrze stanowiły 32,7%, a przeciętnie 45,5%. Wśród kluczowych zachowań negatywnych uczniów rodzice zidentyfikowali przede wszystkim: dręczenie uczniów przez silniejszych lub starszych uczniów (30%) i wagary (25%).

Rysunek 19 Ocena zachowania uczniów wobec nauczycieli

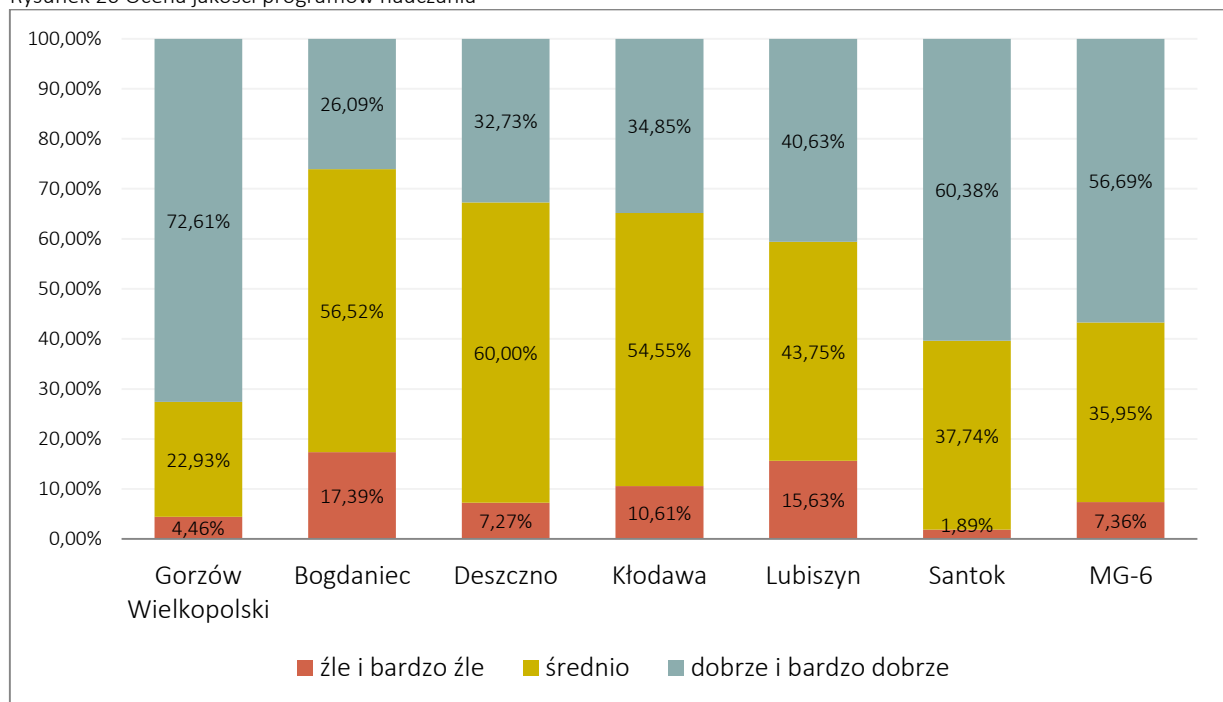
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.2.3. Ocena jakości kształcenia

Na ocenę jakości kształcenia składa się szereg czynników związanych zarówno z prowadzoną działalnością dydaktyczną, jak również bazą infrastrukturalną itp. Poniżej zaprezentowano główne zmienna w tym zakresie.

Mieszkańcy gminy są krytyczni wobec programów nauczania w szkole, stanowi to bardziej krytykę systemu edukacji, niż odniesienie się do konkretnych elementów programu w zakresie kształcenia ich dzieci. Respondenci oceniają jakość programów nauczania w przeważającej części na poziomie przeciętnym – 60%, jednocześnie co trzeci wybrał odpowiedź bardzo dobrze i dobrze. Liczba odpowiedzi krytycznych była na poziomie zbliżonym do średnich dla MG-6.

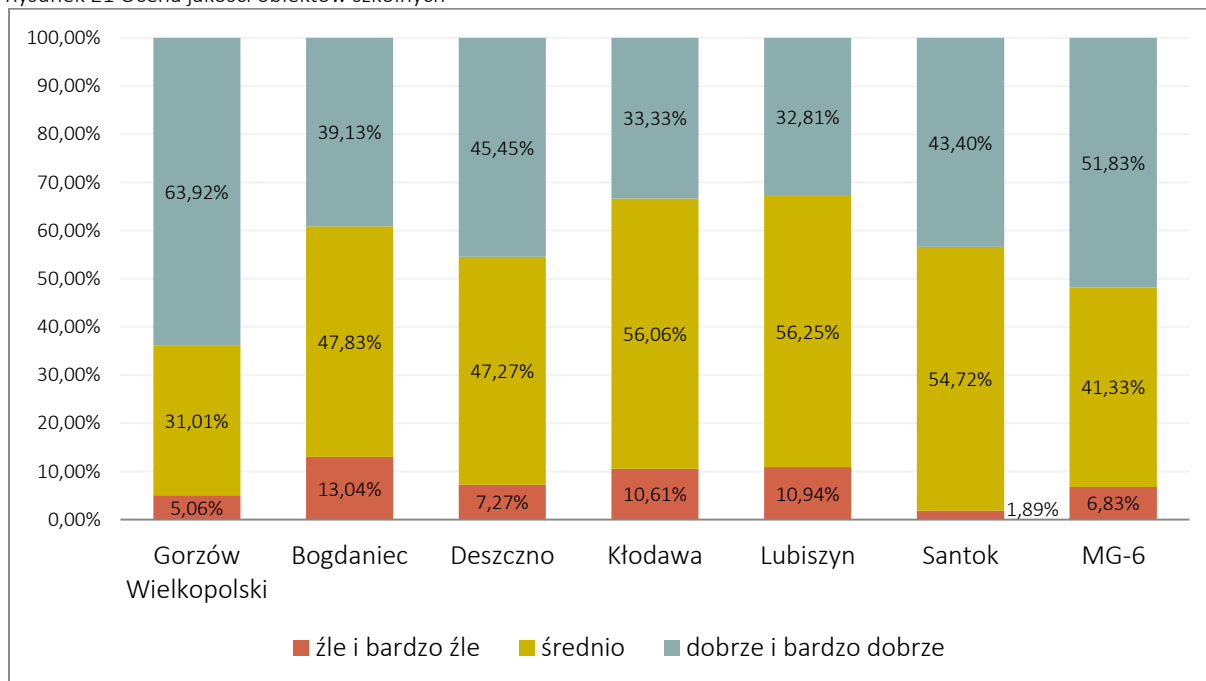
Rysunek 20 Ocena jakości programów nauczania

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Jakość obiektów edukacyjnych jest jednym z czynników najwyżej ocenianych przez mieszkańców gminy Deszczno. Liczba ocen pozytywnych i przeciętnych kształtuje się na zbliżonym poziomie – odpowiednio 45,5% i 47,3%. Liczba ocen negatywnych nieznacznie przekracza 7% i jednocześnie jest nieznacznie wyższa niż ma to miejsce w całym MG-6.

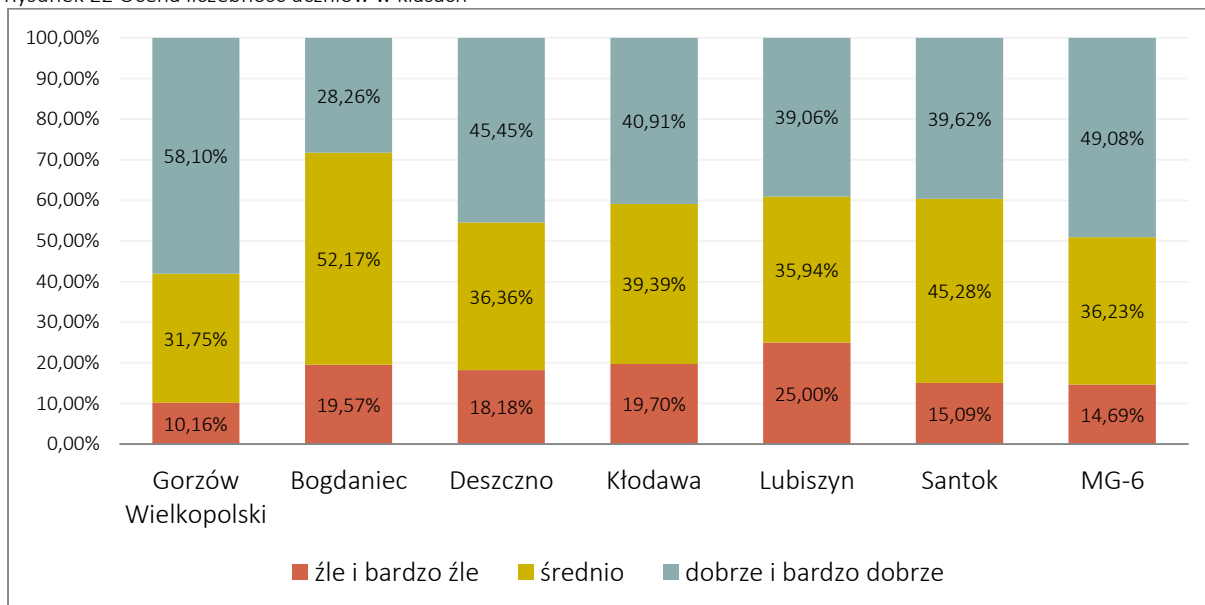
Rysunek 21 Ocena jakości obiektów szkolnych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Liczebność klas jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na jakość nauczania, a przede wszystkim na możliwość indywidualnego podejścia do poszczególnych uczniów. W odniesieniu do pozostałych gmin MG-6, w szczególności gmin wiejskich, ocena ta wypada bardzo dobrze. Respondenci w 45,5% ocenili sytuację w tym zakresie jako bardzo dobrą i dobrą (najwyższy wskaźnik wśród gmin wiejskich), dla 36,4% jest ona przeciętna, a dla 18,2% zła i bardzo zła (jeden z najniższych wskaźników wśród gmin wiejskich – niższy jedynie w gminie Santok). Można stwierdzić, iż sytuacja w tym zakresie jest postrzegana przez rodziców jako korzystna.

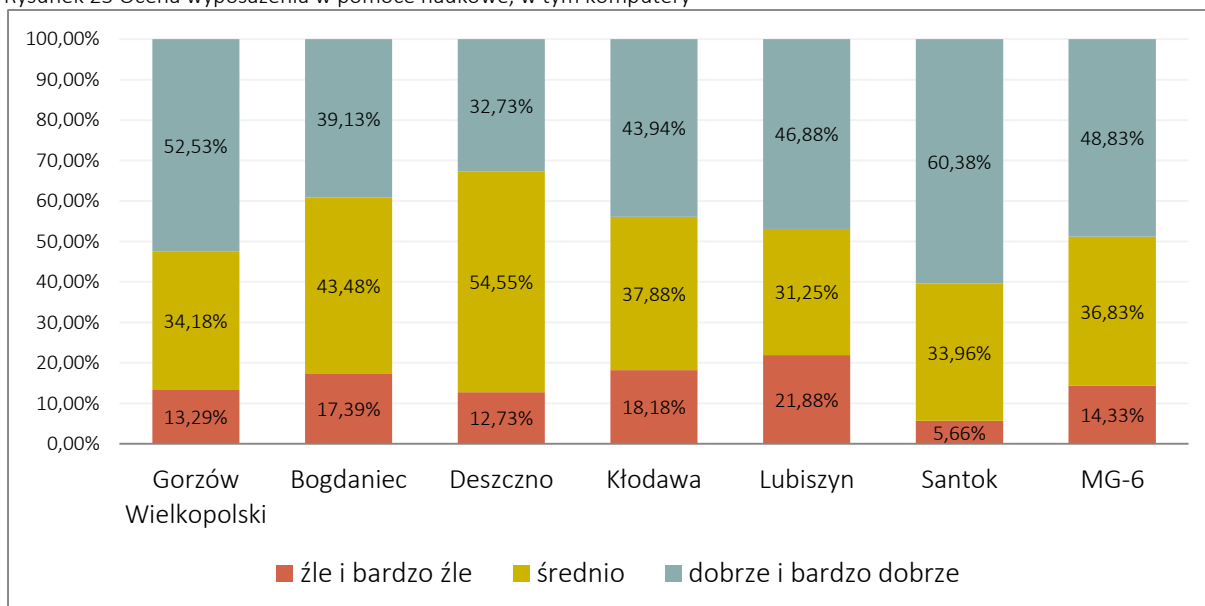
Rysunek 22 Ocena liczebność uczniów w klasach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ocena wyposażenia poszczególnych placówek oświatowych jest bardziej krytyczna. Zdecydowanie przeważają tu oceny przeciętne (54,6%), których poziom jest najwyższy w MG-6. Zadowoleni w tym zakresie stanowią 32,7%. Odsetek odpowiedzi negatywnych jest na poziomie niższym niż ma to miejsce w większości gmin.

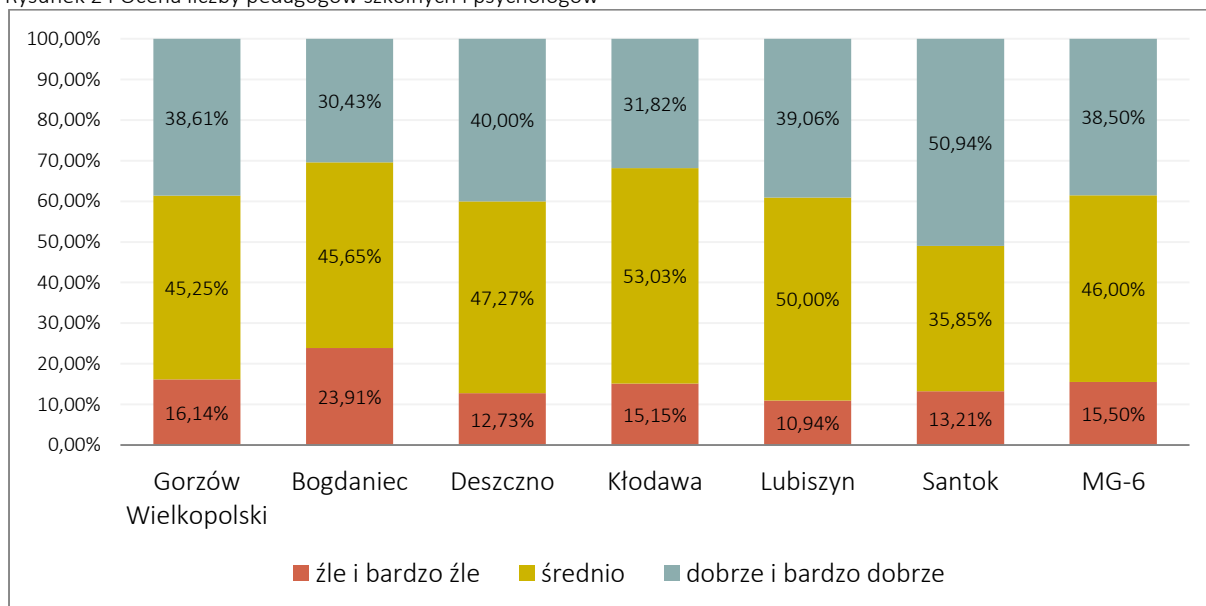
Rysunek 23 Ocena wyposażenia w pomoce naukowe, w tym komputery

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Szkoła oprócz realizacji funkcji edukacyjnej pełni również ważną rolę miejsca wspierającego wychowanie oraz pomagającego uczniom w określonych, często trudnych, sytuacjach. Dla realizacji tego drugiego zadania konieczne jest dysponowania odpowiednimi kadrami. Ocena liczby pedagogów i psychologów szkolnych jest jedną z wyższych na badanym obszarze – 40% ocenia ją jako bardzo dobrą lub dobrą, 47,3% jako przeciętną, a 12,7% jako złą lub bardzo złą – wskaźnik odpowiedzi negatywnych jest jednym z najniższych w odniesieniu do pozostałych jednostek samorządu terytorialnego.

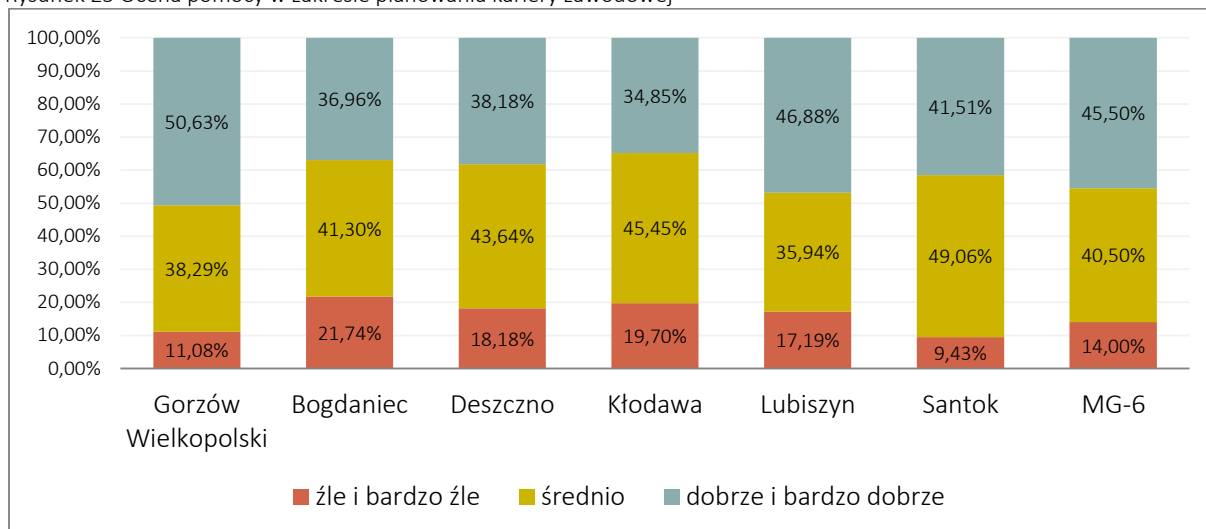
Rysunek 24 Ocena liczby pedagogów szkolnych i psychologów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Zadaniem szkoły jest również pomoc w zaplanowaniu kariery zawodowej – rola ta jest co raz ważniejsza z punktu widzenia wdrażanych zmian w edukacji, prowadzących do co raz wcześniejszej specjalizacji. W odniesieniu do tego obszaru funkcjonowania systemu edukacji widoczna jest dominacja odpowiedzi przeciętnych - 43,6%, przy jednocześnie jednym z niższych odsetków odpowiedzi pozytywnych – 38,2%. Zwraca uwagę, że blisko co piąty rodzic nie jest zadowolony z doradztwa zawodowego oferowanego jego dziecku.

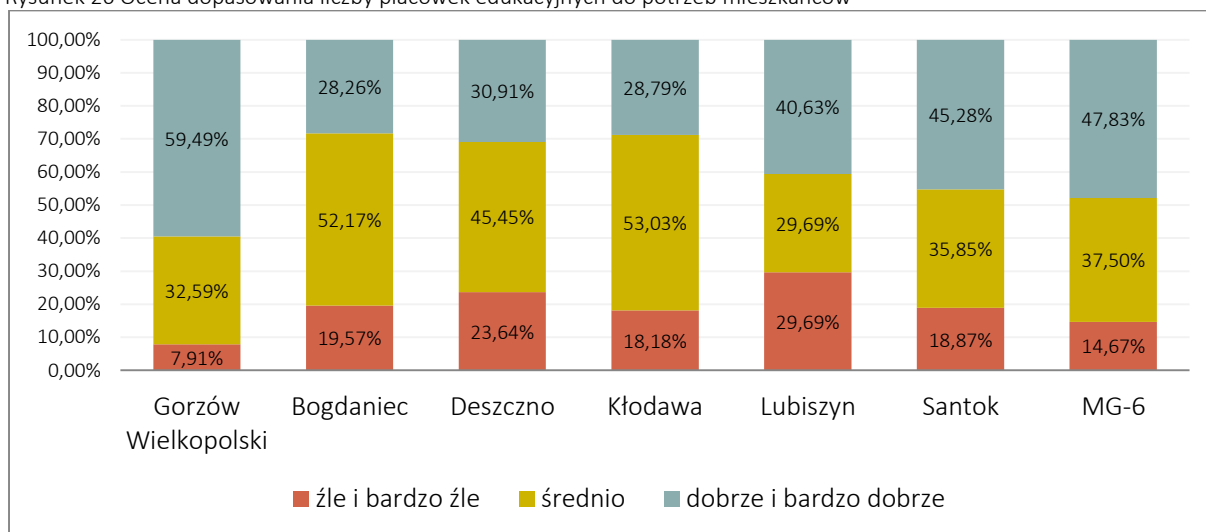
Rysunek 25 Ocena pomocy w zakresie planowania kariery zawodowej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Obciążone wydatkami w obszarze edukacji samorządy terytorialne mają ograniczone możliwości w zakresie dostosowywania liczby placówek oświatowych do rosnących oczekiwań mieszkańców. Blisko czwarta część respondentów wskazała, iż system ten nie jest dostosowany do ich potrzeb – to jeden z najwyższych wskaźników w tym zakresie w MG-6. Liczna wskazań pozytywnych była wyższa (udział w grupie badanej na poziomie blisko 31%), odpowiedzi przeciętnie wybrało 45,5% respondentów.

Rysunek 26 Ocena dopasowania liczby placówek edukacyjnych do potrzeb mieszkańców

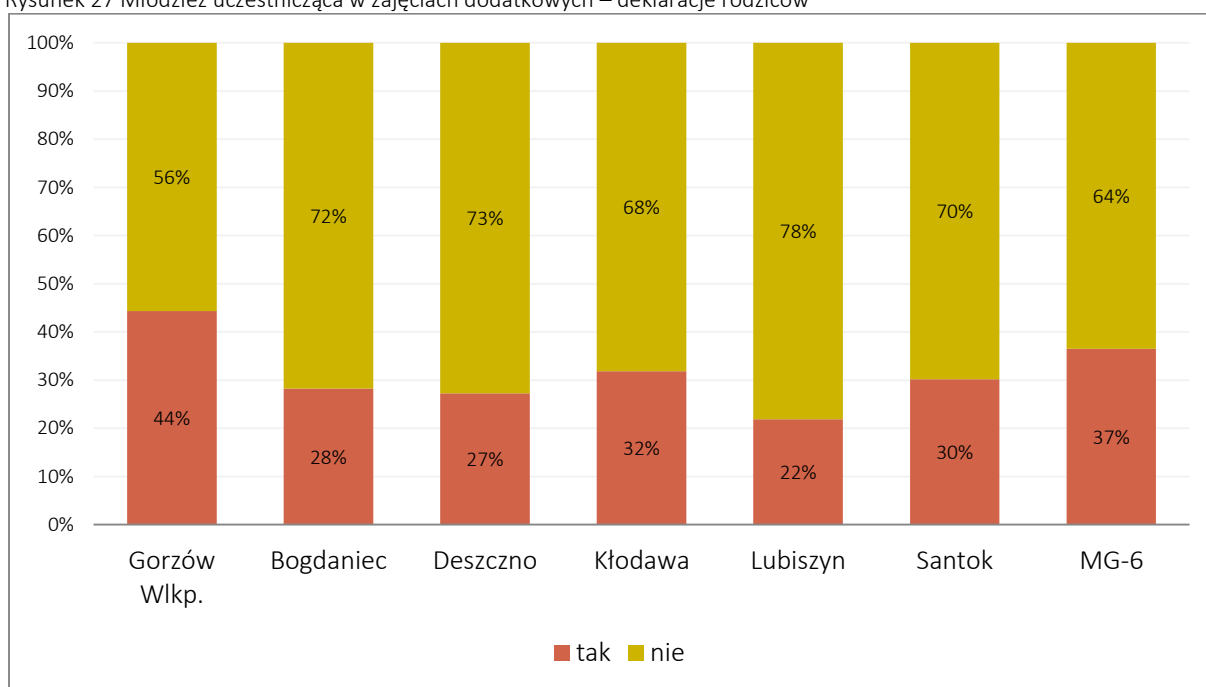

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ważnym elementem składającym się na ocenę systemu kształcenia jest dostępność zajęć dodatkowych. Zajęcia podstawy programowej są realizowane w ramach obowiązku prawnego nałożonego na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, jakość ich kształcenia może być porównywana na podstawie testów. Zajęcia dodatkowe przyczyniają się do poprawy wyników uczniów, jak również stanowią ważne uzupełnienie procesu kształcenia.

W gminie Deszczno zaledwie 27% rodziców zadeklarowało, iż ich dzieci uczestniczą w zajęciach dodatkowych. Jest to najniższy wskaźnik na terenie MG-6.

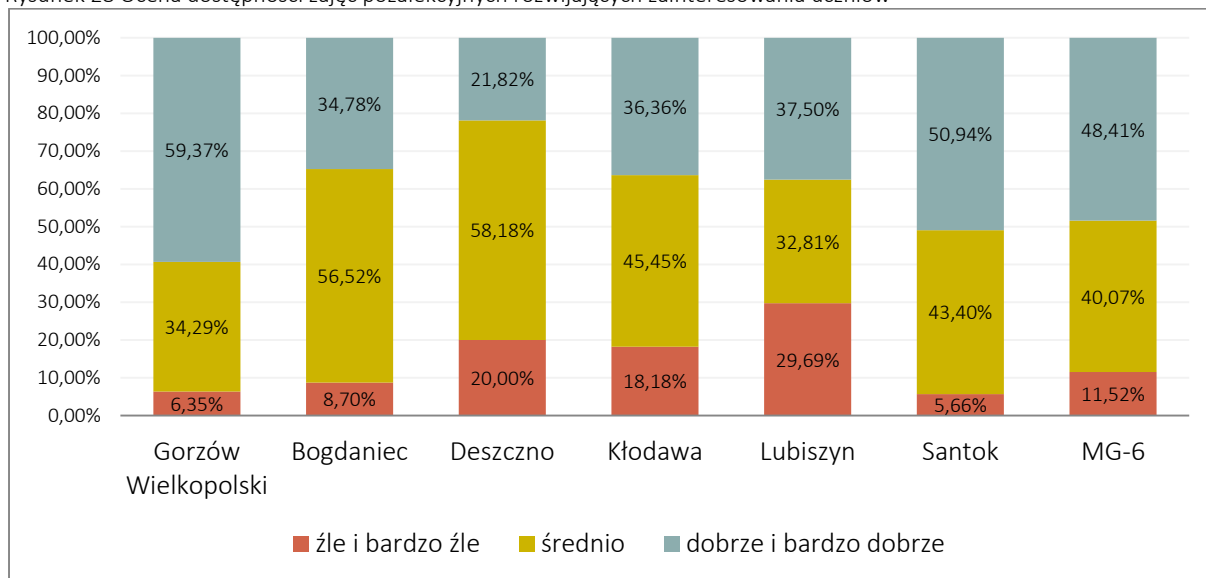
Rysunek 27 Młodzież uczestnicząca w zajęciach dodatkowych – deklaracje rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ważnym powodem tak niewielkiego udziału uczniów w zajęciach dodatkowych jest trudność z ich dostępnością. Zdecydowana większość rodziców – blisko 60% - ocenia ją jako przeciętną, co piąty jako dobrą i bardzo dobrą, liczba odpowiedzi negatywnych jest zbliżona do pozytywnych.

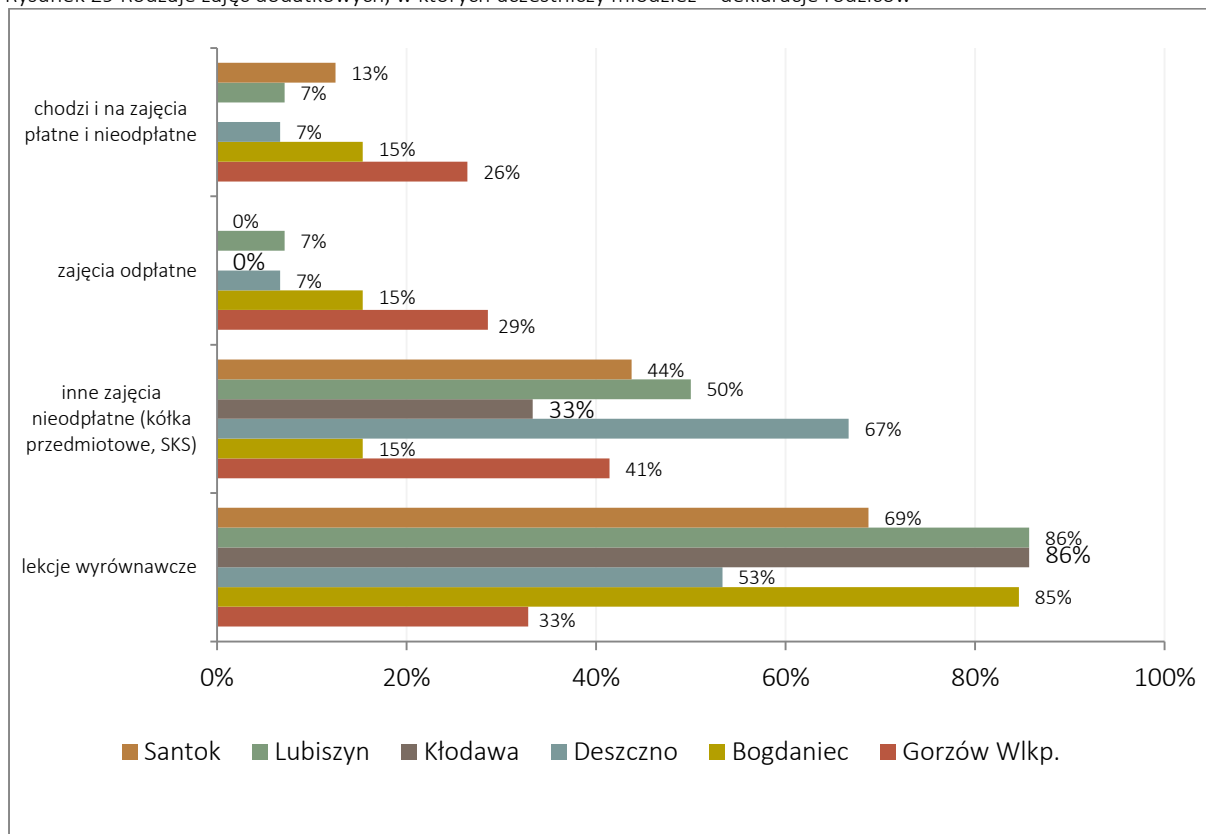
Rysunek 28 Ocena dostępności zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ponad połowa korzystających z zajęć dodatkowych to uczestnicy lekcji wyrównawczych, dodatkowo 67% wskazało inne bezpłatne zajęcia. 7% rodziców ponosi wydatki związane z opłacaniem zajęć dla swoich dzieci.

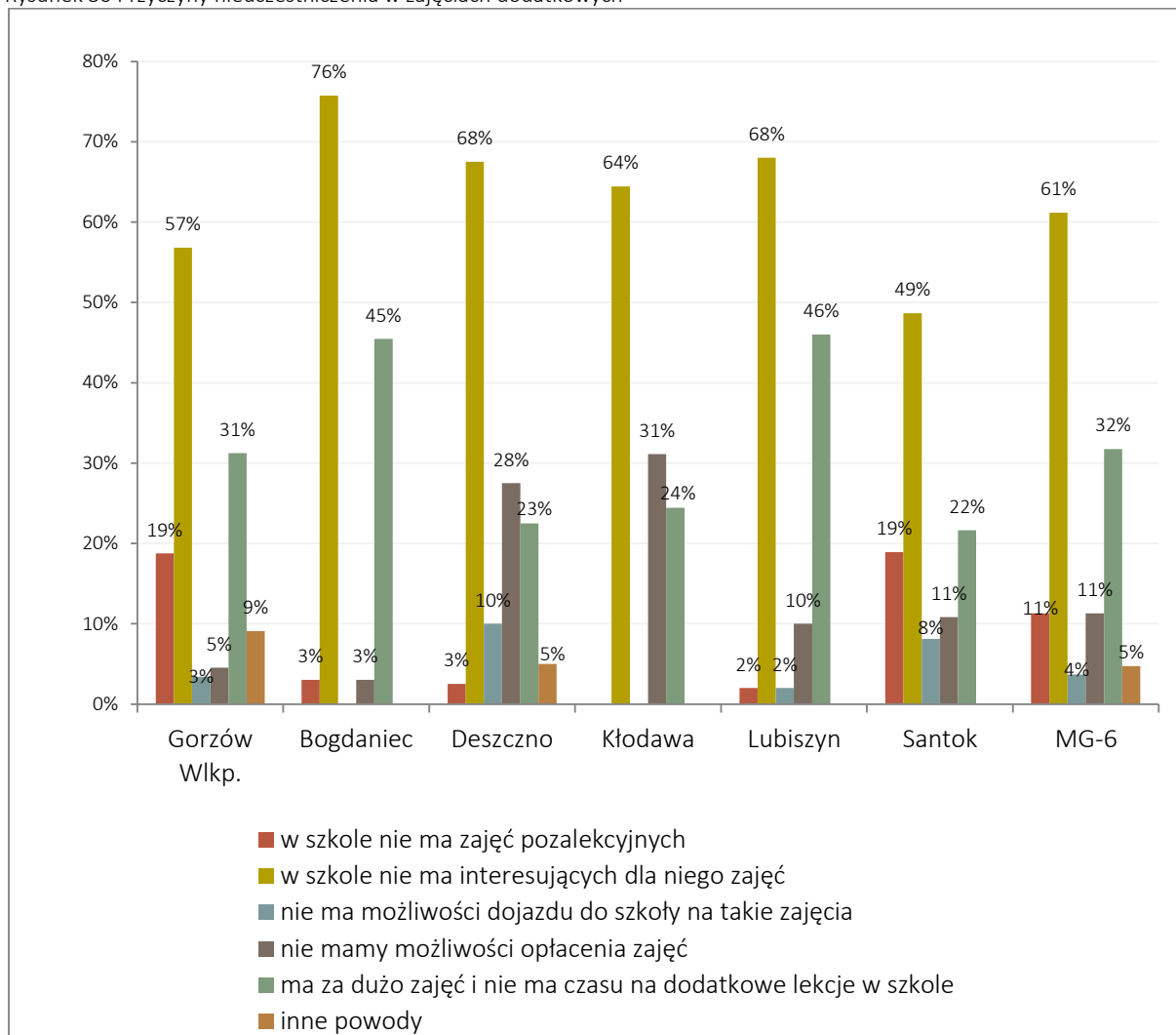
Rysunek 29 Rodzaje zajęć dodatkowych, w których uczestniczy młodzież – deklaracje rodziców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Główną przyczyną, dla której młodzież nie uczestniczy w zajęciach dodatkowych jest zdaniem rodziców przede wszystkim brak, takich które interesują młodzież (68%), blisko co trzeci jako przyczynę wskazał brak możliwości opłacenia tych zajęć, jednocześnie duża część rodziców wskazując na znaczne obciążenie liczbą standardowych zajęć, która uniemożliwia zaangażowanie się w dodatkowe.

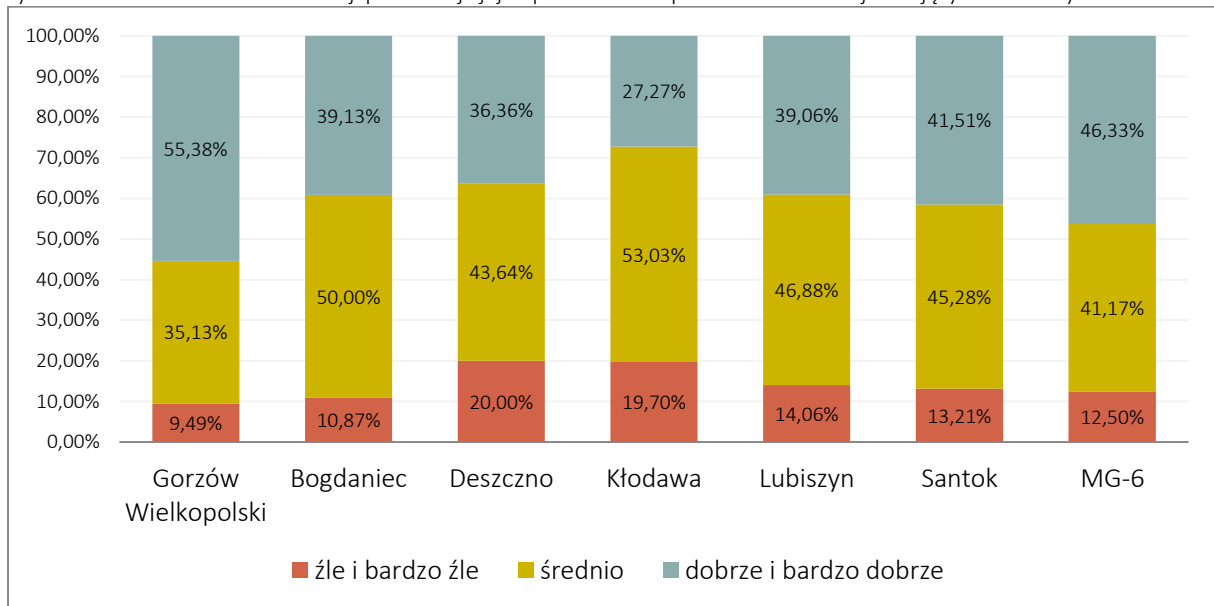
Rysunek 30 Przyczyny nieuczestniczenia w zajęciach dodatkowych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Zwłaszcza na terenach wiejskich komunikacja umożliwiająca dotarcie do szkoły odgrywa kluczowe znaczenie. W gminie Deszczno zwraca uwagę najwyższy odsetek odpowiedzi negatywnych – 20% - najwyższy wśród wszystkich gmin MG-6. Pokazuje to, iż skala problemów z organizacją dojazdu do szkoły jest dosyć duża i dotyczy co piątego ucznia.

Rysunek 31 Ocena stanu komunikacji publicznej i jej dopasowania do potrzeb uczniów dojeżdżających do szkoły

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

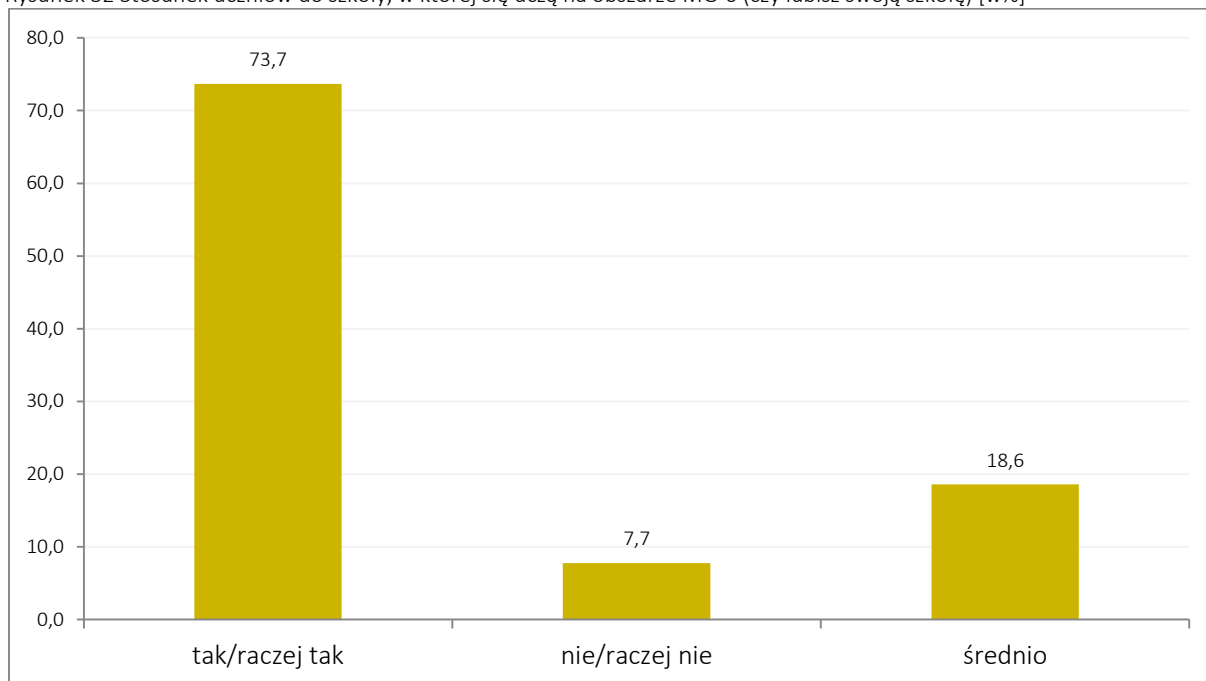
3.3. Badanie młodzieży

3.3.1. Ocena systemu

Uczniowie z obszaru MG-6 w zdecydowanej większości wyrażają pozytywne opinie o placówkach edukacyjnych. Na pytanie czy lubisz swoją szkołę blisko 74% uczniów odpowiedziało pozytywnie. Bardzo niski odsetek odpowiedzi negatywnych wynikać może z dobrej jakości infrastruktury oraz bogatej i dobrej jakościowo oferty edukacyjnej.

Badanie ankietowe wykazało, że w Deszcznie 85% uczniów pozytywnie oceniło szkołę, do której uczęszczają. Dla porównania w Gorzowie Wielkopolskim aż 78% uczniów lubi swoją szkołę, podczas gdy średnio na obszarze gmin wiejskich MG-6 jedynie 58%. Jest to o tyle zaskakujące, że gminy wiejskie obszaru MG-6 oferują bardzo dobre warunki do nauki, zwłaszcza pod względem jakości infrastruktury i wyposażenia (choć należy wziąć pod uwagę, że w badaniu ankietowym na obszarach wiejskich brali udział jedynie gimnazjaliści).

Rysunek 32 Stosunek uczniów do szkoły, w której się uczą na obszarze MG-6 (czy lubisz swoją szkołę) [w%]

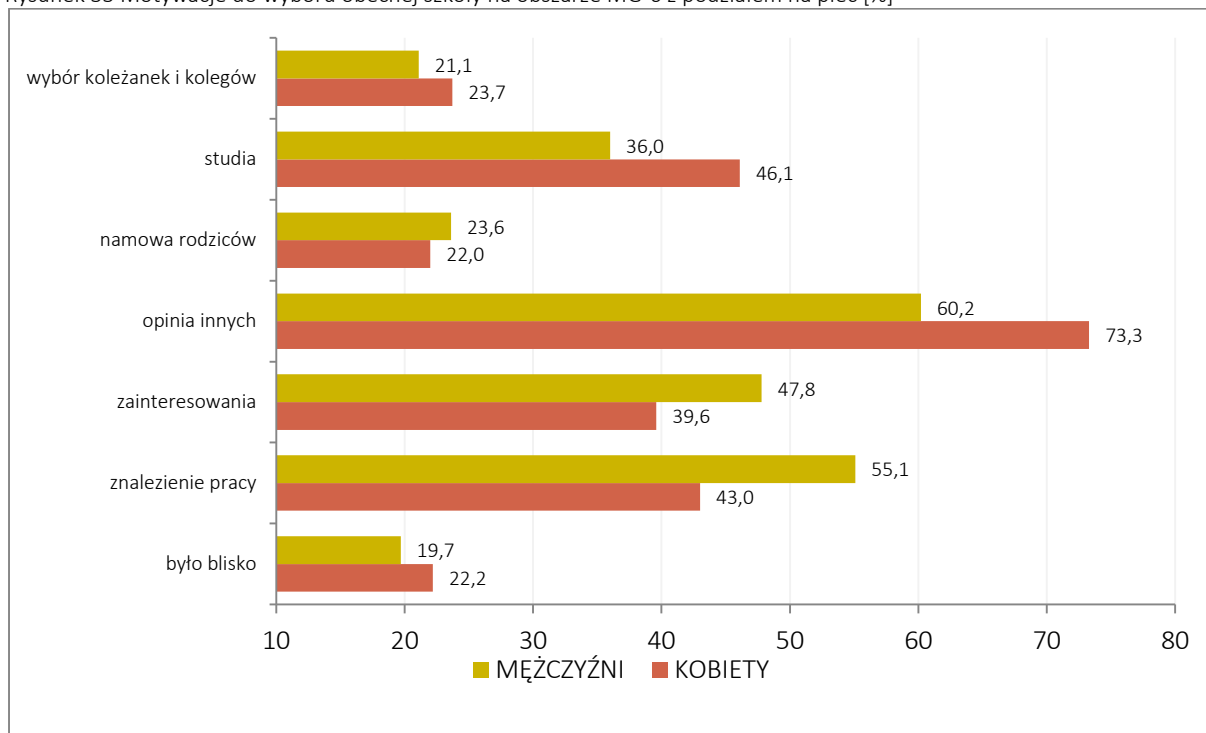
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Młodzież w wyborze kierunku kształcenia i rodzaju szkoły kieruje się w głównej mierze opinią innych. Ponad 73% uczniów i 60% uczennic kierowało się opinią osób trzecich w wyborze szkoły. Mężczyźni częściej niż kobiety wybierają szkołę pod względem możliwości znalezienia pracy. Natomiast uczennice w większym stopniu decydują o wyborze kształcenie pod kątem przyszłych studiów.

W przypadku gminy Deszczno blisko 60% gimnazjalistów zadeklarowało, że wybrało szkołę ze względu na fakt, że była ona blisko położona od miejsca zamieszkania oraz opinią innych, że to dobra szkoła. Uczniowie gimnazjalni z Deszczna nie kierowali się wyborem szkoły ze względu na przyszłe studia i możliwość znalezienia pracy.

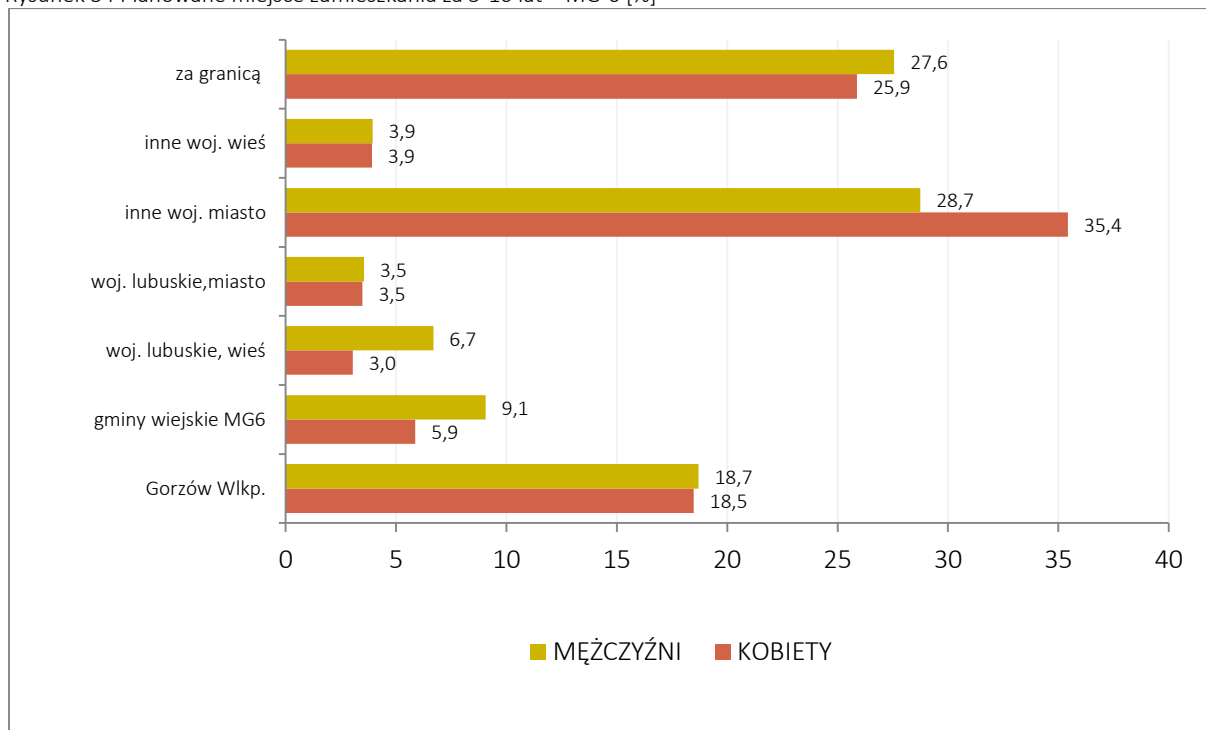
Uczniowie i uczennice z obszaru MG6 wykazują bardzo silne nastroje migracyjne. Badanie ankietowe wykazało, że jedynie 26 na 100 uczniów i uczennic zamierza zamieszkać na obszarze MG-6. Młodzież w największym stopniu deklaruje zamieszkanie na obszarach miejskich w innym województwie. Dużą popularnością cieszy się opcja wyjazdu za granicę (ponad 25% uczniów i uczennic deklaruje ten kierunek przyszłego zamieszkania).

Rysunek 33 Motywacje do wyboru obecnej szkoły na obszarze MG-6 z podziałem na płeć [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 34 Planowane miejsce zamieszkania za 5-10 lat – MG-6 [%]

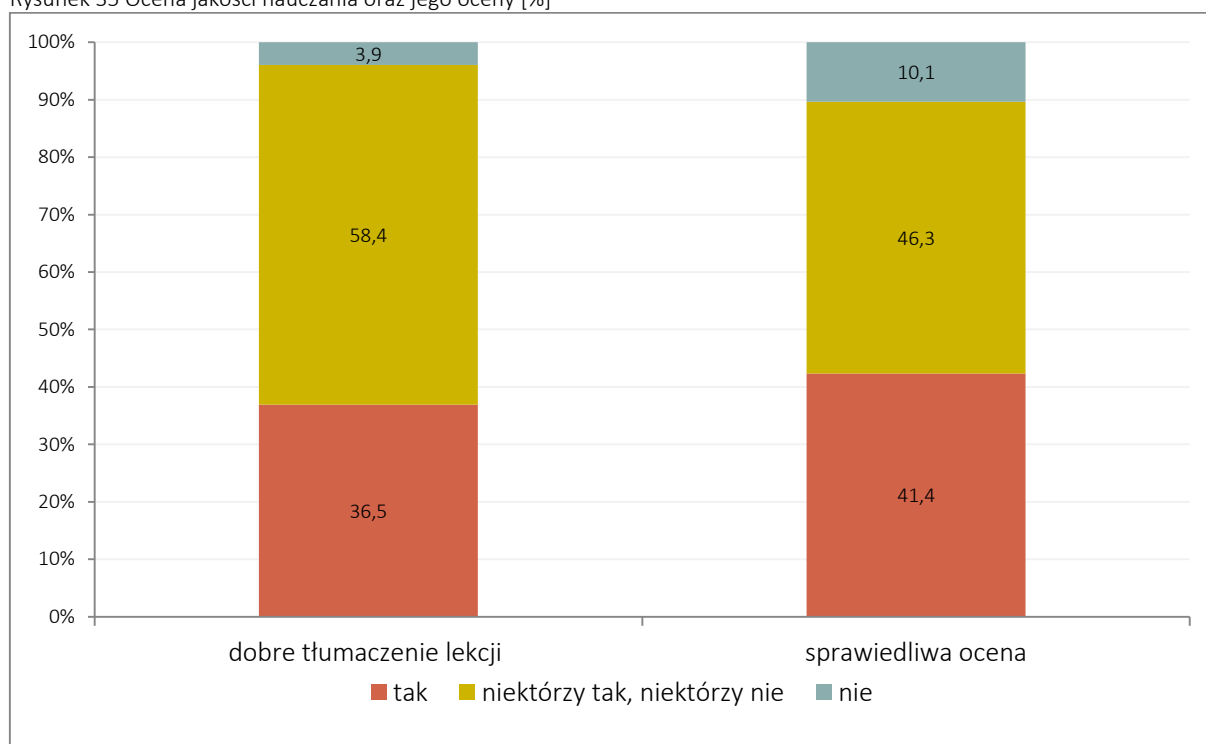

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.3.2. Podstawa programowa

Jedną z ważniejszych funkcji szkoły jest jakość nauczania. Odpowiadając na pytanie czy nauczyciele tłumaczą w sposób prawidłowy lekcje, uczniowie dokonywali w bezpośredni sposób oceny jakości usług społecznych w dziedzinie edukacji. Aż 36% uczniów uważa , że nauczyciele dobrze tłumaczą, a 41% jest zdania, że sprawiedliwie oceniają uczniów. Na uwagę zasługuje bardzo niski odsetek uczniów uważających, że lekcje są źle tłumaczone.

Rysunek 35 Ocena jakości nauczania oraz jego oceny [%]

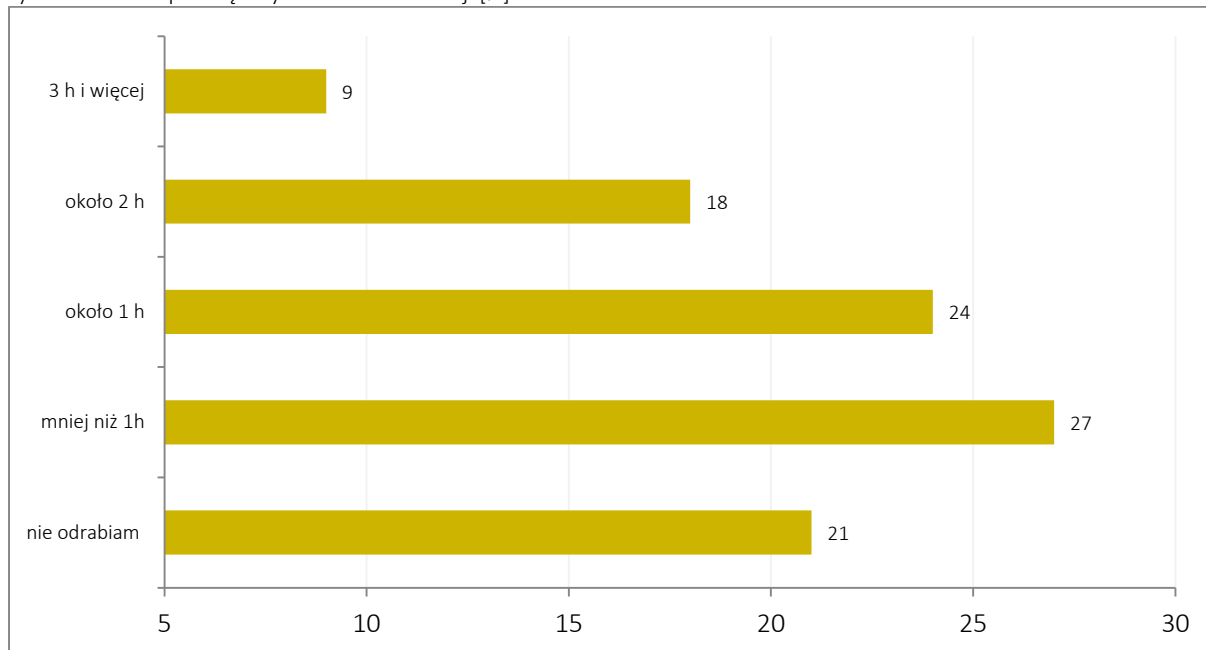
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Na pytanie ile czasu zajmuje ci odrabianie lekcji uczniowie szkół na obszarze MG-6 odpowiedzieli, że około godziny. Jeżeli mają problemy w odrabianiu lekcji, z reguły korzystają z pomocy koleżeńskiej (w formie pomocy w lekcjach lub ich odpisywaniu). Jeden na trzech uczniów korzysta z płatnych korepetycji.

Na uwagę zasługuje fakt, że aż 28% korzysta z dodatkowych, bezpłatnych dla uczniów zajęć prowadzonych przez nauczycieli przedmiotowych. Świadczy to o bardzo dużej aktywności

szkół w dziedzinie świadczenia usług publicznych w dziedzinie edukacji na obszarze ZCG MG-6.

Rysunek 36 Czas poświęcany na odrabianie lekcji [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 12 Jak sobie radzisz z odrabianiem lekcji (kto ci pomaga) [%]

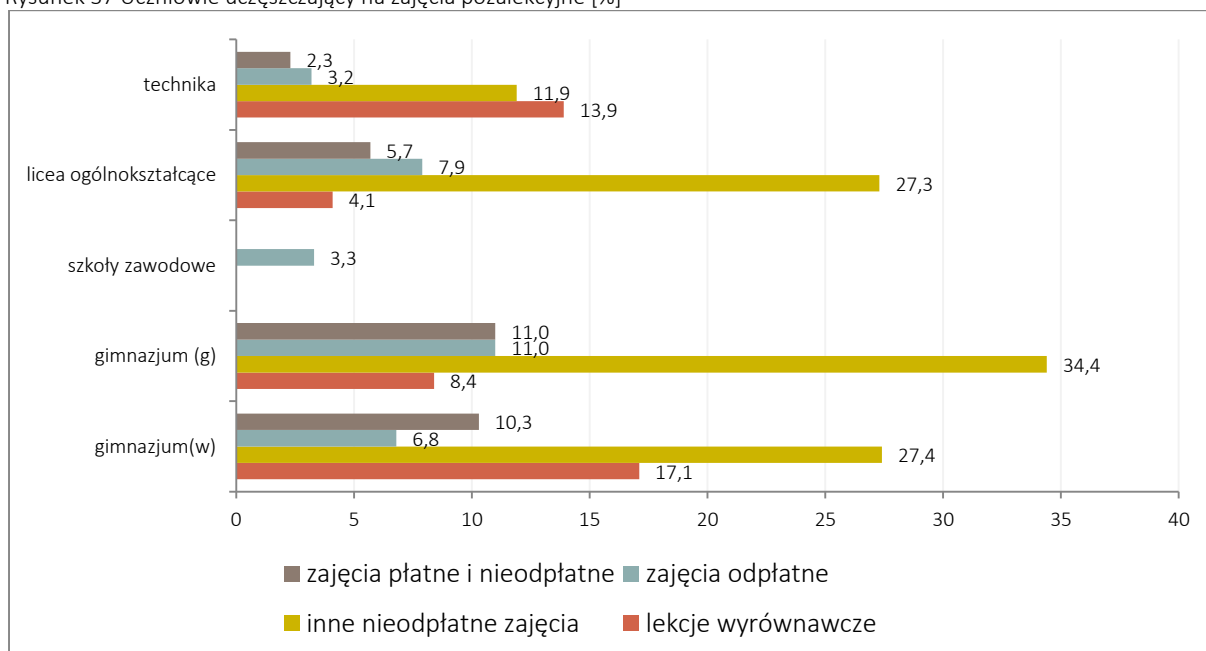
Sposób na odrabianie lekcji	Tak	Nie
Tłumaczy ktoś z kolegów	63	26
Odpisuję lekcje od innych	55	31
Rodzice lub ktoś z rodziny, znajomi rodziców (bezpłatne)	46	48
Uczę się dobrze i nie mam problemów z odrabianiem lekcji	40	23
Chodzę na płatne korepetycje	30	67
Nauczyciele poza lekcjami na dodatkowych bezpłatnych lekcjach	28	63

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.3.3. Oferta dodatkowa

Badania ankietowe dowiodły, że co trzeci uczeń uczęszcza na zajęcia pozalekcyjne w szkołach. Zdecydowanie najpopularniejszą formą zajęć w liceach ogólnokształcących i gimnazjach są zajęcia nieodpłatne (kółka przedmiotowe, SKS, itp.). Należy zwrócić uwagę na fakt, że ponad 17% gimnazjalistów uczęszcza na zajęcia wyrównawcze, co może świadczyć o występujących problemach edukacyjnych na obszarze MG-6. Jednakże analiza wyników nauczania w gimnazjach nie wykazuje znacznej różnicy w wynikach nauczania w gimnazjach na obszarach wiejskich i miejskich MG-6.

Rysunek 37 Uczniowie uczęszczający na zajęcia pozalekcyjne [%]

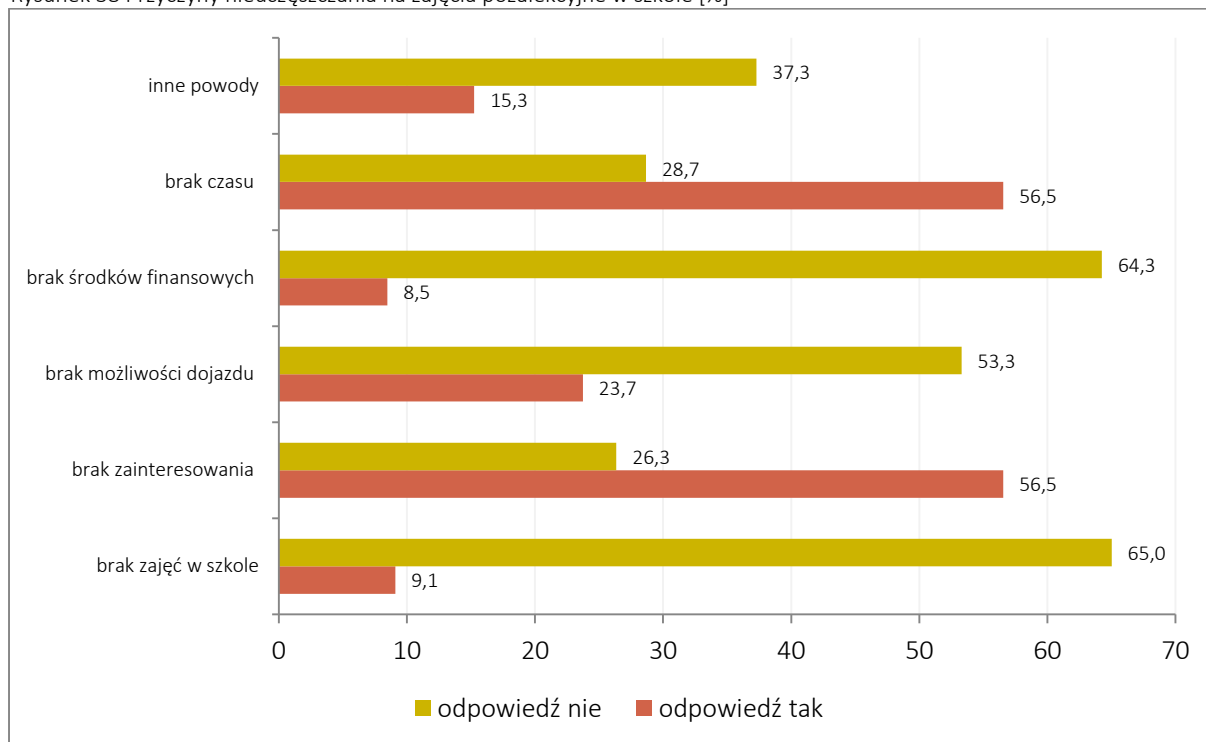

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych; (g) – Gorzów Wielkopolski, (w) obszary wiejskie MG-6

Spośród 650 uczniów, którzy zadeklarowali w ankiecie fakt nieuczęszczania na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne w szkole, aż 56% wskazało, że głównym powodem jest fakt, że w szkole nie ma dla nich interesujących zajęć oraz po prostu brak czasu.

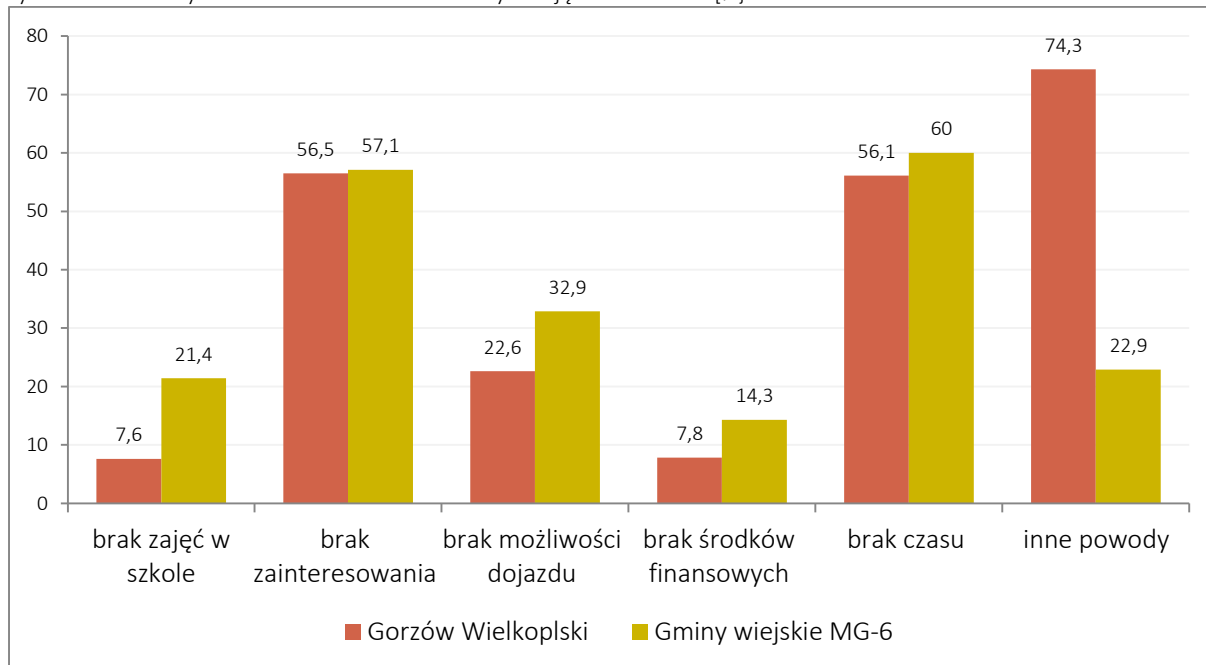
Jednocześnie aż 65% uczniów wskazuje, że powodem nie uczęszczania na dodatkowe zajęcia nie jest brak wystarczającej oferty. Dowodzi to powszechnie wyrażanej opinii, że zajęcia dodatkowe nie są wystarczające interesujące dla młodzieży.

Rysunek 38 Przyczyny nieuczęszczania na zajęcia pozalekcyjne w szkole [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 39 Powody nieuczestniczenia w dodatkowych zajęciach w szkole [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Komunikacja stanowi jedną z podstawowych barier uczestnictwa w zajęciach dodatkowych dla uczniów z obszarów wiejskich. Aż 33% z nich uważa to za główną przyczynę, przy 23% uczniów z Gorzowa Wielkopolskiego.

Uczniowie pobierający naukę w szkołach na obszarach wiejskich w większym stopniu odczuwają brak organizacji zajęć dodatkowych w szkołach. Aż 21% spośród nieuczestniczących w dodatkowych zajęciach z nich wskazuje na ten powód.

3.3.4. Szczegółowa ocena

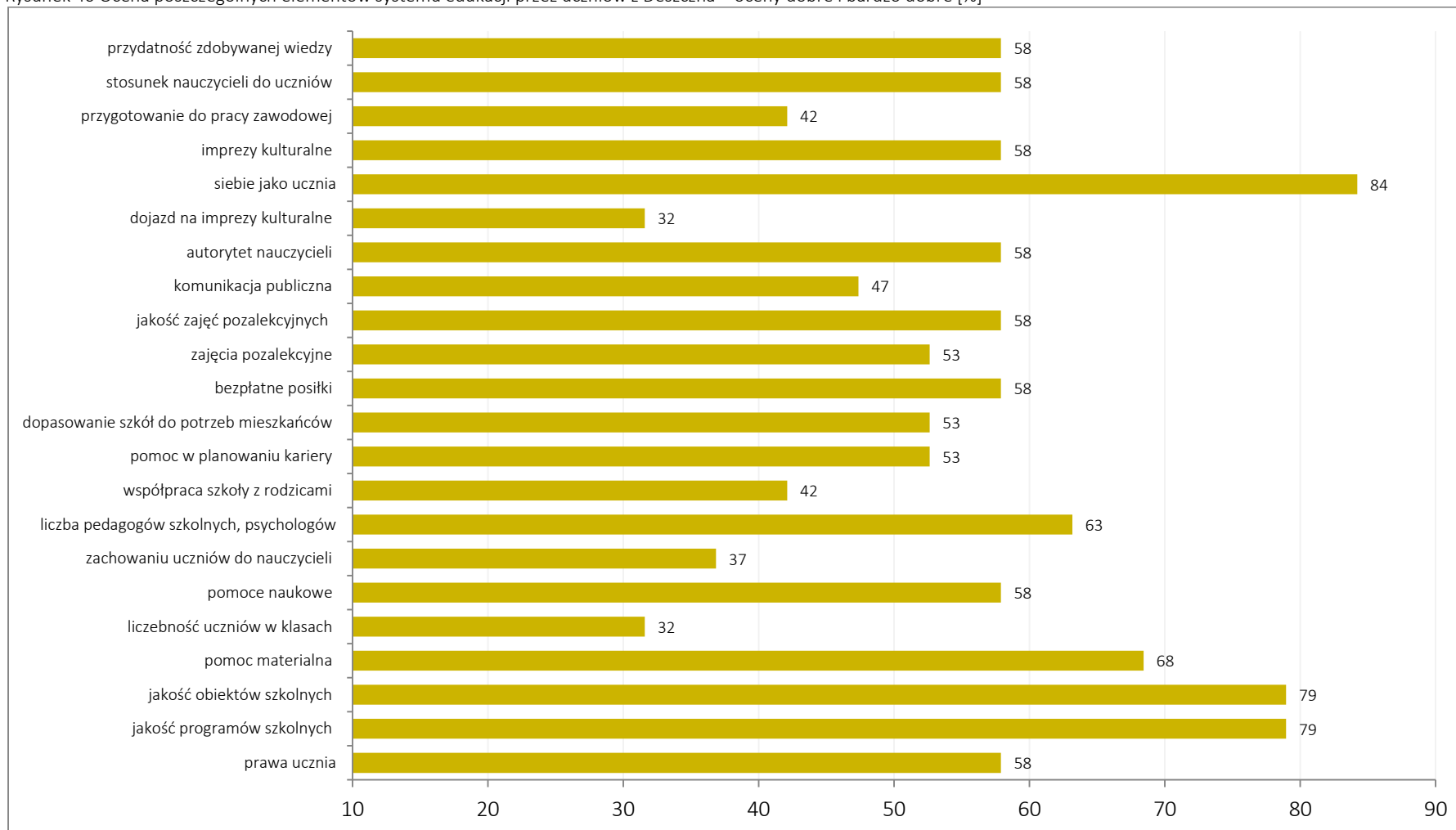
Deszczno jest gminą, która w sposób szczególny traktuje edukację. W ostatnich latach zainwestowała znaczne środki na modernizację obiektów oświatowych. Starania władz gminy zyskały przychylność uczniów, spośród których aż 79% ocenia jakość obiektów szkolnych jako dobra i bardzo dobrą. Uczniowie pobierający naukę w Deszcznie zwrócili ponadto szczególną uwagę na wysoką jakość programów szkolnych (79% ocen pozytywnych),

Uczniowie zwrócili uwagę na ważny aspekt działania placówek oświatowych w zakresie uzyskania pomocy socjalnej. Aż 68% uczniów (najwyższy wynik w ramach samorządów MG-6) ocenia pozytywnie możliwość uzyskania pomocy materialnej.

Na szczególną uwagę władz gminy zasługuje bardzo nisko oceniony przez uczniów aspekt roli szkoły polegającej na przygotowaniu do pracy zawodowej (43% odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze). Ponadto gimnazjaliści podkreślali niezbyt dobrą współpracę szkoły z rodzicami (42% odpowiedzi pozytywnych) oraz liczebność uczniów w klasach.

Jedynym aspektem oceny poszczególnych elementów systemu edukacji, który uzyskał w skali ZCG MG-6 więcej negatywnych niż pozytywnych odpowiedzi jest możliwość dojazdu komunikacją publiczną na imprezy kulturalne i sportowe. W skali Związku poziom odpowiedzi uznających ten aspekt działalności edukacyjnej wyniósł 17%. Uczniowie w gminie Deszczno ocenili go trochę lepiej (32% odpowiedzi pozytywnych). Jest to zatem obszar działań edukacyjnych wymagający od władz gminy znacznej poprawy.

Rysunek 40 Ocena poszczególnych elementów systemu edukacji przez uczniów z Deszczna – oceny dobre i bardzo dobre [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

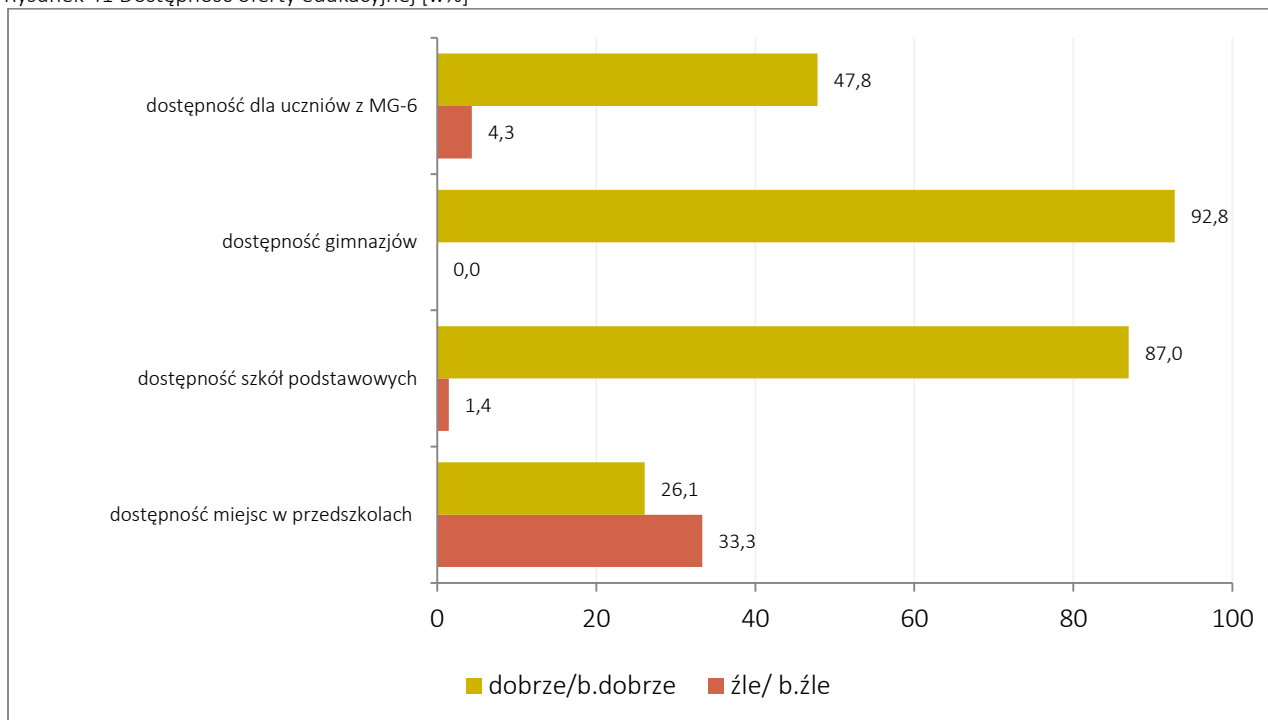
3.4. Badania nauczyciele

3.4.1. Ocena dostępu i jakości

Nauczyciele zatrudnieni w placówkach oświatowych na obszarze MG-6 bardzo dobrze oceniają dostępność do placówek oświatowych, w tym dla mieszkańców z obszarów wiejskich MG-6. Działania naprawczych wymaga zwiększenie dostępu do przedszkoli poprzez zwiększanie w nich liczby miejsc.

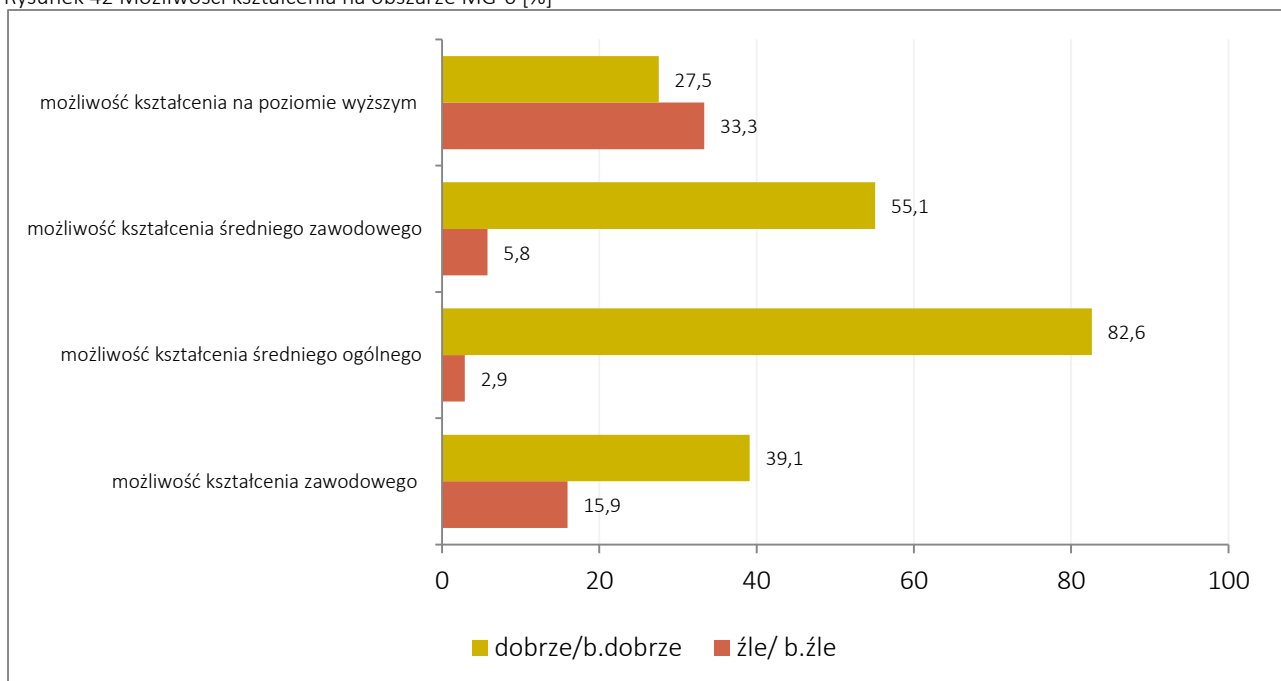
Dostępność do kształcenia w liceach ogólnokształcących jest elementem wyróżniającym ofertę edukacyjną. W opinii aż 83% nauczycieli miasto Gorzów Wielkopolski oferuje bardzo dobre warunki kształcenia na tym poziomie. Badania ankietowe potwierdziły opinię wyrażaną przez ekspertów w dziedzinie edukacji, że miasto Gorzów Wielkopolski nie posiada dobrze rozbudowanej oferty w dziedzinie kształcenia na poziomie wyższym. Brak silnego ośrodka akademickiego skutkuje zwiększoną migracją młodzieży do innych ośrodków miejskich (badania wykazały, że 4 na 10 uczniów chce mieszkać za granicą lub w innym mieście w Polsce). Jeden z komentarzy w ankietach trafnie wskazuje problem: „Gorzów nie jest atrakcyjnym miejscem uczenia się i studiowania, dlatego większość młodzieży wybiera większe ośrodki akademickie”.

Rysunek 41 Dostępność oferty edukacyjnej [w%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 42 Możliwości kształcenia na obszarze MG-6 [%]

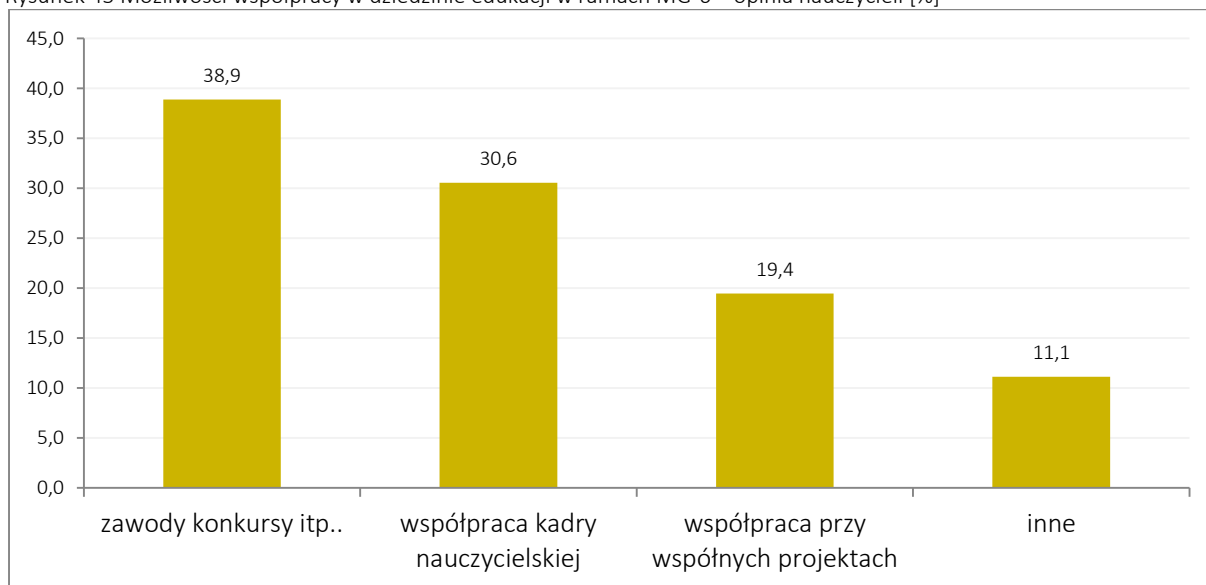

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.4.2. Ocena współpracy MG-6

Wywiady pogłębione z ekspertami w dziedzinie edukacji poprzedzające badania ankietowe wskazały na duże możliwości współpracy w dziedzinie edukacji na obszarze ZCG MG-6. Oczekiwania ekspertów co do współpracy w dziedzinie edukacji zostały potwierdzone przez nauczycieli w badaniu ankietowym. Priorytetem dla nauczycieli są w pierwszej kolejności wspólne zawody, konkursy, następnie współpraca kadry nauczycielskiej (wymiana doświadczeń) oraz realizacja projektów unijnych. Postulaty ekspertów pokrywają się w pełni z oczekiwaniami kadry nauczycielskiej.

Rysunek 43 Możliwości współpracy w dziedzinie edukacji w ramach MG-6 – opinia nauczycieli [%]

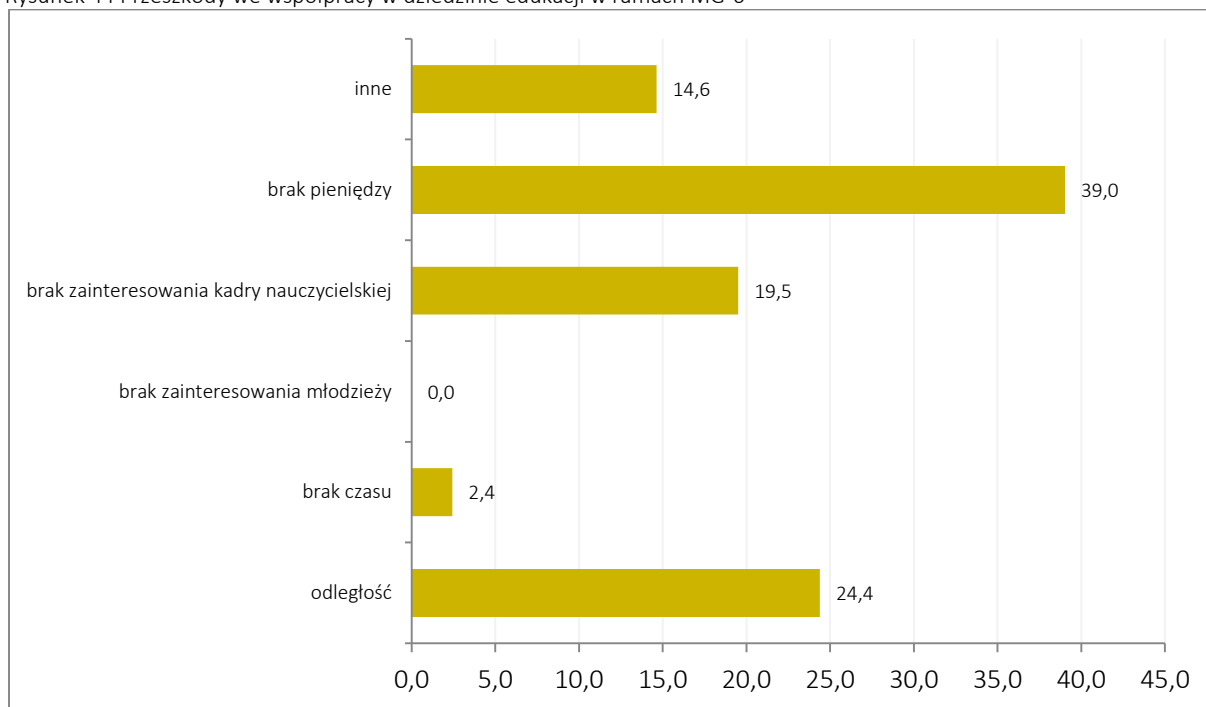

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Godny podkreślenia w tym momencie jest postulat eksperta z dziedziny edukacji z Gorzowa Wielkopolskiego dotyczący opracowania i wdrożenia porównywalnych parametrów w zakresie oceny jakości kształcenia. Pozwoli to w perspektywie na większą unifikację systemów nauczania oraz stopniowe wdrażanie przez samorządy oraz placówki oświatowe gmin MG-6 systemu EDU (edukacyjna wartość dodana). System pozwala statystycznie wymierzyć wkład szkoły w ten postęp, dzięki temu staje się nieocenionym narzędziem wspólnej analizy wyników nauczania i podnoszenia jakości oferty edukacyjnej. Jest to odpowiedź na dużą

barierę systemu edukacji polegającą na braku mechanizmów kontroli klienta nad jakością realizacji usług.

Rysunek 44 Przeszkody we współpracy w dziedzinie edukacji w ramach MG-6

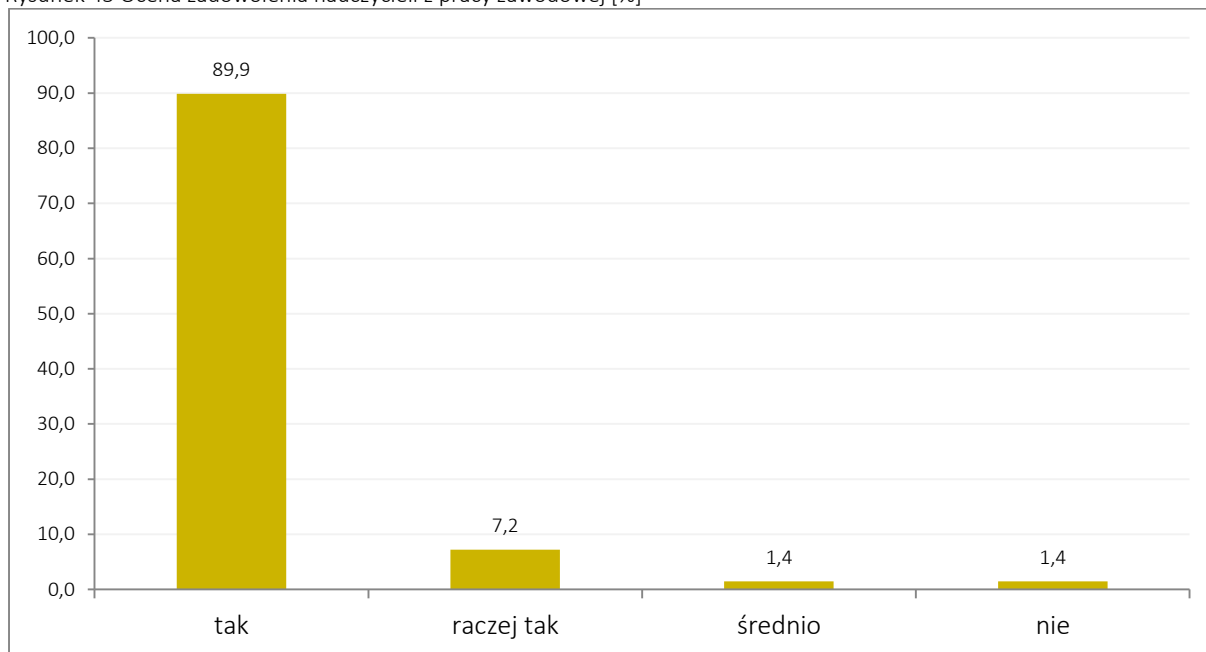
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Do głównych barier we współpracy w dziedzinie edukacji wszystkich gmin MG-6 wskazanych przez nauczycieli należy brak środków finansowych oraz problemy komunikacyjne wynikające ze znacznej odległości między miejscowościami MG-6. Bariery to pokrywają się z tymi wskazanymi przez ekspertów z dziedziny edukacji.

3.4.3. Zadowolenie z pracy

Zdecydowana większość nauczycieli pracujących w szkołach na obszarze MG-6 jest zadowolonych z pracy w szkole. Poziom zadowolenia z pracy nie zależy od rodzaju placówki, płci, ani miejsca pracy.

Rysunek 45 Ocena zadowolenia nauczycieli z pracy zawodowej [%]

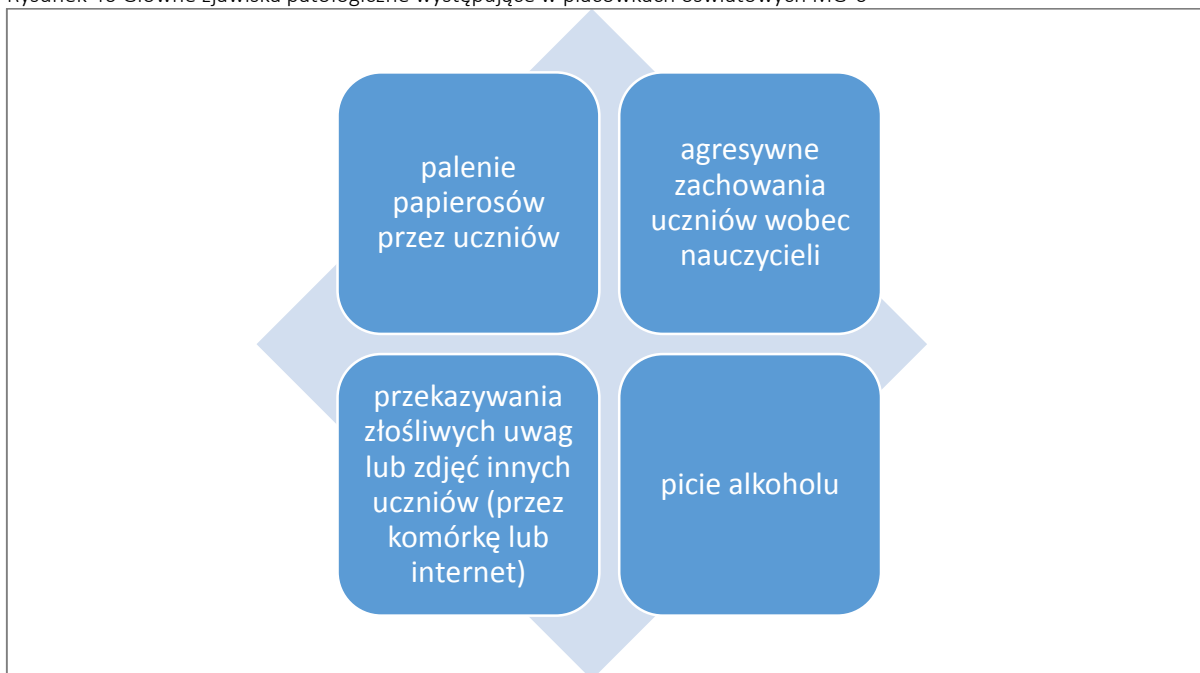
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.4.4. Problemy systemu

Palenie papierosów przez uczniów to największa patologia występująca w szkołach. Aż 36% nauczycieli uważa, że jest to zjawisko występujące bardzo często. Ponadto placówki oświatowe borykają się z problemem agresji (uczniów wobec siebie jak i nauczycieli) oraz piciem alkoholu.

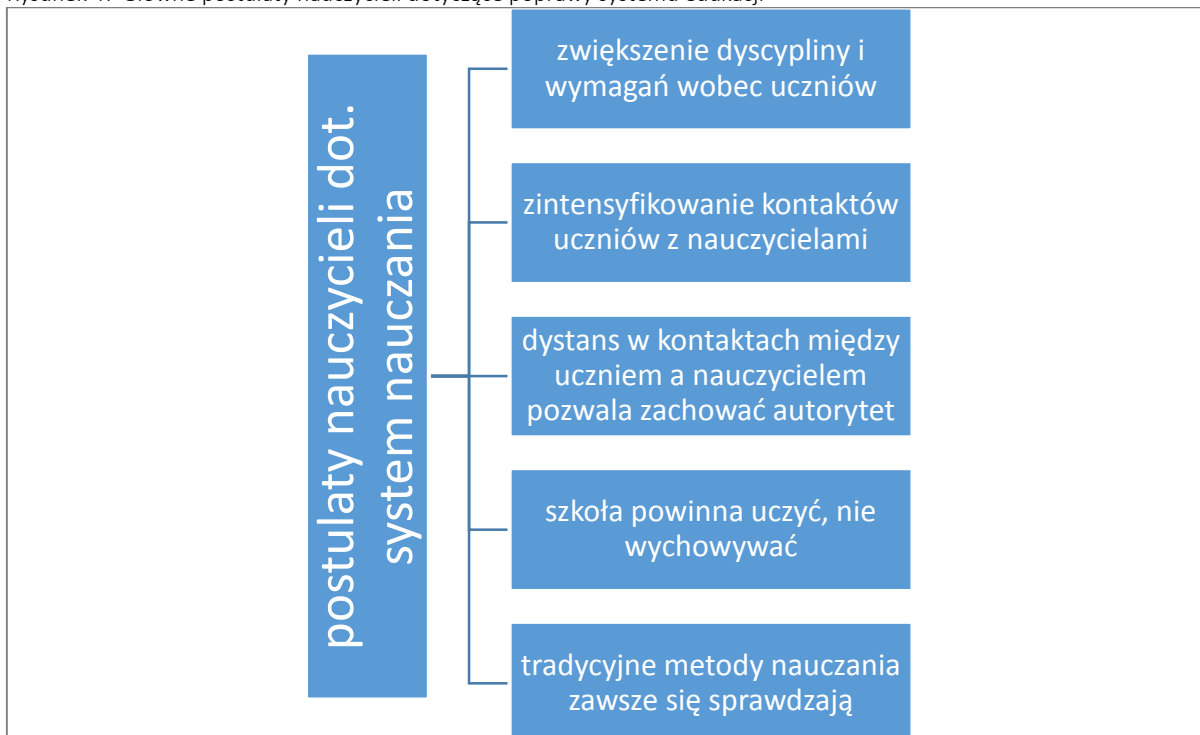
Zdecydowanie największy odsetek nauczycieli (88%) zgadza się z postulatem, że powinno się zwiększać dyscyplinę i wymagania wobec uczniów. Ponadto nauczyciele doceniają mocne strony pracy zespołowej uczniów i intensywne kontakty z nauczycielem. Na uwagę zasługuje fakt, że 4 na 10 nauczycieli zgadza się z poglądem, że szkoła powinna uczyć, nie wychowywać, co może być barierą w rozwoju usług społecznych w dziedzinie edukacji.

Rysunek 46 Główne zjawiska patologiczne występujące w placówkach oświatowych MG-6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 47 Główne postulaty nauczycieli dotyczące poprawy systemu edukacji

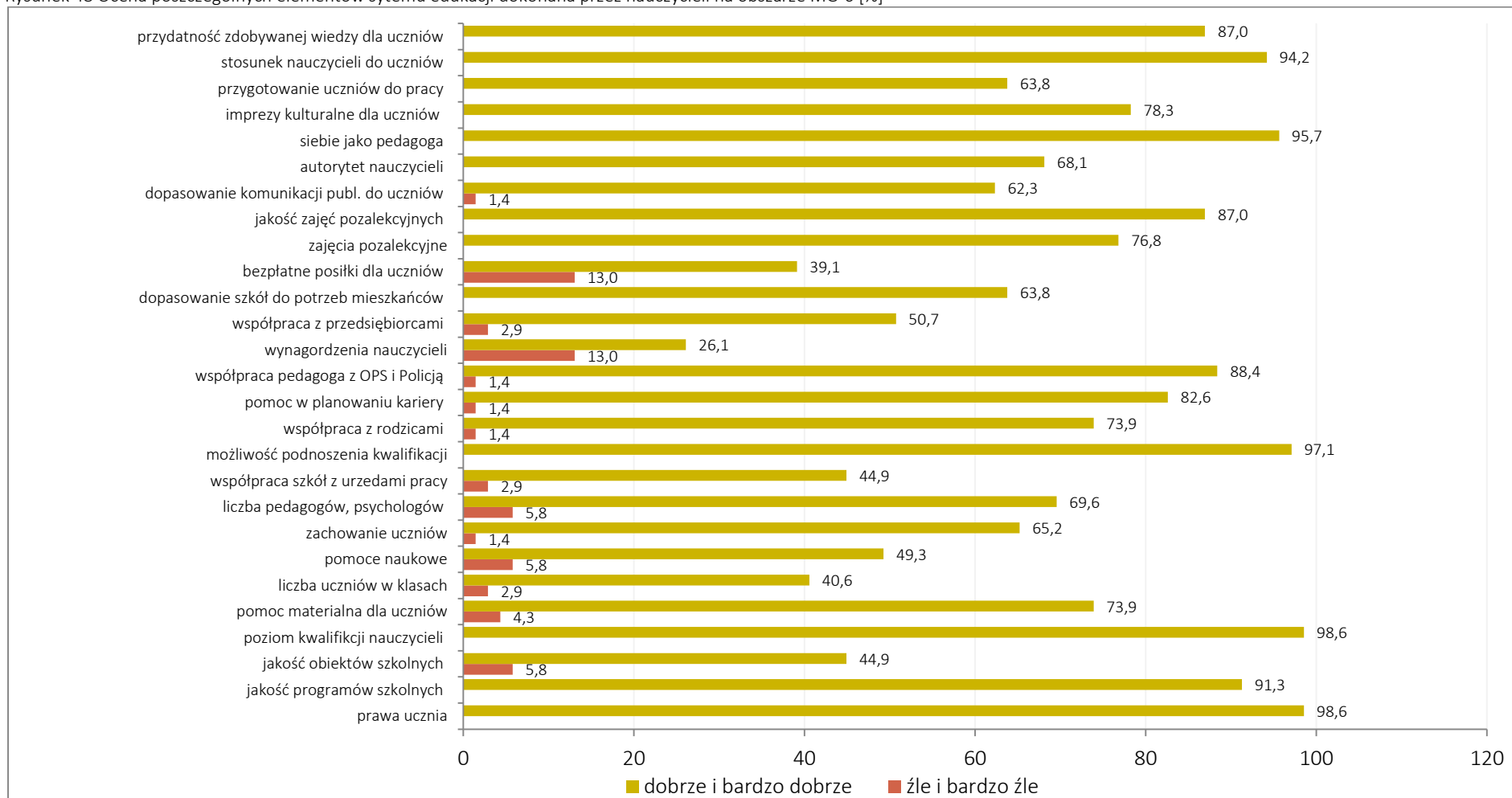
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

3.4.5. Szczegółowa ocena

Nauczyciele pracujący w publicznych placówkach edukacyjnych MG-6 bardzo pozytywnie oceniają jakość oferty edukacyjnej. Na szczególną uwagę, prócz wysokiej samooceny nauczycieli, zasługuje fakt pozytywnej oceny zajęć pozalekcyjnych oraz jakości oferty edukacyjnej (tylko 3% nauczycieli uważa ofertę zajęć pozalekcyjnych za nieatrakcyjną). Natomiast wśród uczniów odsetek ten jest znacznie wyższy i wynosi 23%. Dowodzi to w sposób jednoznaczny tezy artykułowanej przez ekspertów w dziedzinie edukacji z Gorzowa Wielkopolskiego, że zajęcia pozalekcyjne prowadzone przez nauczycieli tych szkół, w których pracują nie cieszą się dużym powodzeniem wśród uczniów.

W świetle tych badań na szczególną uwagę zasługuje ulepszanie wyposażenia szkół oraz większe dopasowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy. Zaskakujący wydaje się fakt, że uczniowie lepiej niż nauczyciele oceniają dopasowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy (aż 19% uczniów ocenia dobrze ten element, przy 32% wśród nauczycieli).

Rysunek 48 Ocena poszczególnych elementów systemu edukacji dokonana przez nauczycieli na obszarze MG-6 [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4. Sektor kultury

Kultura należy do tego obszaru zadań samorządu, który wyraźnie pokazuje powiązania między miastem Gorzów Wielkopolski, a gminami sąsiednimi w ramach Związku Gmin MG-6. Miasto dysponuje dobrze rozwiniętą bazą kulturalną, z której chętnie korzystają mieszkańcy gmin tzw. pierścienia Gorzowa. Elementem sprzyjającym poprawie jakości i dostępności usług publicznych w dziedzinie kultury jest to, że każda z instytucji kultury chce przyciągnąć jak najwięcej uczestników podejmowanych przedsięwzięć lub imprez. Kamieniem milowym w rozwoju kultury w Gorzowie Wielkopolskim i MG-6 było utworzenie przy wsparciu Unii Europejskiej Centrum Edukacji Artystycznej - Filharmonia Gorzowska. Jest to nowoczesny bardzo funkcjonalny obiekt, który w sposób znaczący rozszerzył ofertę kulturalną zarówno miasta, jak i gmin należących do jego pierścienia.

Można przyjąć, że usługi publiczne z dziedziny kultury na obszarze Związku Gmin MG-6 trafiają do liczego grona odbiorców (uczestników imprez, kół zainteresowań oraz czytelników w bibliotekach). Ich szacunkową łączną liczbę można określić na 157,1 tys. Do tej liczby należałoby doliczyć uczestników przedsięwzięć kulturalnych organizowanych przez urzędy gminy w Deszcznie, Bogdańcu (których nie ujmuje statystyka GUS). Biorąc pod uwagę fakt, że liczba mieszkańców obszaru MG-6 w 2011 roku wyniosła 162,7 tys. to udział mieszkańców w kulturze należy uznać za znaczny i wymagający stałego podnoszenia oferty i jakości.

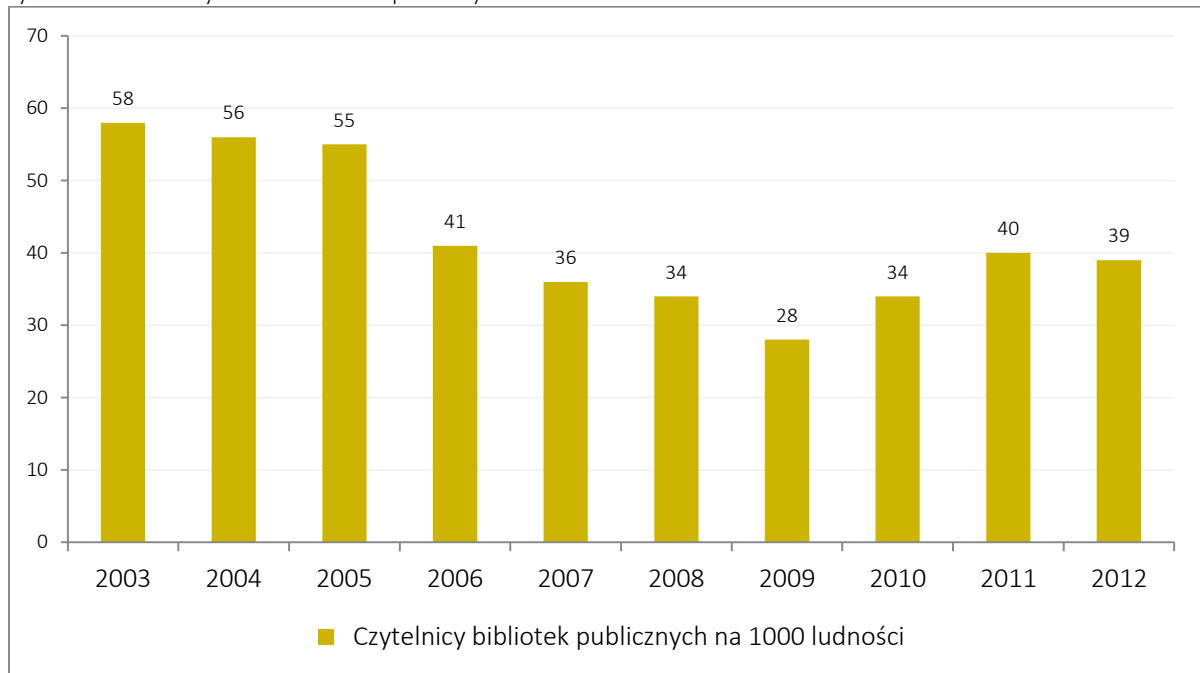
Usługi publiczne świadczone przez samorządy Związku Gmin MG-6, ich zakres i jakość, zasługują na szczególną uwagę ze względu na zidentyfikowane przez ekspertów problemy społeczne. W gminach MG-6 znaczny odsetek osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej. Eksperci często podkreślali brak zaangażowania (aktywności) mieszkańców w sprawy lokalne oraz konieczność zintensyfikowania działań kulturalnych jako najlepszego antidotum na bierność i brak zaradności części mieszkańców. Ze względu na występujące często zjawisko „dziedziczenia niezaradności” szczególną grupą odbiorców usług publicznych w dziedzinie kultury są dzieci i młodzież.

4.1. Podstawowe dane o obszarze realizacji badania

Głównym podmiotem świadczącym usługi publiczne w zakresie kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna, będąca samorządową instytucją kultury. Ponadto w Deszcznie funkcjonuje Muzeum Warty oraz podległe Gminnej Bibliotece Publicznej - **Centrum Spotkań Artystycznych „Kotłownia Pomysłów”**. Gmina wybudowała ze środków Unii Europejskiej nowy obiekt biblioteki. W każdym sołectwie zlokalizowana jest świetlica wiejska, które prowadzą aktywną działalność kulturalną. Priorytetem dla rozwoju Gminy w dziedzinie kultury jest przede wszystkim polepszenie bazy kulturalnej. W Gminie Deszczno organizowana jest jedna z najbardziej rozpoznawalnych i popularnych imprez kulturalno-rozrywkowych na obszarze ZCG MG-6 – Święto Pieczonego Kurczaka.

Liczba ludności przypadająca na jedną placówkę biblioteczną w 2012 roku wynosiła 8867 osób. W Gminie Deszczno księgozbiór w przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczy 1265 woluminów, natomiast średnia liczba woluminów wypożyczonych w 2012 na 1 czytelnika wynosiła 13,8 wolumina. Poniższy wykres ilustruje dynamikę zmian w liczbie mieszkańców korzystających z biblioteki publicznej. W analizowanym okresie spadek wyniósł 19 osób, co stanowi niespełna 33% uczęszczających.

Rysunek 49 Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Deszczno w latach 2003 - 2012

źródło: GUS

4.2. Badanie mieszkańców

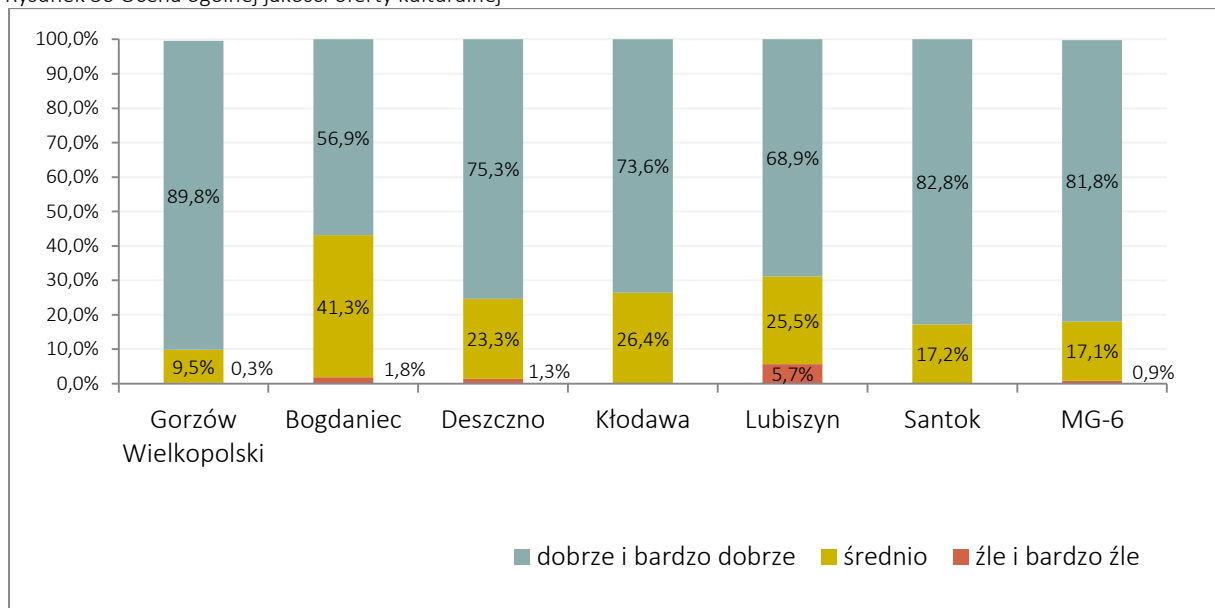
Ocena usług publicznych w zakresie kultury jest jednym z kluczowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą, a przede wszystkim na jakość życia mieszkańców. W ramach przeprowadzonego badania zaplanowano uzyskanie wiedzy na temat ogólnej oceny oferty kulturalnej, jak również szczegółowych informacji związanych z postawami mieszkańców MG-6 w stosunku do kultury, preferowanych aktywności, uczestnictwa w różnego rodzaju wydarzeniach, jak również na temat barier. Poniżej przedstawiono wyniki dla gminy Deszczno w odniesieniu do pozostałych gmin oraz całego obszaru objętego badaniem, co pozwoli na łatwiejsze określenie mocnych i słabych stron usług związanych z kulturą.

4.2.1. Ocena jakości usług publicznych w kulturze

Gorzów Wielkopolski pełni dla ościennych gmin wiejskich funkcję centrum kulturalnego. Placówki kultury w mieście oferują bardzo dużą liczbę przedsięwzięć kulturalnych. Ogólna ocena oferty jakościowej pozwala na ogólne spojrzenie na obszar kultury. Dane te uzupełniają informacje o poszczególnych aspektach oferty kulturalnej oraz czynnikach bezpośrednio z nią

powiązanych. Jakość oferty kulturalnej w gminie oceniana jest wysoka – zdecydowanie przeważają odpowiedzi bardzo dobrze i dobrze (75,3%), zaledwie 23,3% mieszkańców określiła ją jako średnia. Poziom ten jest wysoki, kształtuje się na poziomie zbliżonym do średniej dla terenów wiejskich MG-6. Podobnie jak w przypadku innych gmin wiejskich jest on niższy od wskaźników dla Gorzowa Wlkp.

Rysunek 50 Ocena ogólnej jakości oferty kulturalnej

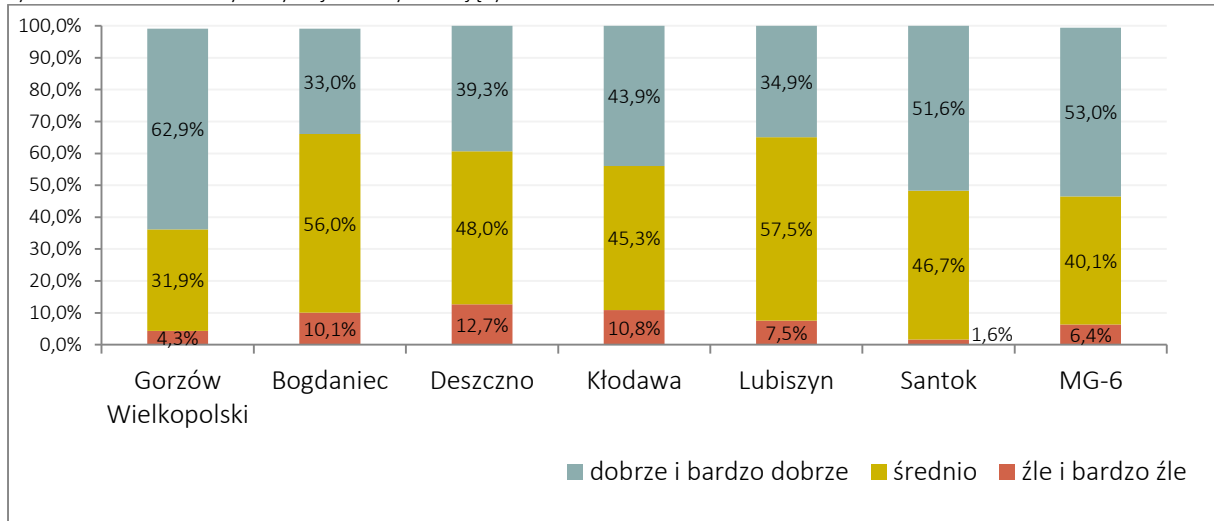

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ocena liczby instytucji kultury działających na danym obszarze wyznacza przede wszystkim postrzeganą przez mieszkańców łatwość dotarcia do nich. W gminie Deszczno 48% mieszkańców oceniło ją jako średnią, a 39,3% jako dobrą lub bardzo dobrą, odpowiedzi negatywne – źle i bardzo źle – zbliżyły się do poziomu 13%. W odniesieniu do danych uśrednionych na poziomie MG-6 widoczny jest niższy odsetek ocen pozytywnych i wyższy odpowiedzi średnio oraz negatywnych.

W ocenach mieszkańców gminy Deszczno zwraca uwagę przede wszystkim najwyższy na obszarze MG-6 odsetek ocen negatywnych. Z jednej strony gmina jest znana z ciekawych wydarzeń kulturalnych, z drugiej mieszkańcy zauważają deficyt w zakresie liczby instytucji kultury i dostępności do niej. Skala ocen średnio i negatywnych może być również wyrazem aspiracji mieszkańców w obszarze kultury.

Rysunek 51 Ocena liczby instytucji kultury działających

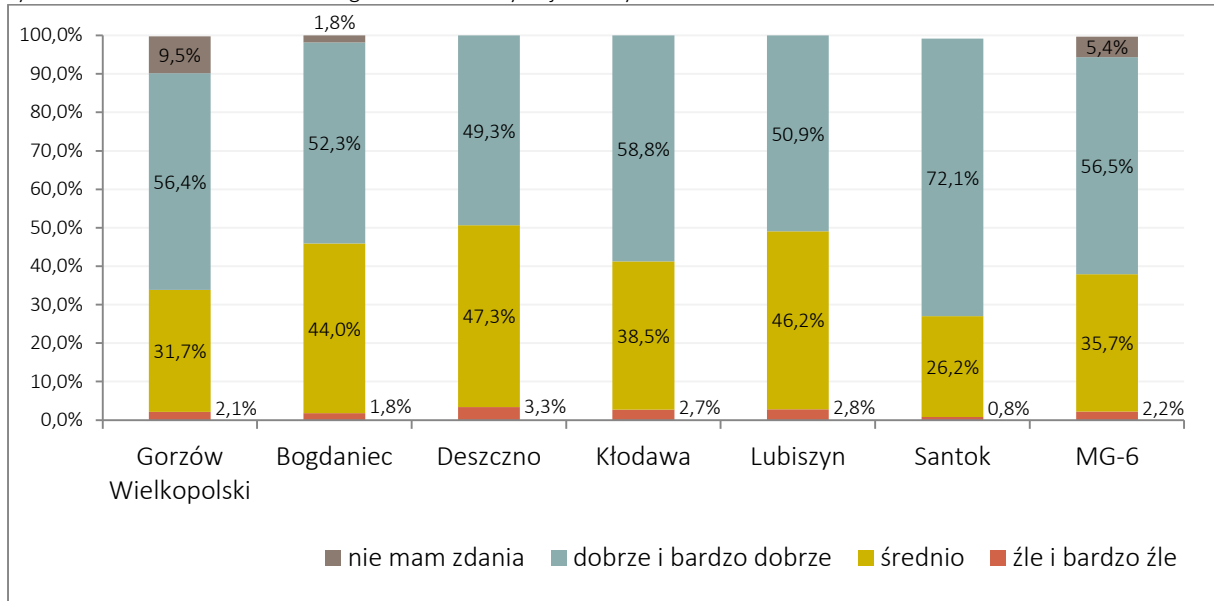
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.2.1.1 Ocena stanu technicznego infrastruktury kultury i rekreacji

Ocena stanu technicznego wyraża przede wszystkim komfort korzystania z oferty instytucji kultury, zwrócenie uwagi na ten aspekt umożliwia również identyfikację braków w tym zakresie oraz koniecznych inwestycji. W gminie Deszczno 49,3% mieszkańców oceniło stan techniczny obiektów instytucji kultury jako bardzo dobry lub dobry, 47,3% średni, odpowiedzi negatywne stanowiły 3,3%. W odniesieniu do danych dla MG-6 wskazać należy niższy odsetek odpowiedzi pozytywnych oraz wyższy przeciętnych.

W gminie Deszczno odnotowano najniższy odsetek odpowiedzi pozytywnych przy jednocześnie najwyższym średnio. Pomimo tego, pierwsze z nich oscylowała w okolicach połowy. Jednocześnie wskazania negatywne są również najwyższe, jednakże ich poziom należy uznać za bardzo niski.

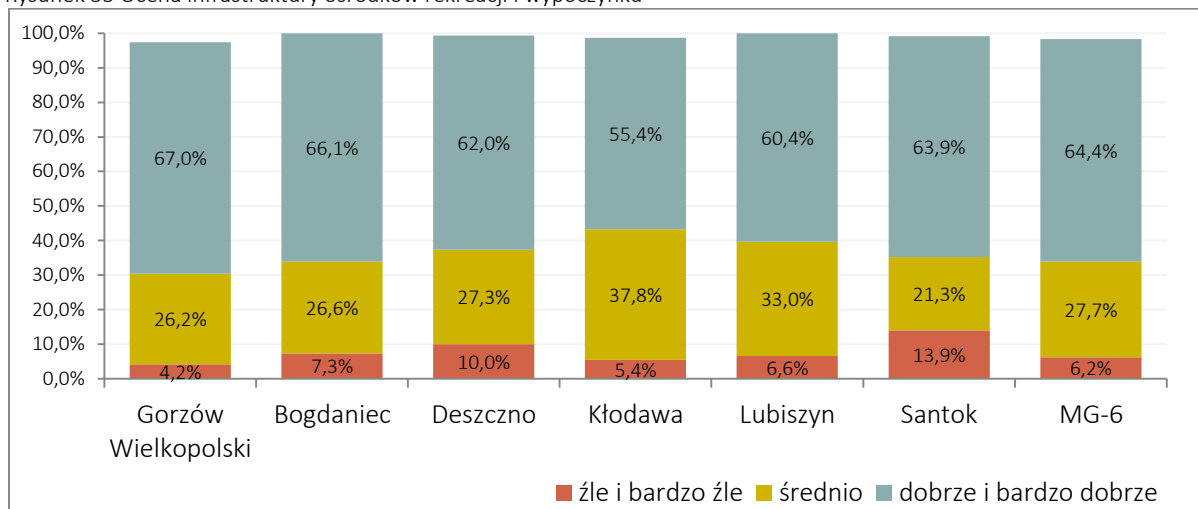
Rysunek 52 Ocena stanu technicznego obiektów instytucji kultury

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rekreacja i wypoczynek jest ważnym elementem oferty czasu wolnego, dla wielu mieszkańców kluczowym z punktu widzenia zaspakajania ich potrzeb. Sytuacja w tym zakresie w ostatnich latach systematycznie się poprawia dzięki wielu programom unijnym i krajowym finansującym tego typu infrastrukturę. Działania te są widoczne również w samorządach gmin tworzących MG-6. 62% respondentów zamieszkujących w gminie Deszczno oceniło stan infrastruktury ośrodków rekreacji i wypoczynku ocenia dobrze i bardzo dobrze, 27,3% średnio, a 10% wskazało odpowiedzi negatywne. Gminę wyróżnia jeden z najwyższych odsetków odpowiedzi pozytywnych wśród gmin wiejskich (wyższy tylko w Bogdańcu). Jednocześnie, podobnie jak w Santoku, odpowiedzi te są najbardziej zróżnicowane – co dziesiąty mieszkaniec wskazał, iż ocenia infrastrukturę rekreacji negatywnie.

Rysunek 53 Ocena infrastruktury ośrodków rekreacji i wypoczynku

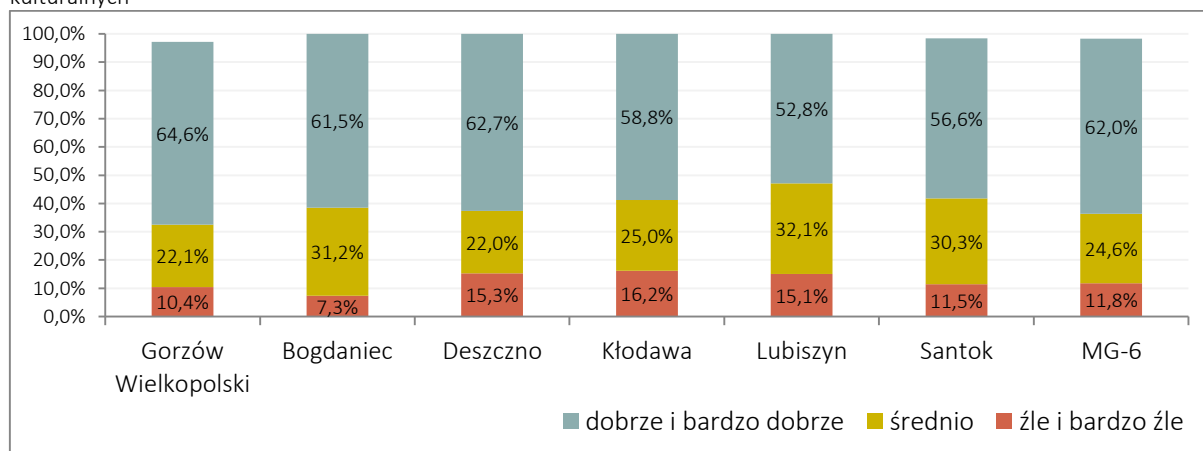

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.2.1.2 Ocena oferty kulturalnej i jej finansowania

Ocena udziału mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych wskazuje przede wszystkim na to, w jaki sposób wykorzystana jest funkcjonująca oferta, jak również na ile odpowiada ona mieszkańcom, oczywiście mówi również o zwyczajach w zakresie uczestnictwa w życiu kulturalnym. W gminie Deszczno aż 62,7% respondentów oceniło udział mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych jako dobry lub bardzo dobry, 22% jako średni, oceny negatywne stanowiły 15,3% próby. W odniesieniu do obszaru MG-6 zauważyć należy przede wszystkim bardzo zbliżony odsetek odpowiedzi pozytywnych i wyższy negatywnych.

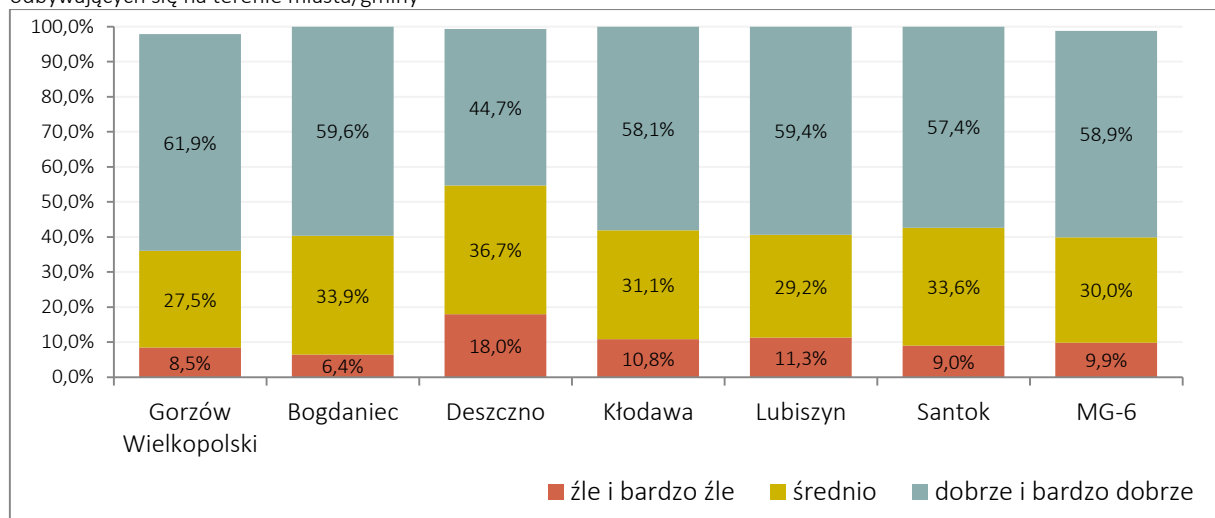
Rysunek 54 Ocena zainteresowania mieszkańców ofertą kulturalną miasta/gminy, udział mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ocena promocji jest ważnym elementem budowania oferty kulturalnej. Informowanie, docieranie do mieszkańców poprzez zróżnicowane kanały jest niejednokrotnie równie ważne jak organizacja samego wydarzenia. Jest to co raz bardziej istotne również dla jednostek, których oferta jest powtarzalna i kierowana przynajmniej w części do ludzi młodych, wiele jednostek samorządowych skupia się właśnie na niej w celu realizacji określonych zadań statutowych. 44,7% respondentów z gminy Deszczno ocenia promocję bardzo dobrze lub dobrze, 36,7% wystawiło jej ocenę średnią, a 18% dostrzega w tym zakresie braki. Ocenę tę są najbardziej krytyczne w odniesieniu do podejmowanych działań promocyjnych – najniższy odsetek odpowiedzi pozytywnych i najwyższy negatywnych (blisko co piąty mieszkaniec). Dane te również znacząco odbiegają od średniej dla MG-6 – wskaźnik odpowiedzi negatywnych jest blisko dwukrotnie wyższy.

Rysunek 55 Ocena promocji produktów kultury oferowanych przez miasto/gminę, promocja wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie miasta/gminy

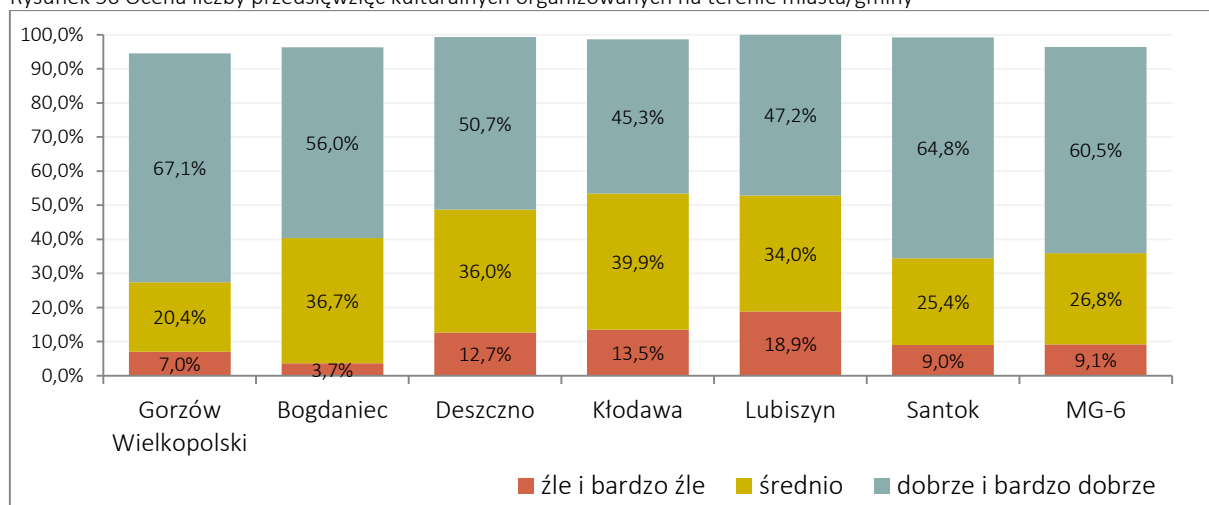

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Skuteczność działań instytucji kultury może być rozpatrywana między innymi z punktu widzenia liczby organizowanych wydarzeń. Często dla mieszkańców jest to ważny wyznacznik starań lokalnych animatorów. Liczbę wydarzeń warto również rozpatrywać z punktu widzenia oceny wielkości wydatków, jakie lokalny samorząd przeznacza na kulturę. W układzie idealnym zmienne to powinny kształtować się na wysokim i zbliżonym poziomie.

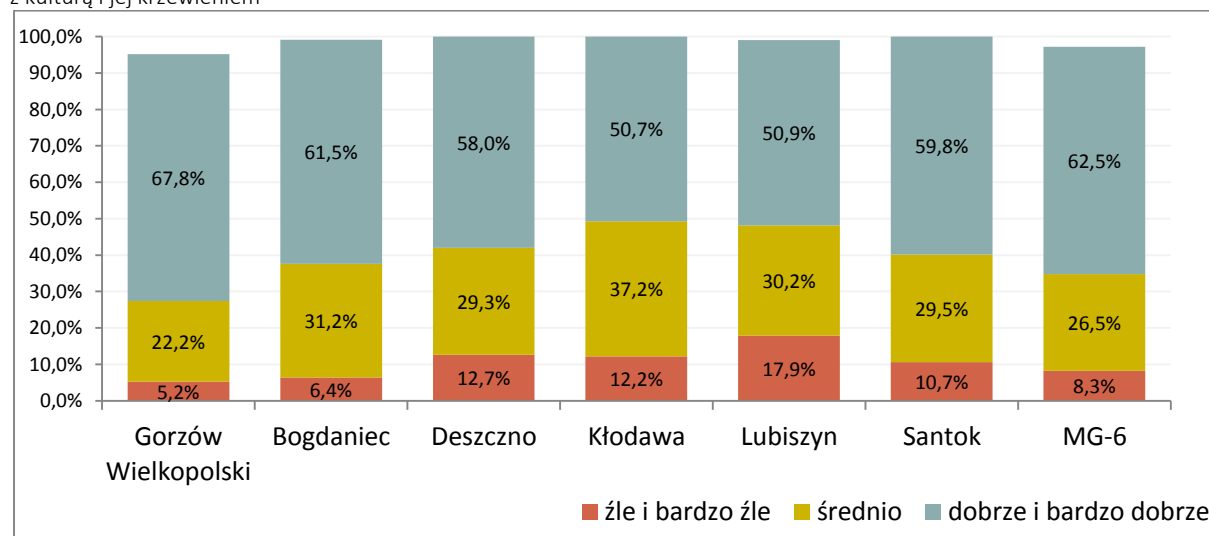
W gminie Deszczno liczbę organizowanych wydarzeń pozytywnie oceniło 50,7% respondentów, 36% średnio, a 12,7% negatywnie. Odpowiedzi w zakresie przeznaczanych środków są nieznacznie bardziej korzystne odpowiednio 58%, 29,3% i 12,7%. W odniesieniu do danych uśrednionych na poziomie MG-6 dane te są mniej korzystne, jednocześnie mieszczą się w średnim przedziale dla gmin wiejskich.

Rysunek 56 Ocena liczby przedsięwzięć kulturalnych organizowanych na terenie miasta/gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

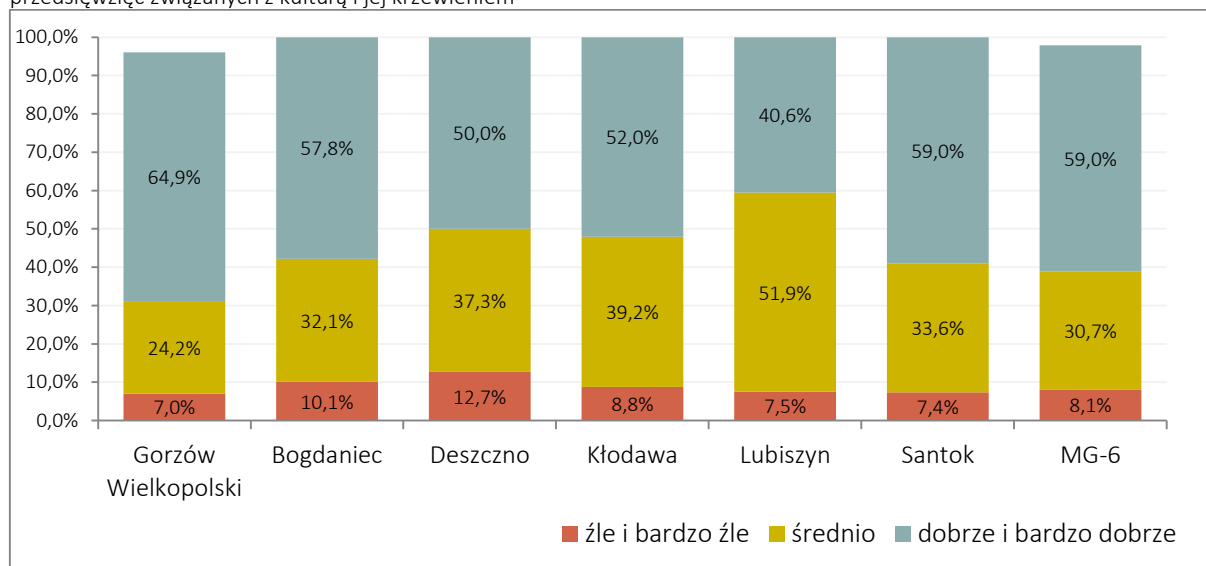
Rysunek 57 Ocena wielkości środków, jakie władze miasta/gminy przeznaczają na realizację przedsięwzięć związanych z kulturą i jej krzewieniem

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Z powyżej zaprezentowanymi danymi bezpośrednio powiązana jest ocena celowości wydatkowanych środków na kulturę, pośrednio określa ona dostosowanie oferty do oczekiwań, ale również świadczy o generalnej ocenie racjonalności wydatków na kulturę. Odpowiedzi pozytywne w tym zakresie stanowiły w gminie Deszczno 50%, średnie 37,3%, negatywne 12,7%. Połowa mieszkańców ma w tym zakresie zdecydowanie pozytywne oceny, wskaźnik ten jednak odbiega od uśrednionych na poziomie MG-6. Jednocześnie w gminie odnotowano najwięcej oceny negatywnych wśród badanych jednostek.

Rysunek 58 Ocena celowości kierunków wydatkowania środków, jakie władze miasta/gminy przeznaczają na realizację przedsięwzięć związanych z kulturą i jej krzewieniem

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

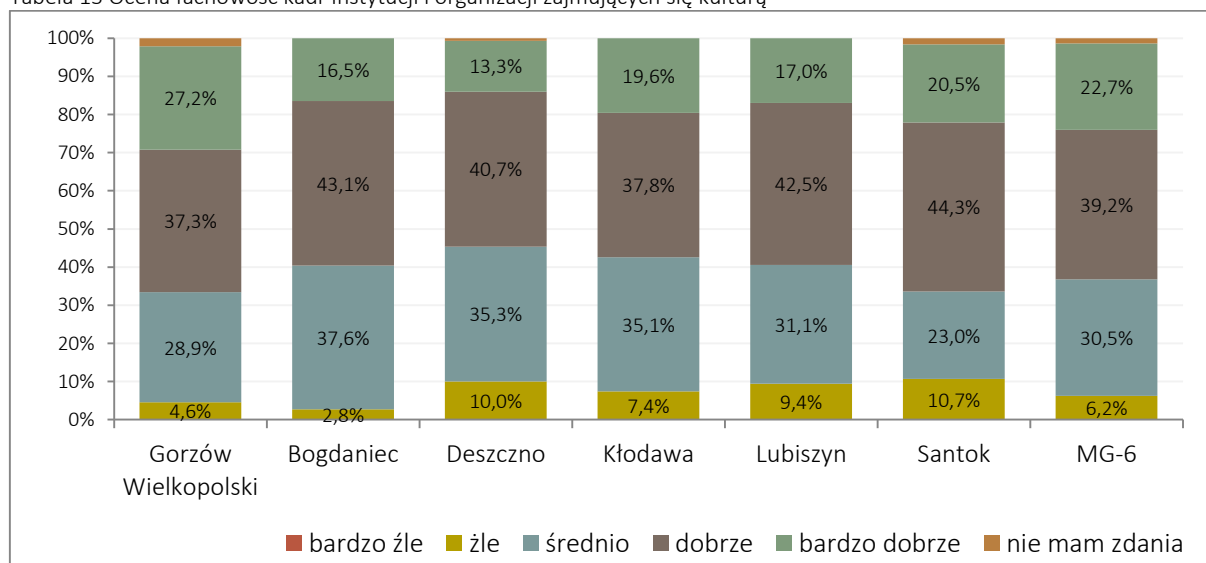
4.2.1.3. Ocena kadr instytucji kultury

Kluczowym elementem wpływającym na jakość usług w obrębie kultury są kwalifikacje kadry, w tym obszarze, który jest skażony wysokim poziomem niewymierności, właśnie czynnik ludzki odgrywa bardzo znaczącą rolę. Kwalifikacje kadry instytucji kultury rozpatrywane były na dwóch poziomach, z jednej strony oceny ogólnej z drugiej znajomości potrzeb lokalnej społeczności.

Ocena kompetencji kadry kształtowała się w gminie Deszczno w zakresie odpowiedzi bardzo dobrych i dobrych na poziomie 64%, średnich 35,3% a negatywnych 10%. Znajomość potrzeb

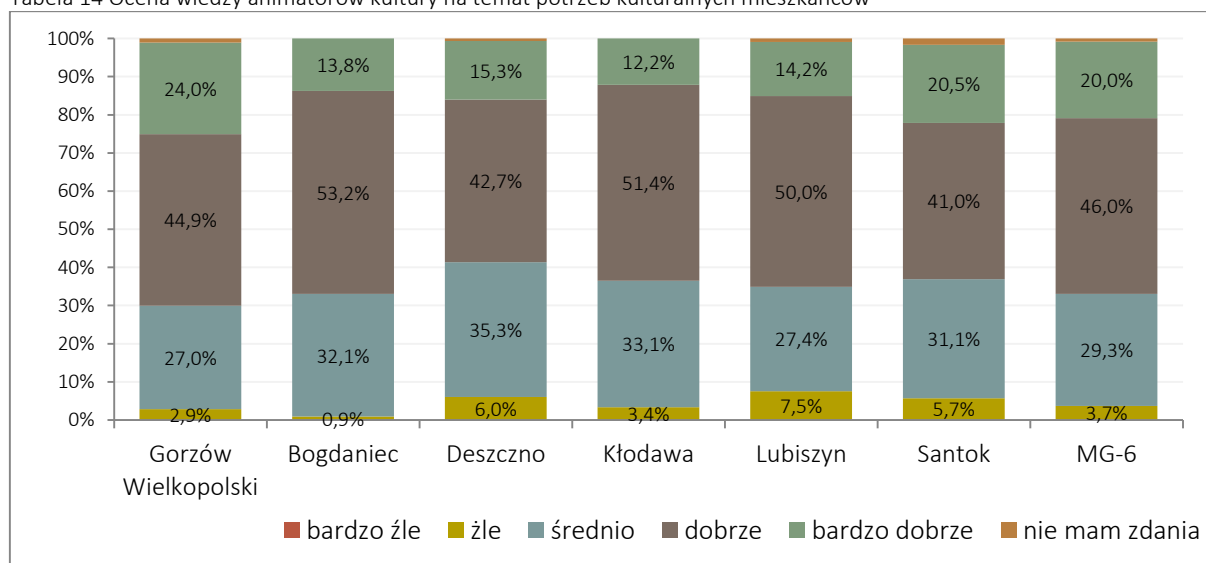
kulturalnych oceniana była na poziomie odpowiednio 58%, 35,3% i 6%. Drugi z badanych czynników oceniany był nieznacznie niżej, zwrócić uwagę należy na wysoki odsetek odpowiedzi negatywnych w zakresie ogólnej oceny kompetencji pracowników instytucji kultury, przy jednocześnie wysokim poziomie odpowiedzi bardzo dobrych i dobrych. Wydaje się, iż podobnie jak w przypadku gminy Santok gminę Deszczno charakteryzuje zróżnicowany dostęp do kultury w obrębie jej obszaru.

Tabela 13 Ocena fachowość kadr instytucji i organizacji zajmujących się kulturą

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 14 Ocena wiedzy animatorów kultury na temat potrzeb kulturalnych mieszkańców

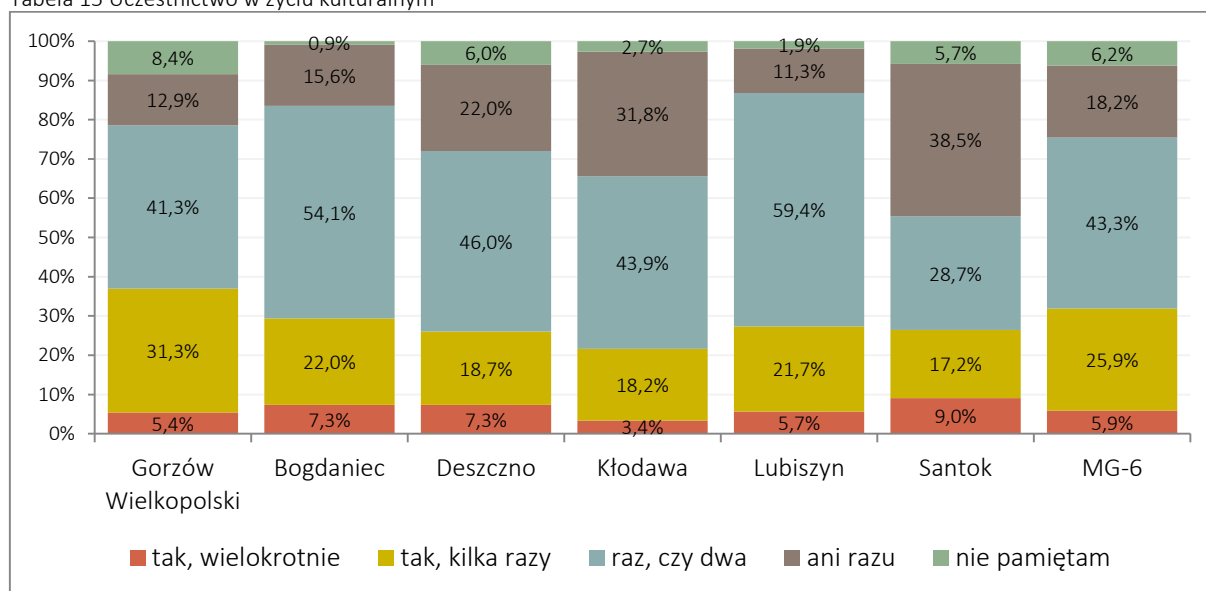
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.2.1.4. Uczestnictwo w życiu kulturalnym

Dobrym podsumowaniem powyższych ocen, wydaje się skonfrontowanie ich z faktycznym uczestnictwem w życiu kulturalnym, mierzonym liczbą imprez, w których respondenci brali udział w ciągu ostatniego roku. W znacznym stopniu ta zmienna może weryfikować, na ile oceny są swoistego rodzaju wyobrażeniem o tym jak funkcjonuje oferta kulturalna, a na ile związane są z bezpośrednim korzystaniem z niej.

W gminie Deszczno najwięcej osób zadeklarowało uczestnictwo w jednym lub dwóch wydarzeniach w ciągu roku (46,0%), 22% wybrało odpowiedź tak, kilka razy, 18,7% ani razu nie uczestniczyło w tego typu imprezach, jednocześnie 5,7% zadeklarowało aktywne i częste korzystanie z omawianej oferty. W gminie Deszczno zwraca uwagę bardzo wysokie w odniesieniu do pozostałych gmin (poza Bogdanćem, gdzie kształtuje się na zbliżonym poziomie) i wyższy niż w Gorzowie Wlkp. wskaźnik liczby osób, które wielokrotnie uczestniczyły w ciągu ostatniego roku w różnych wydarzeniach kulturalnych. Jednocześnie jako wysoki należy uznać odsetek, osób, które w ogóle nie brały udziału w żadnej imprezie.

Tabela 15 Uczestnictwo w życiu kulturalnym

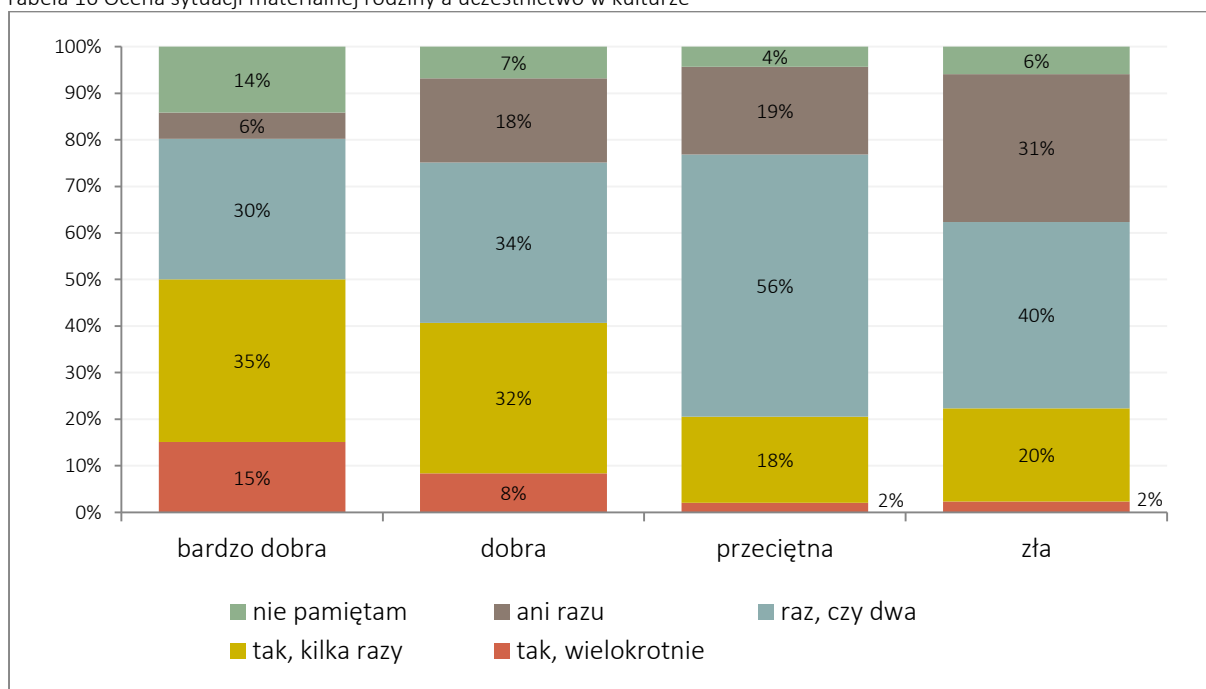

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Powyżej zaprezentowane wyniki dla całego obszaru MG-6 skorelowane z danymi demograficznymi oraz zmiennymi związanymi z sytuacją społeczno-gospodarczą

poszczególnych respondentów. Istotnie powiązane one były tylko z jedną zmienną, którą była sytuacja materialna rodziny badanego. Poniższy wykres wprost to obrazuje, im gorsza sytuacja materialna, tym rzadsze uczestnictwo w imprezach. Można przypuszczać, że nawet organizacja wydarzeń bezpłatnych nie będzie się wiązać ze znaczącą poprawą tej sytuacji. Ważne jak się wydaje jest zwrócenie uwagi na budowę faktycznie bezpłatnej oferty dla dzieci i młodzieży (bez kosztów dojazdu itp.), bez budowania nawyku uczestnictwa w kulturze wśród ludzi młodych, systematycznie poszerzać się będzie na terenie MG-6 grupa z niej wykluczonych. Wysokie oceny infrastruktury kultury, oferty kulturalnej w znacznym stopniu nie pokrywają się możliwością korzystania przez mieszkańców, którzy nie dysponują wolnymi środkami finansowymi.

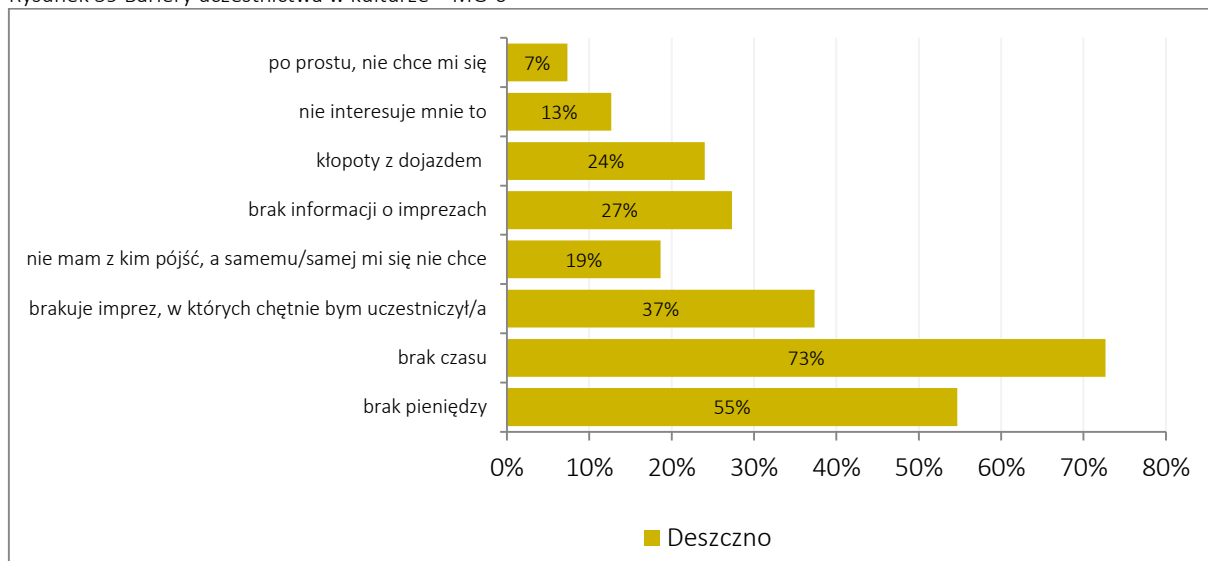
Tabela 16 Ocena sytuacji materialnej rodziny a uczestnictwo w kulturze

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Poniższy wykres uzupełnia dane pokazane powyżej, zaprezentowano na nim główne bariery związane z uczestnictwem w kulturze w ocenie respondentów. W gminie Deszczno, podobnie jak i w pozostałych jednostkach samorządu najczęściej wskazywano brak czasu (73%), brak pieniędzy (55%) oraz brak imprez, w których respondent chciałby uczestniczyć (37%). Istotną przeszkodą były również kłopoty z dojazdem (24%) oraz brak informacji o imprezach (27%).

Rysunek 59 Bariery uczestnictwa w kulturze – MG-6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Znajomość wśród mieszkańców Deszczna oferty kulturalnej (w tym oferty Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska) przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 17 Imprezy, wydarzenia kulturalne – ważne dla mieszkańców regionu

Lp.	Wydarzenie	Udział odpowiedzi
1	Dni Gorzowa, dni miasta, urodziny miasta, Dni Województwa Lubuskiego	14,00%
2	święto pieczonego kurczaka	14,00%
3	Dożynki	12,00%
4	Kresowiana	10,67%
5	Lubuskie święto chleba, święto chleba, festiwal chleba, festiwal chleba i ziemniaka, święto pieczonego ziemniaka	8,00%
6	Drzewa sobieskiego	6,00%
7	Imprezy masowe, imprezy kulturalne, festyny, festyny uliczne, festiwale, jarmark, jarmark gminny, folklor, folklor gminny, spotkanie orkiestr dętych, muzyka w parku róż, parę razy w roku świętowanie	3,33%
8	Międzynarodowe Forum Różnorodności Kultur, Gorzów mozaiką wielu kultur, XX Międzynarodowy Festiwal Tańca, międzynarodowy festiwal tańca	2,67%
9	Koncerty, koncerty popularnych zespołów, koncerty zespołów polskich, koncerty plenerowe, koncerty sław, kabareton, kabarety,	2,67%
10	Sport, rajdy rowerowe, Orlik Polska, żużel, sportowe imprezy, sportowe wakacje, rajd przyjaźni,	2,67%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 18 Oferta Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska

Poz.	Wydarzenie	Udział odpowiedzi
1	Duże koncerty, koncerty rockowe, koncerty dużych zespołów, muzyka rozrywkowa, koncerty sław, koncerty gwiazd, koncerty jazzu	20,00%

2	Sport, wyścigi, wyścigi samochodowe, imprezy sportowe, place zabaw, sport dla dzieci, lodowisko, loty balonem, pokazy lotnicze, sporty walki, pokazy ognia, żużel,	7,33%
3	Kabarety, komedie,	6,67%
4	Spektakle dla dzieci, Imprezy dla dzieci, przedstawienia dla najmłodszych, pokazy dla najmłodszych, zabawy dla dzieci, wycieczki rowerowe, pokazy dla seniorów	4,67%
5	Imprezy plenerowe, imprezy masowe, występy folklorystyczne, dożynki, festyny, rodzinne spotkanie,	3,33%
6	Spotkania autorskie, spotkanie z aktorami, spotkanie z książką, spotkanie z gwiazdami, spotkania z pisarzami, wizyty sławnych osób, spotkania ze znanymi osobami,	1,33%

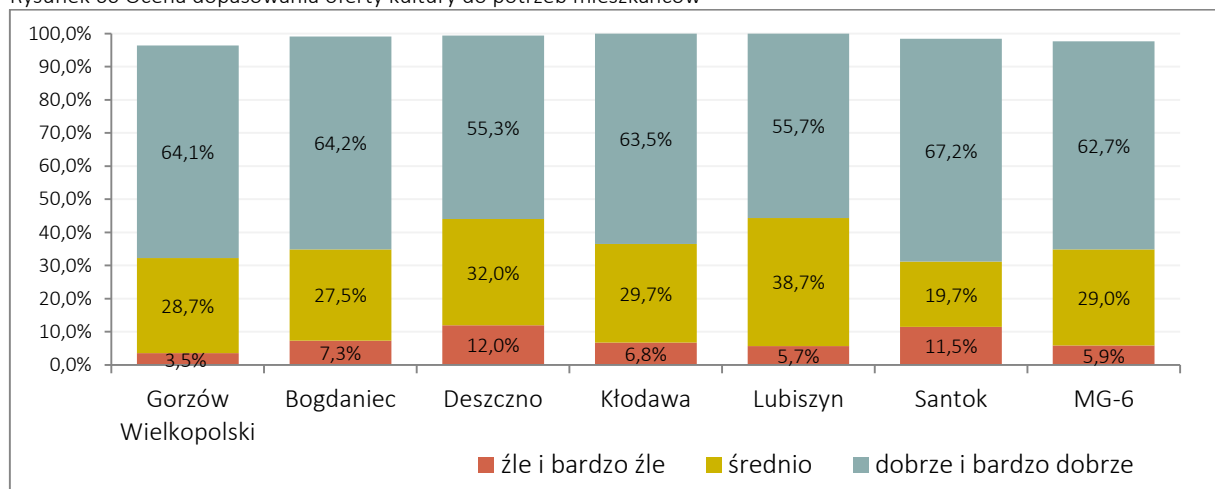
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.2.2. Potrzeby i preferencje

Potrzeby i preferencje mieszkańców w zakresie oferty kulturalnej zostały zaprezentowane z punktu widzenia oceny dopasowania tej oferty do potrzeb mieszkańców, ich własnego postrzegania się jako uczestnika kultury oraz z punktu widzenia preferowanych form aktywności w tym obszarze.

55,3% mieszkańców gminy Deszczno wskazała, iż oferta ta jest dostosowana, 12% było zdanie przeciwnego (odpowiedzi bardzo źle i źle), 32% oceniło je średnio. Wskaźnik ocen pozytywnych był najniższy a negatywnych najniższy w MG-6. Ocena dopasowania oferty jest jedną z najniższych na badanym obszarze.

Rysunek 60 Ocena dopasowania oferty kultury do potrzeb mieszkańców

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W zakresie preferowanych form uczestnictwa w poszczególnych gminach odnotowano bardzo zbliżone oceny, jeśli chodzi o kolejność preferowanych form. W gminie Deszczno najczęściej wskazywano klubowe koncerty zespołów (75,3%), wyjścia do kina (72,7%) i koncerty światowych gwiazd (66,7%). Najrzadziej natomiast respondenci wskazywali: koncerty w filharmonii (24,7%), festiwale teatralne (27,3%) oraz opery, operetki (13,3%).

Tabela 19 Preferowane formy uczestnictwa w kulturze

	Gorzów Wielkopolski	Bogdaniec	Deszczno	Kłodawa	Lubiszyn	Santok	MG-6
wystawy, galerie sztuki	40,9%	66,1%	34,0%	39,2%	50,9%	42,6%	42,8%
klubowe koncerty zespołów	65,4%	86,2%	75,3%	82,4%	91,5%	54,1%	70,9%
koncerty światowych gwiazd	50,3%	79,8%	66,7%	70,9%	88,7%	48,4%	59,2%
koncerty w filharmonii	24,8%	35,8%	24,7%	32,4%	22,6%	20,5%	25,9%
festyny, jarmarki	37,5%	65,1%	45,3%	66,2%	59,4%	49,2%	46,2%
festiwale filmowe	38,4%	67,9%	45,3%	62,2%	53,8%	34,4%	44,8%
wyjście do teatru	39,9%	60,6%	36,0%	45,3%	50,0%	25,4%	41,2%
pokazy sztucznych ogni	50,5%	70,6%	48,0%	66,9%	58,5%	38,5%	53,1%
widowiska folklorystyczne	39,3%	64,2%	44,7%	64,9%	65,1%	32,8%	45,9%
widowiska kabaretowe	52,7%	70,6%	53,3%	66,2%	68,9%	33,6%	55,2%
opera, operetka	27,4%	28,4%	13,3%	22,3%	20,8%	28,7%	25,1%
wielkie koncerty uznanych gwiazd	51,0%	75,2%	52,7%	66,2%	68,9%	44,3%	55,5%
wyjście do kina	71,1%	86,2%	72,7%	81,8%	85,8%	49,2%	72,8%
wydarzenia sportowe	67,6%	82,6%	61,3%	83,1%	84,0%	49,2%	69,4%
festiwale teatralne	34,3%	53,2%	27,3%	37,2%	45,3%	22,1%	35,1%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

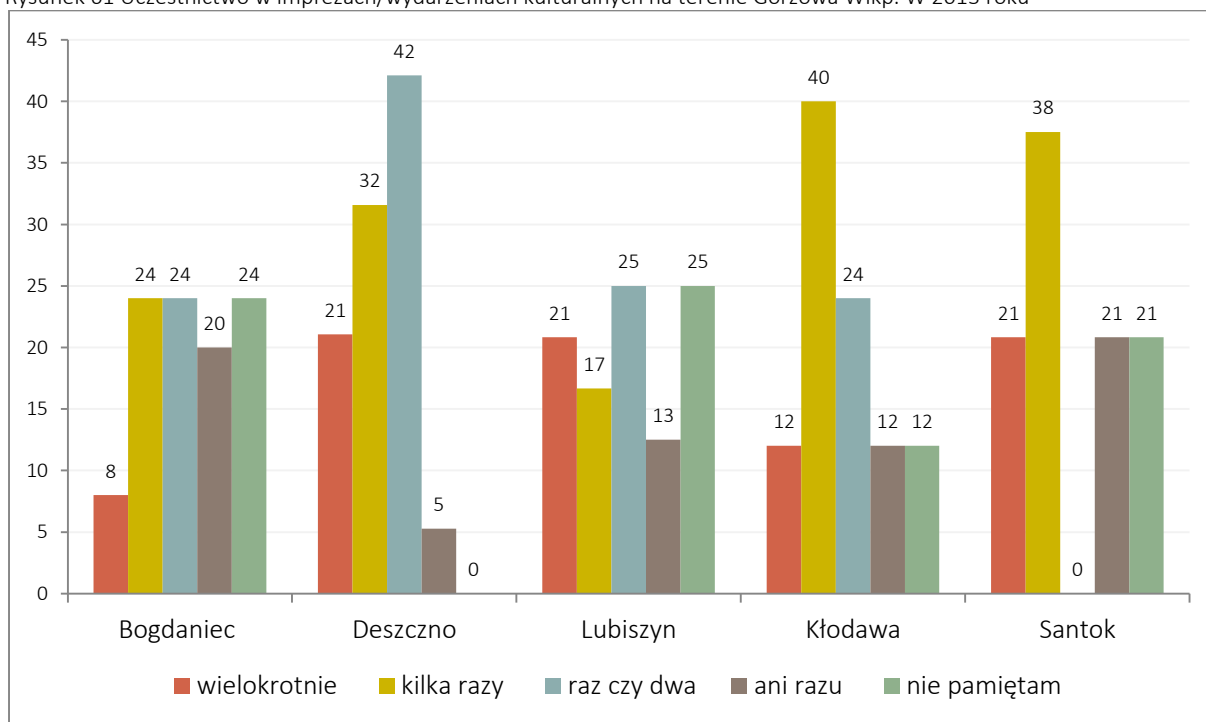
4.3. Uczniowie

4.3.1. Ocena jakości usług

Kultura należy do tego obszaru zadań samorządu, który wyraźnie pokazuje powiązania między miastem Gorzów Wielkopolski, a gminami sąsiednimi w ramach Związku Gmin MG-6. Miasto dysponuje dobrze rozwiniętą bazą kulturalną, z której chętnie korzystają mieszkańcy gmin tzw. pierścienia Gorzowa (gmin wiejskich MG-6). Elementem sprzyjającym poprawie jakości i dostępności usług publicznych w dziedzinie kultury jest to, że każda z instytucji kultury chce przyciągnąć jak najwięcej uczestników podejmowanych przedsięwzięć lub imprez (podejmując liczne akcje promocyjno – marketingowe).

Szeroka oferta kulturalna Gorzowa Wielkopolskiego przyciąga również uczniów z terenu Gminy Deszczno. Co trzeci uczeń kilka razy skorzystał z oferty miasta. Co ciekawe jedynie 5% uczniów nie brało udziału w wydarzeniach kulturalnych w Gorzowie.

Rysunek 61 Uczestnictwo w imprezach/wydarzeniach kulturalnych na terenie Gorzowa Wlkp. W 2013 roku

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Siedmiu na dziesięciu uczniów szkół z trenu ZCG MG-6 potrafi wskazać najważniejszą imprezę/wydarzenie kulturalne bądź sportowe na terenie Gorzowa Wielkopolskiego, Deszczna, Bogdańca, Kłodawy, Lubiszyna i Santoka. Wynik ten wskazuje, że młodzież interesuje się kulturą. Zdecydowanie najpopularniejszy wśród młodzieży jest żużel, który ma bardzo bogate tradycje w województwie lubuskim. Wśród wymienianych wydarzeń znalazły się bardzo popularne imprezy plenerowe jak Święto Chleba w Bogdańcu oraz Święto Pieczonego Kurczaka w Deszcznie.

Rysunek 62 Najważniejsze imprezy / wydarzenia kulturalne i sportowe w MG-6 w opinii uczniów

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

4.3.2. Potrzeby i preferencje

Najpopularniejszą formą rozrywki dla młodzieży w dziedzinie kultury jest wyjście do kina. Aż 86 na 100 ankietowanych wskazało wolę uczestnictwa w tej formie kultury. Popularne wśród uczniów są koncerty gwiazd oraz klubowe koncerty zespołów.

Główną przeszkodą w uczestnictwie w kulturze dla młodzieży jest brak wystarczającej oferty imprez oraz brak dostatecznej informacji. Być może jest tak, że brak informacji wpływa negatywnie na postrzeganie oferty kulturalnej. Bariery te mogą dziwić wobec intensywnych działań promocyjnych podejmowanych przez organizatorów imprez. Zaskakujący może wydać

się fakt, że brak środków finansowych nie jest dominującą barierą w dostępie do kultury. Może to świadczyć o bogatej ofercie imprez bezpłatnych.

Rysunek 63 Deklaracja uczestnictwa w imprezach kulturalnych według rodzaju przedsięwzięcia

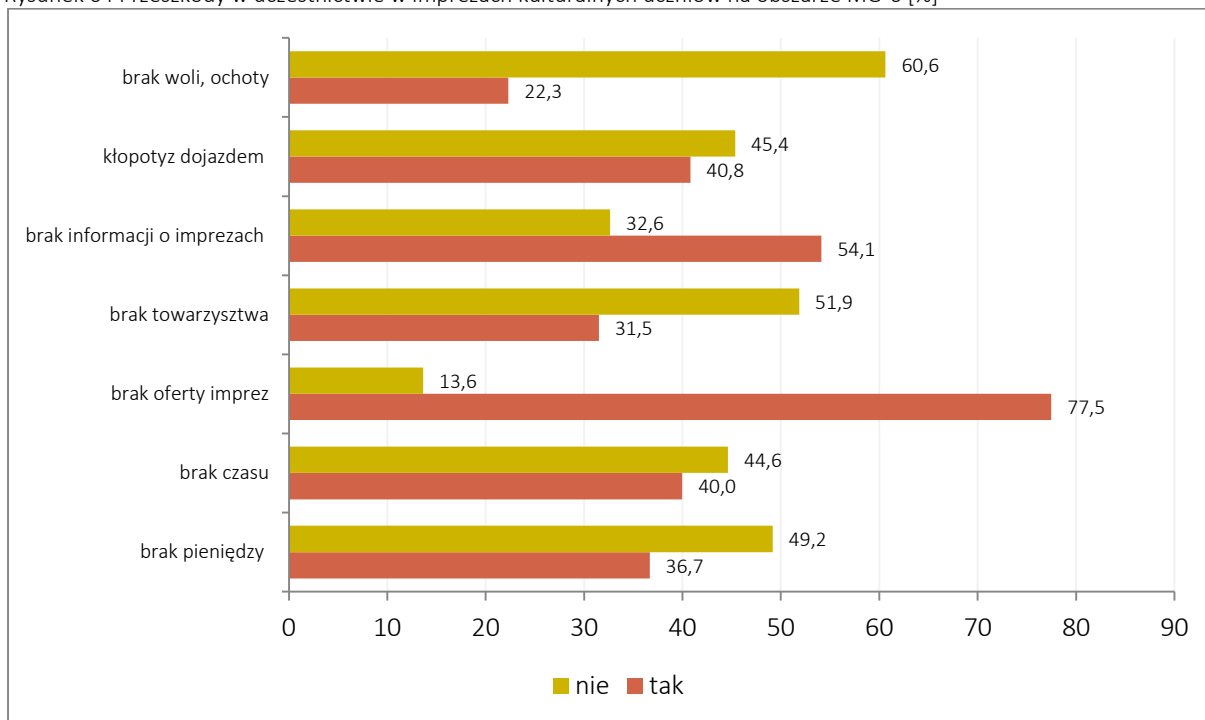

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ekspertki w dziedzinie kultury podkreślali, że główną barierą dla profesjonalizacji usług publicznych w dziedzinie kultury jest przede wszystkim brak środków finansowych, brak woli współpracy pracowników urzędów i instytucji kultury oraz niedostępności komunikacji publicznej. Tą ostatnią barierą napotyka również młodzież – blisko co 4 uczniów ma problemy z dojazdem na imprezy / wydarzenia kulturalne i sportowe.

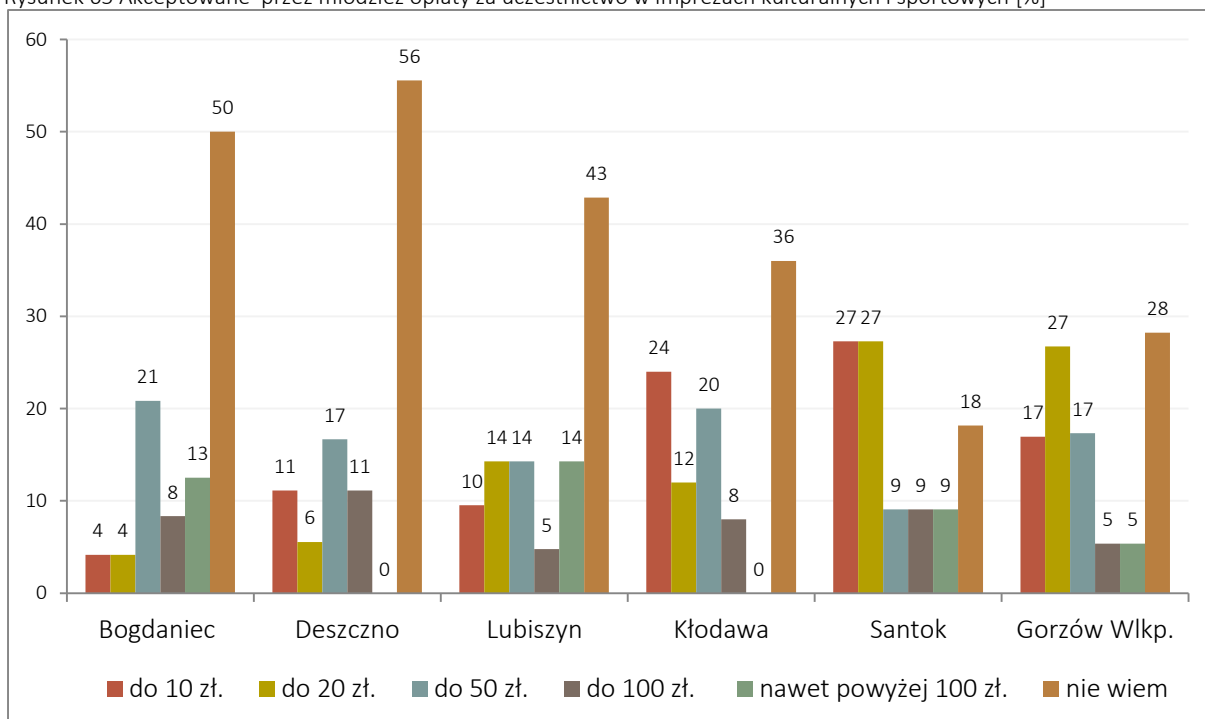
W zakresie ponoszenia opłat za wydarzenia kulturalne uczniowie wykazują duże niezdecydowanie, które może wynikać z braku znajomości płatnej oferty kulturalnej. W skali Związku, aż co czwarty uczeń nie potrafi wskazać akceptowalnej kwoty za udział w imprezach kulturalno – sportowych. Niecałe 7% ankietowanych akceptuje przeznaczenie na kulturę kwoty większej niż 100 zł. Jednakże fakt ten należy łączyć z preferowanymi przez młodzież formami uczestnictwa w kulturze jakimi są koncerty światowych gwiazd, które odbywają się epizodycznie i nie koniecznie na obszarze MG-6.

Rysunek 64 Przeszkody w uczestnictwie w imprezach kulturalnych uczniów na obszarze MG-6 [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 65 Akceptowane przez młodzież opłaty za uczestnictwo w imprezach kulturalnych i sportowych [%]

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Kluczową kwestią w zakresie poprawy jakości usług publicznych w dziedzinie kultury jest poprawa dostępu do informacji o wydarzeniach kulturalnych. Konieczne są działania na rzecz

wzmocnienia motywacji mieszkańców (zwłaszcza dzieci i młodzieży) do uczestnictwa w kulturze.

5. Sektor transportu publicznego

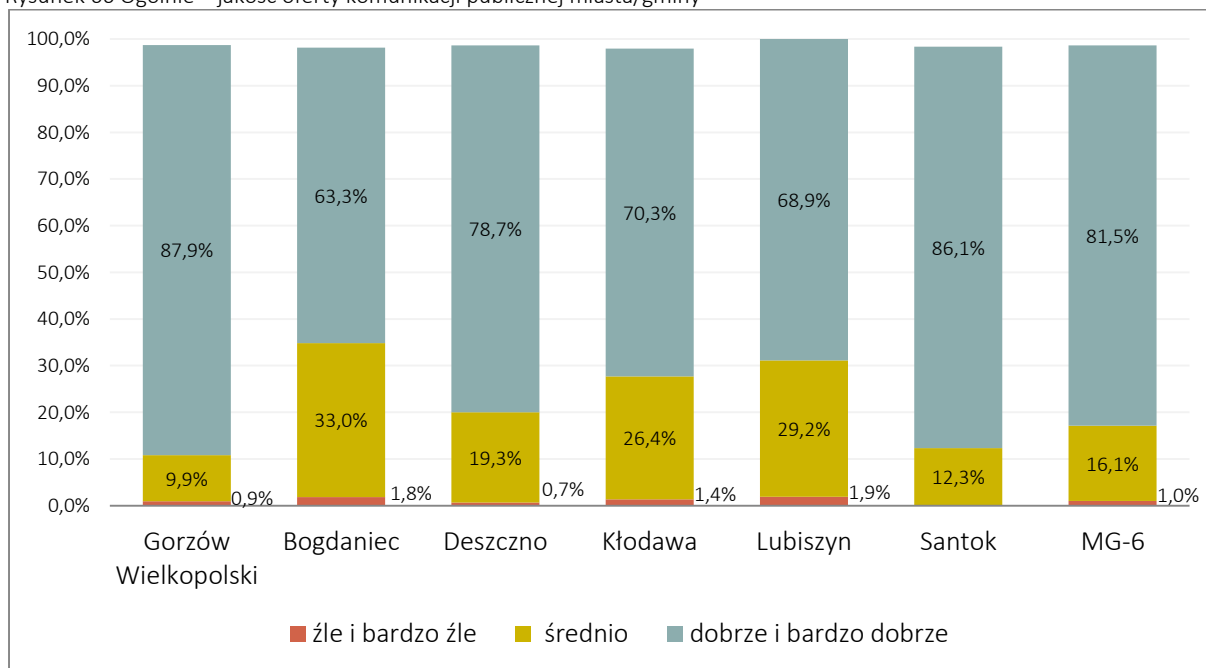
5.1. Mieszkańcy

W zakresie badań przeprowadzonych na próbie reprezentatywnej mieszkańców obszaru MG-6 w raporcie dla poszczególnych gmin skupiono się na czynnikach określających korzystanie z komunikacji, jak również na czynnikach jakościowych związanych z komunikacją zbiorową. Dane dotyczące realizowanych podróży zostały zaprezentowane w raporcie zbiorczym.

5.1.1. Ocena dostępności i jakości

Mieszkańcy gminy Deszczno oceniają ogólną jakość komunikacji zbiorowej na dość wysokim poziomie w porównaniu do pozostałych gmin MG-6 – odpowiedzi pozytywne stanowiły łącznie 78,7% (jedna z najwyższych ocen w całym MG-6, wyższy odsetek z jedynie w Gorzowie Wlkp. i gminie Santok), odsetek ocen przeciętnych kształtował się na poziomie 19,3%. Udział odpowiedzi negatywnych – źle i bardzo źle – był marginalny – 0,7%.

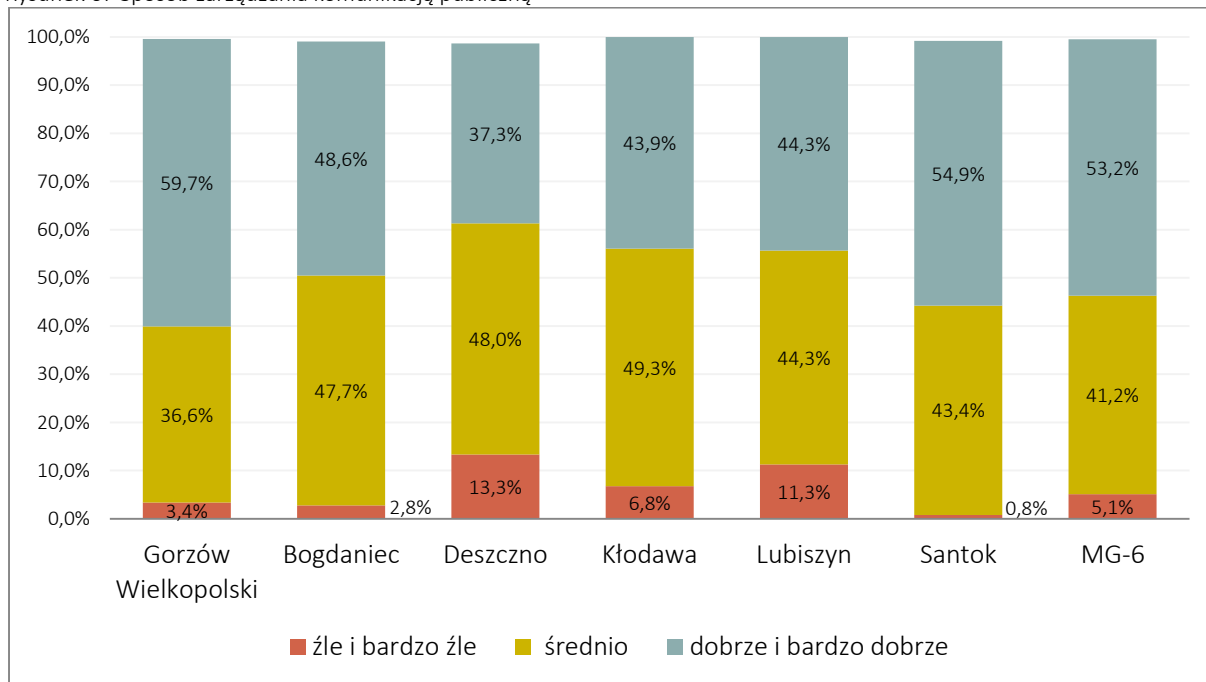
Rysunek 66 Ogólnie – jakość oferty komunikacji publicznej miasta/gminy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Na znacznie niższym poziomie kształtowały się oceny związane są z zarządzaniem komunikacją publiczną. Łącznie odpowiedzi bardzo dobrze i dobrze stanowiły 37,3% (mniej niż połowę ocen pozytywnych w zakresie jakości oferty komunikacji zbiorowej). Oceny średnie kształtowały się na poziomie 48%, a negatywne 13,3% (najwyższy odsetek w MG-6).

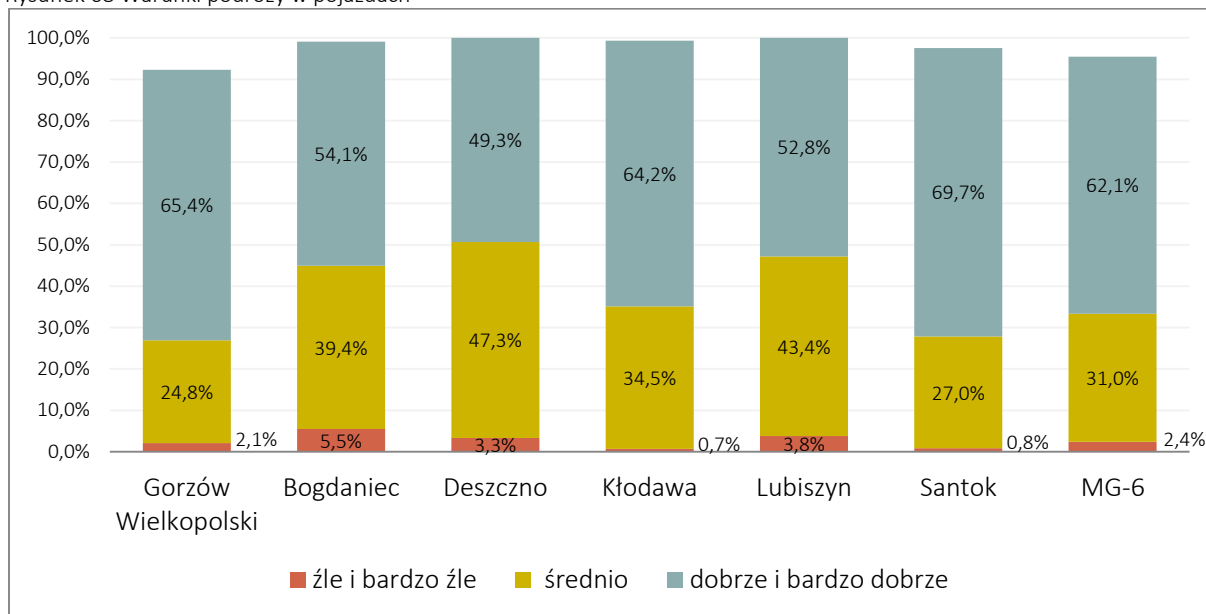
Rysunek 67 Sposób zarządzania komunikacją publiczną

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

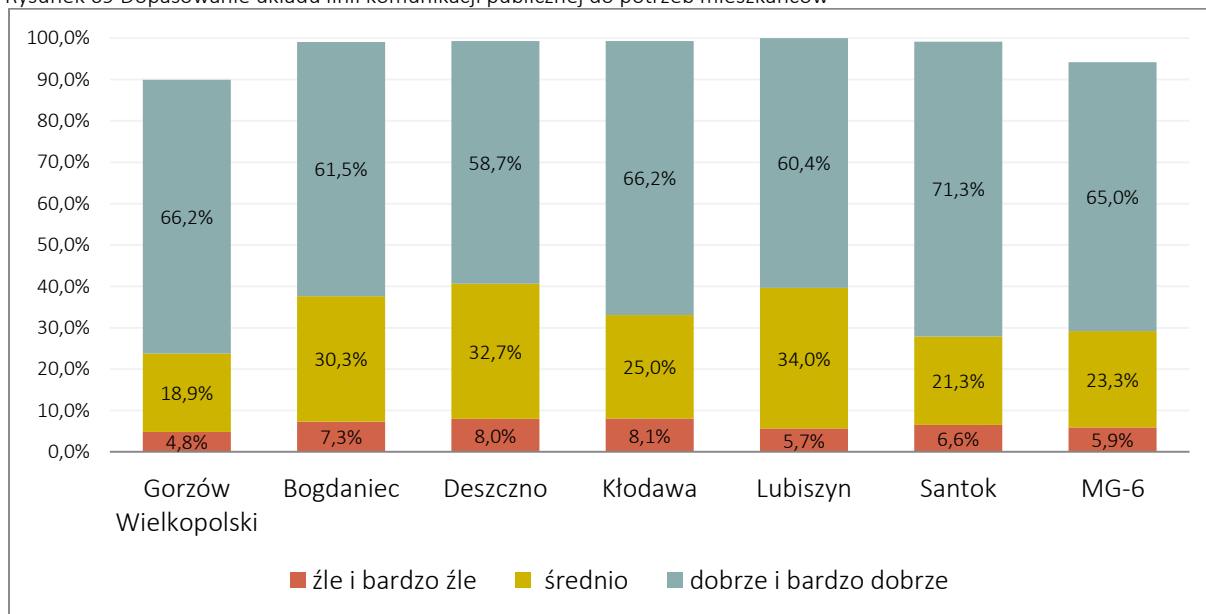
Warunki podróży w pojazdach są ważnym czynnikiem wpływającym na podjęcie decyzji o podróży komunikacją miejską, zwłaszcza w przypadku osób posiadających alternatywę jeśli chodzi o wybór środka transportu. Zmienna ta jest zróżnicowana oceniana w poszczególnych gminach. Pozytywnie w gminie Deszczno postrzega ją 49,3% respondentów (średnia dla MG-6 wyniosła 62,1%), a średnio 47,3%. 5,5% respondentów z tej gminy wskazało odpowiedzi negatywne.

Rysunek 68 Warunki podróży w pojazdach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Rysunek 69 Dopasowanie układu linii komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców

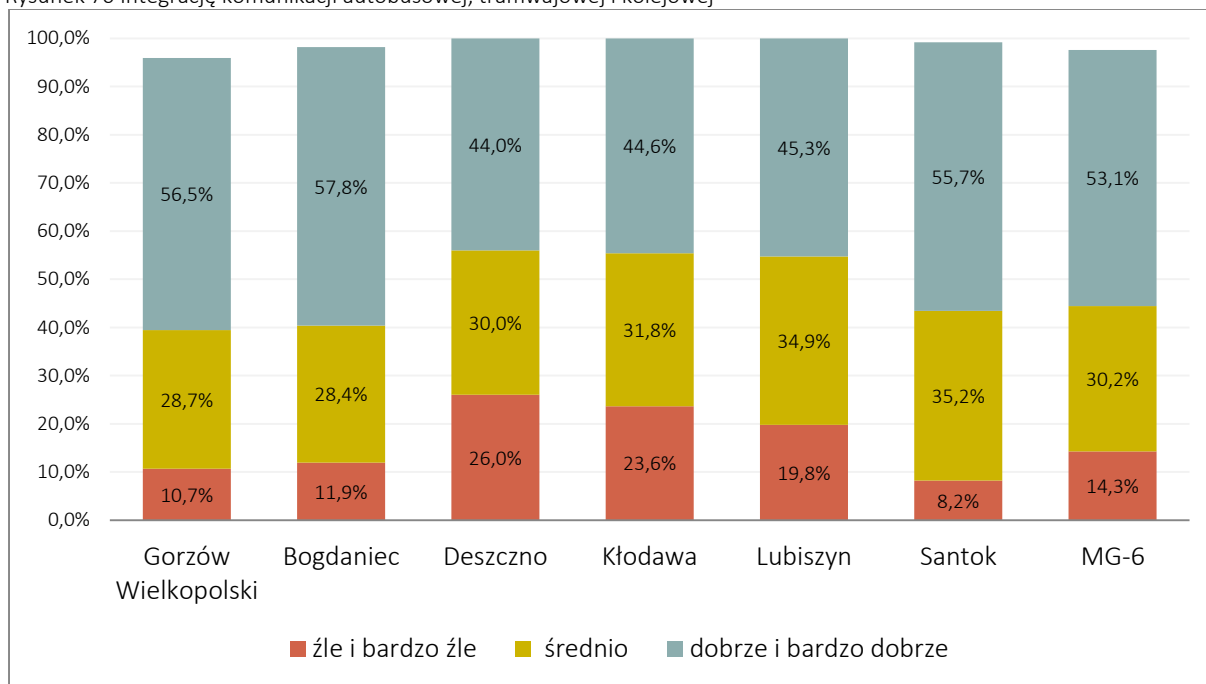

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wyżej niż warunki podróży ocenione zostało dopasowanie układu linii komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców. Odpowiedzi pozytywne w tym zakresie kształtowały się na poziomie 58,7% i były niższe niż średnia dla obszaru MG-6, a negatywne wybrało 8% mieszkańców (jeden z najwyższych odsetków wskazań w MG-6).

W porównaniu do powyżej zaprezentowanych wyników, oceny przyznane integracji systemu komunikacji są niższe – 44% mieszkańców jest z niego zadowolona, 30% ocenia ją średnio, a aż 26% negatywnie (najwyższy wskaźnik tych odpowiedzi w MG-6).

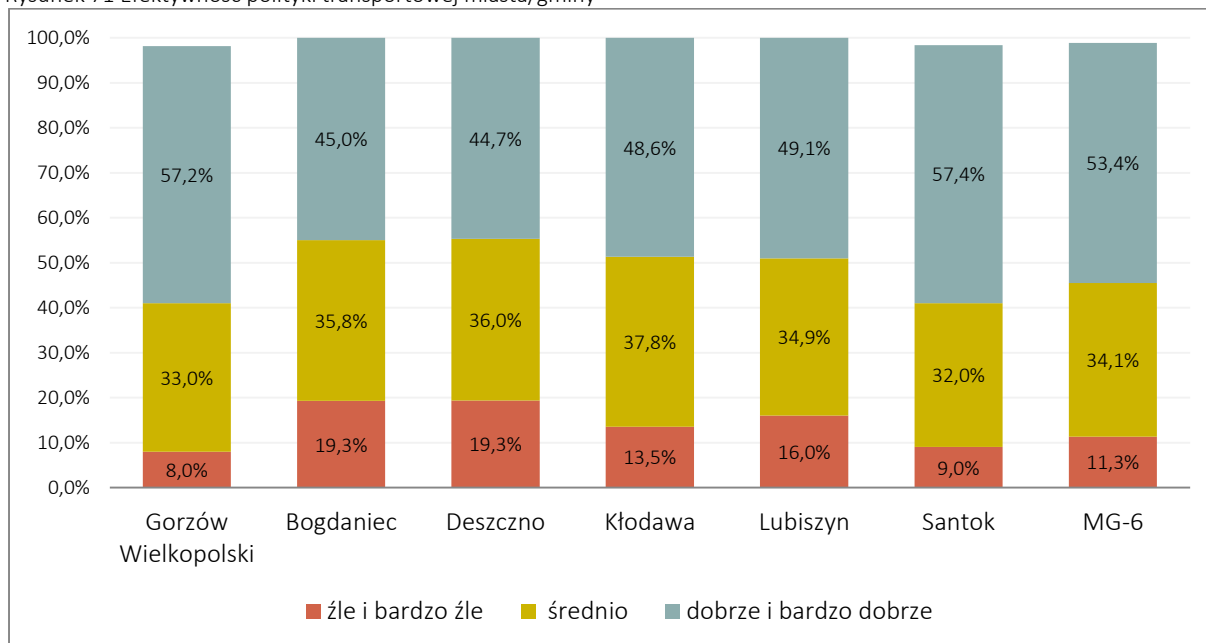
Rysunek 70 Integrację komunikacji autobusowej, tramwajowej i kolejowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Szeroko rozumiana efektywność polityki transportowej postrzegana jest na przeciętnym poziomie, co prawda dla 44,7% respondentów jest ona dobra lub bardzo dobra, ale już dla 36% średnia, a dla co piątego jako zła lub bardzo zła.

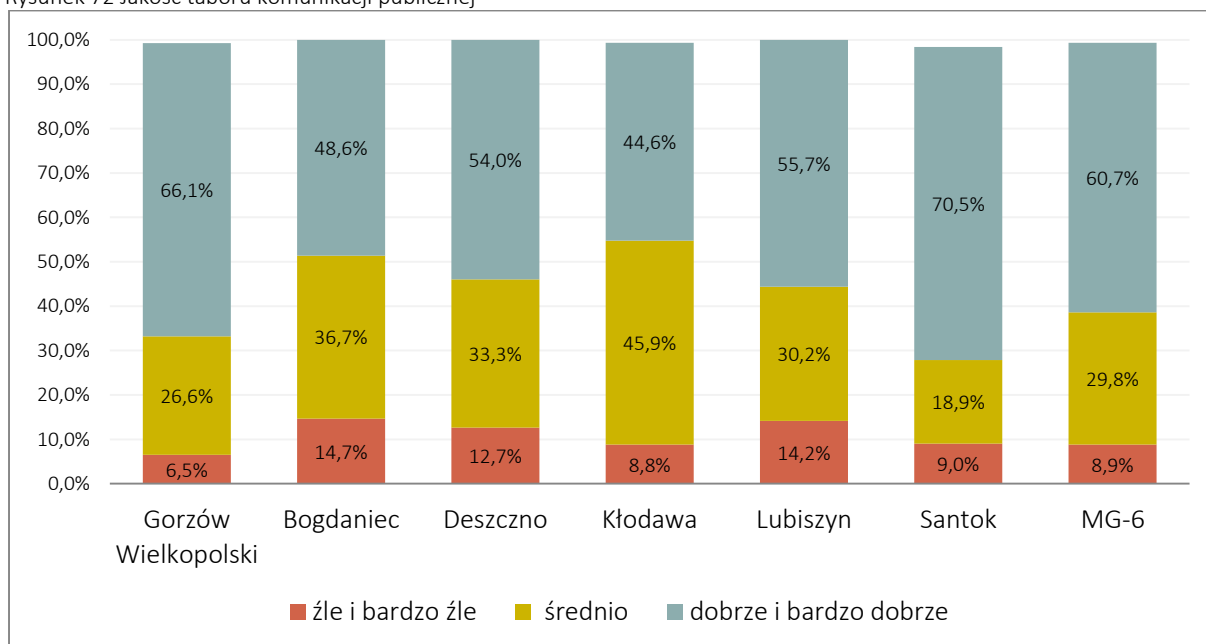
Rysunek 71 Efektywność polityki transportowej miasta/gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Jakość taboru komunikacji publicznej została oceniona podobnie jak dopasowanie linii komunikacyjnych. W sumie 54% respondentów oceniło ją dobrze lub bardzo dobrze, 33,3% przeciętnie, a 12,7% negatywnie (najwyższy odsetek odpowiedzi negatywnych w MG-6).

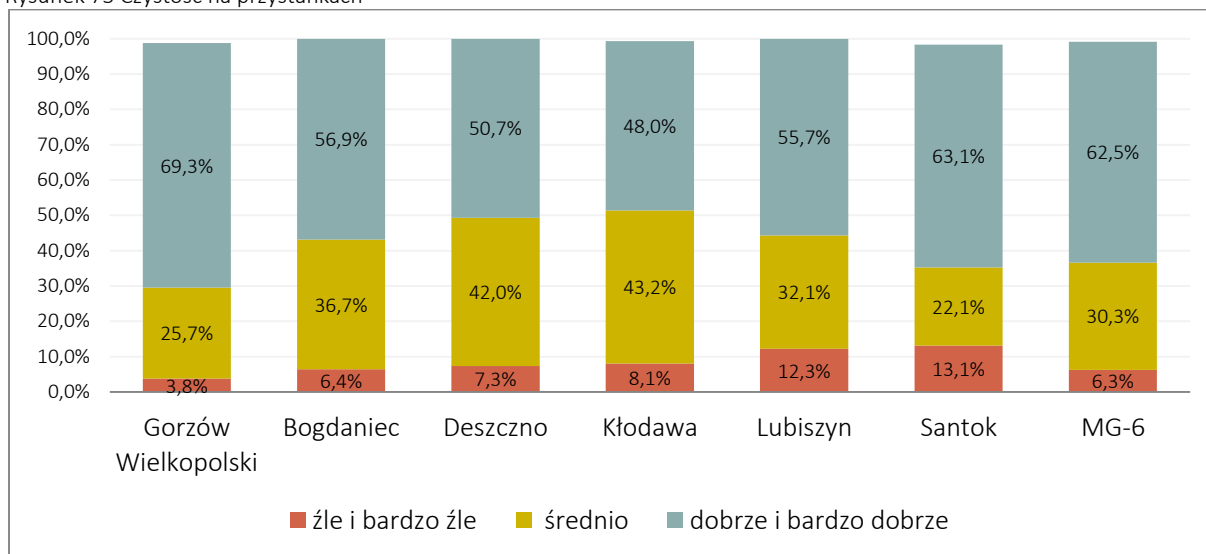
Rysunek 72 Jakość taboru komunikacji publicznej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Czystość na przystankach została oceniona niżej niż jakość taboru – w sumie udzielono 50,7% odpowiedzi pozytywnych, 42% badanych oceniło ją średnio (tylko w gminie Kłodawa wskaźnik odpowiedzi przeciętnych był na wyższym poziomie), a 7,3% negatywnie.

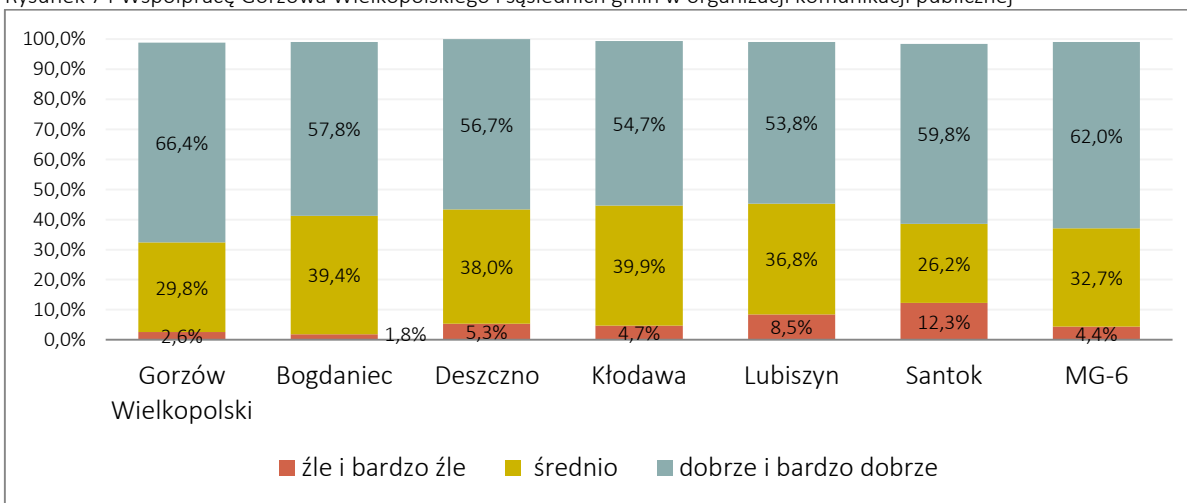
Rysunek 73 Czystość na przystankach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Z punktu widzenia pełnienia przez Gorzów Wlkp. funkcji centrum aglomeracji istotna jest również ocena współpracy samorządów w zakresie organizacji komunikacji publicznej. Blisko 56,7% respondentów oceniło ją pozytywnie. Oceny przeciętne stanowiły 38%, a negatywne 5,3%.

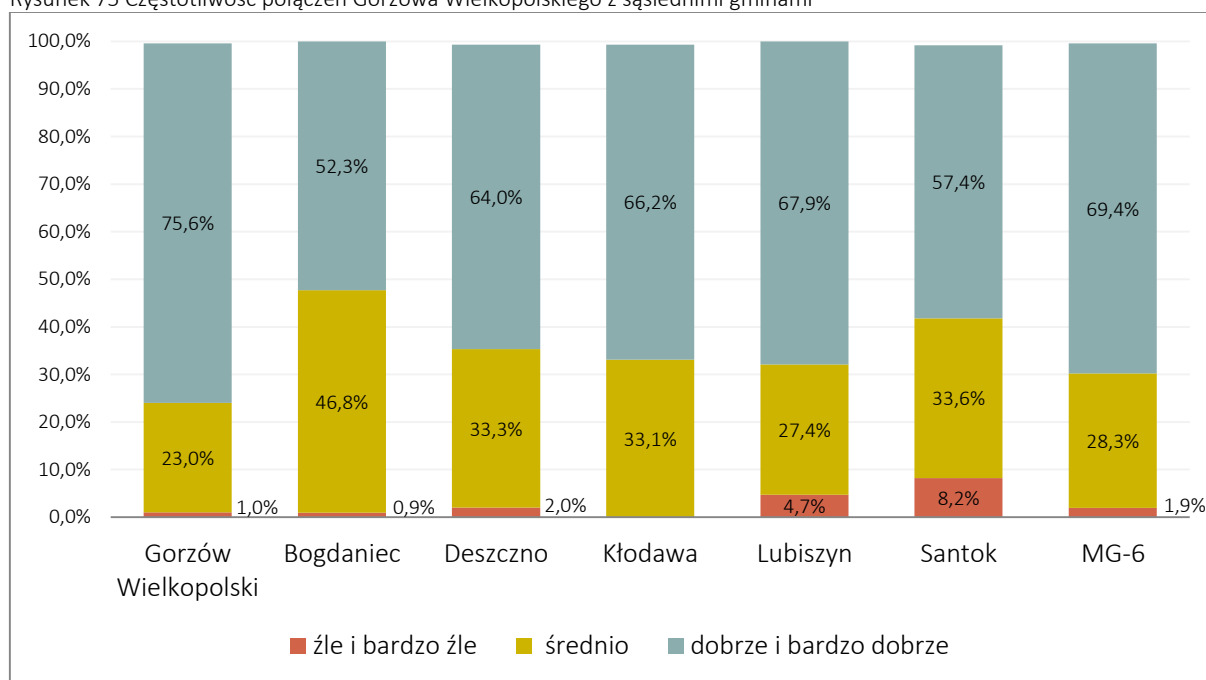
Rysunek 74 Współpracę Gorzowa Wielkopolskiego i sąsiednich gmin w organizacji komunikacji publicznej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Częstotliwość połączeń Gorzowa Wlkp. z sąsiednimi gminami uzyskała w gminie Deszczno 64% ocen pozytywnych – w odniesieniu do pozostałych zmiennych ocena ta kształtuje się na jednym z najniższych odsetków wskazań w MG-6 (niższy jedynie w Bogdańcu i Santoku).

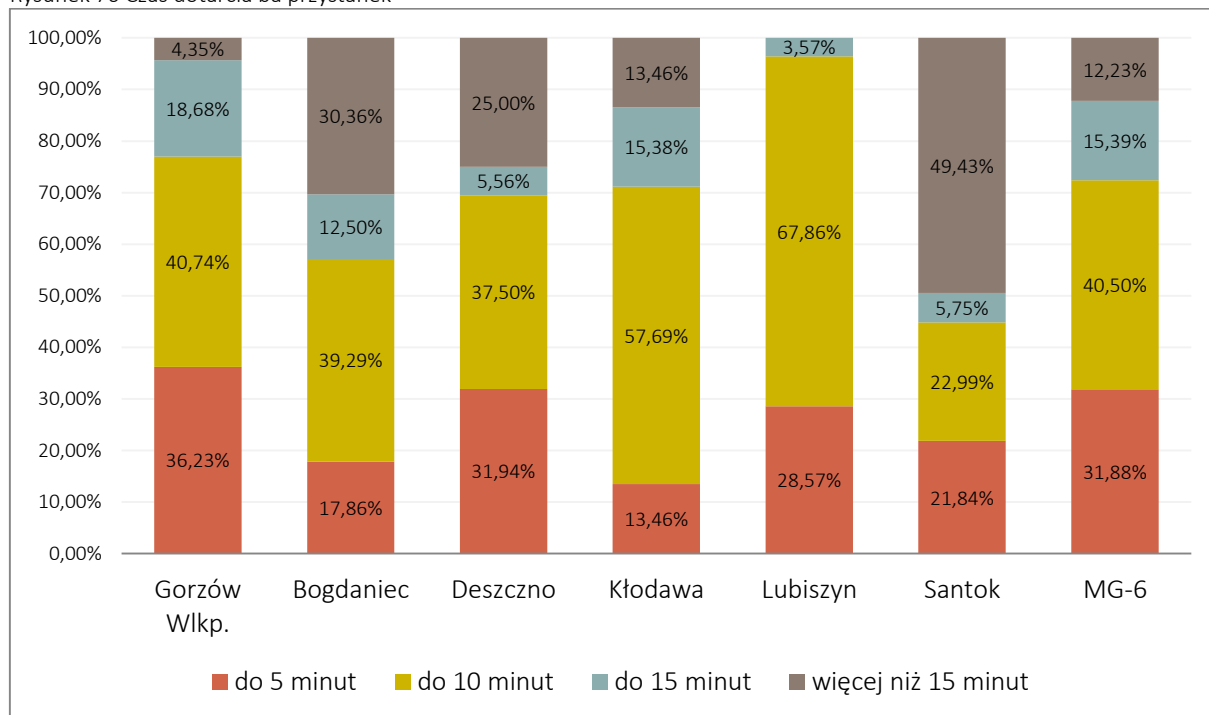
Rysunek 75 Częstotliwość połączeń Gorzowa Wielkopolskiego z sąsiednimi gminami

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej ważnym czynnikiem jest odległość jaką pasażer musi przebyć do przystanku, z którego rozpoczyna podróż. Sytuacją podróżujących mieszkańców gminy Deszczno należy określić jako przeciętną na tle innych gmin wiejskich MG-6 – co prawda 25% wskazało, iż zajmuje im to więcej niż 15 minut, co należy uznać za wysoką wartość, jednakże blisko 31,9% wskazało czas do 5 minut (najwyższy wskaźnik wśród gmin wiejskich MG-6), a 37,5% do 10 minut.

Rysunek 76 Czas dotarcia do przystanku

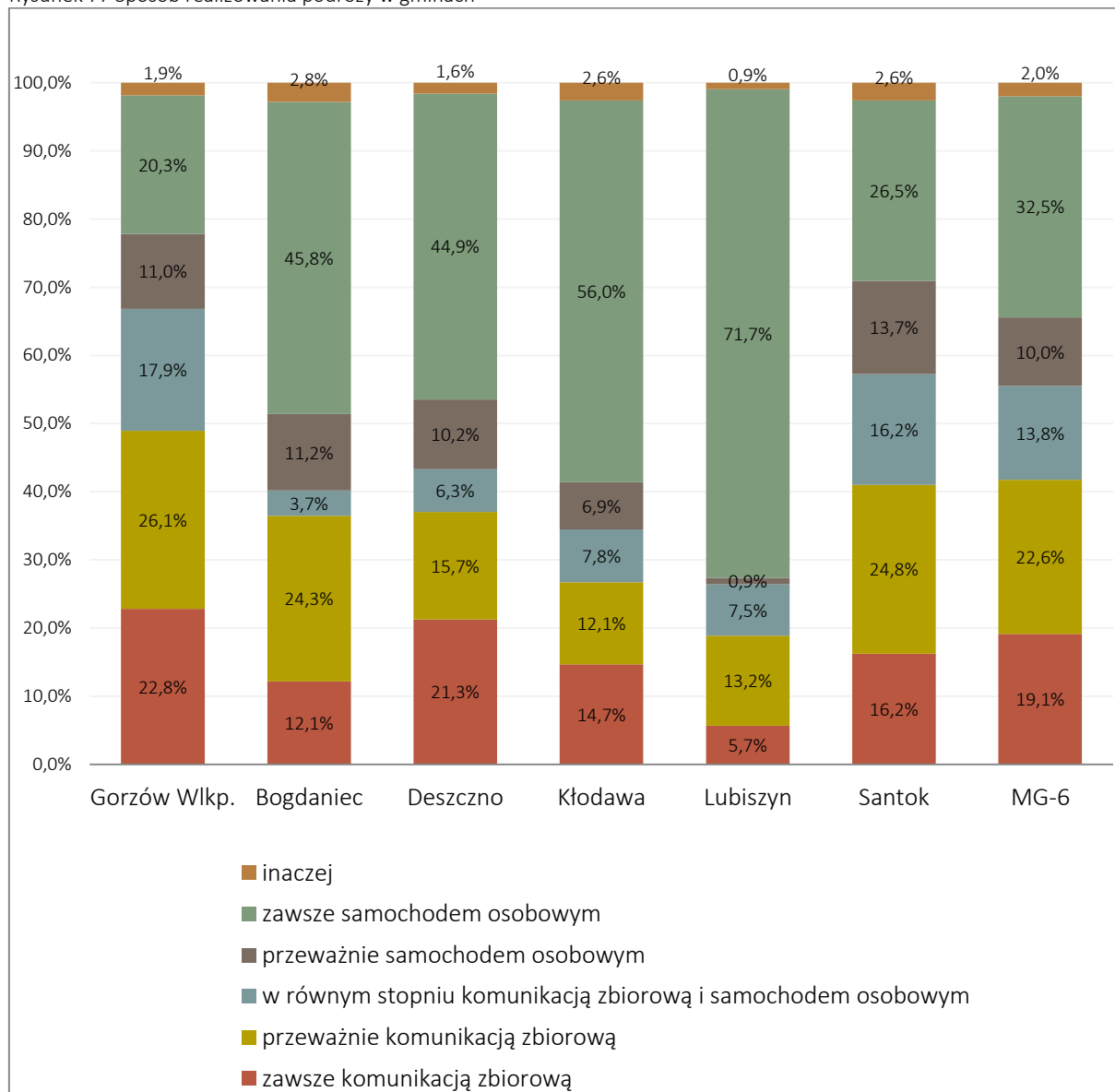

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

5.1.2. Charakterystyka form korzystania

Sposób realizowania podróży pokazuje przede wszystkim, jakie środki transportu wykorzystują mieszkańcy poszczególnych gmin i całego MG-6. W gminie Deszczno najczęstszym sposobem komunikacji jest własny samochód – 44,9% wskazań, następną odpowiedzią było zawsze komunikacją zbiorową – 21,3%. Podsumowując 43,3% respondentów wskazało, że w mniejszym lub większym stopniu korzysta z komunikacji zbiorowej. Wyniki dotyczące sposobu realizacji podróży korelują z płcią podróżujących – kobiety w większym stopniu wykorzystują komunikację zbiorową do podróży.

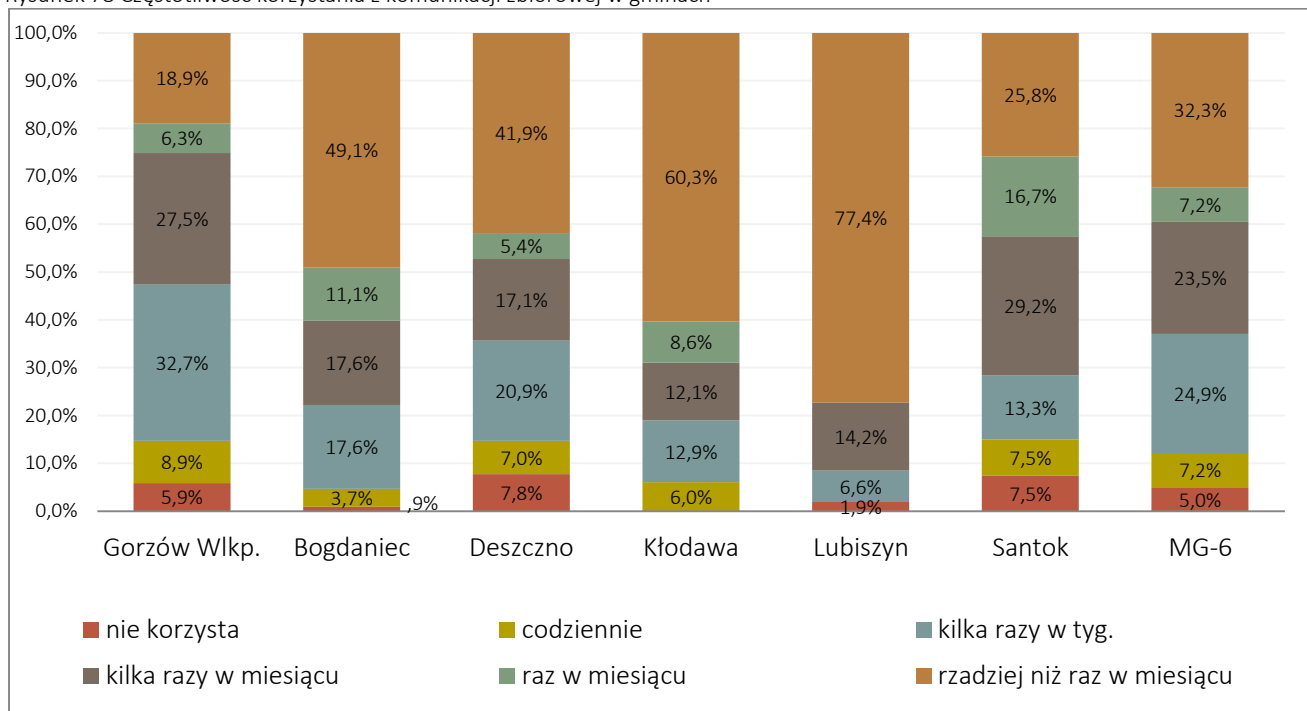
Rysunek 77 Sposób realizowania podróży w gminach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W gminie Deszczno, najwięcej respondentów korzystających z komunikacji zbiorowej wskazało odpowiedź rzadziej niż raz w miesiącu (41,9%), następnie kilka razy w tygodniu (20,9%) i kilka razy w miesiącu (17,1%).

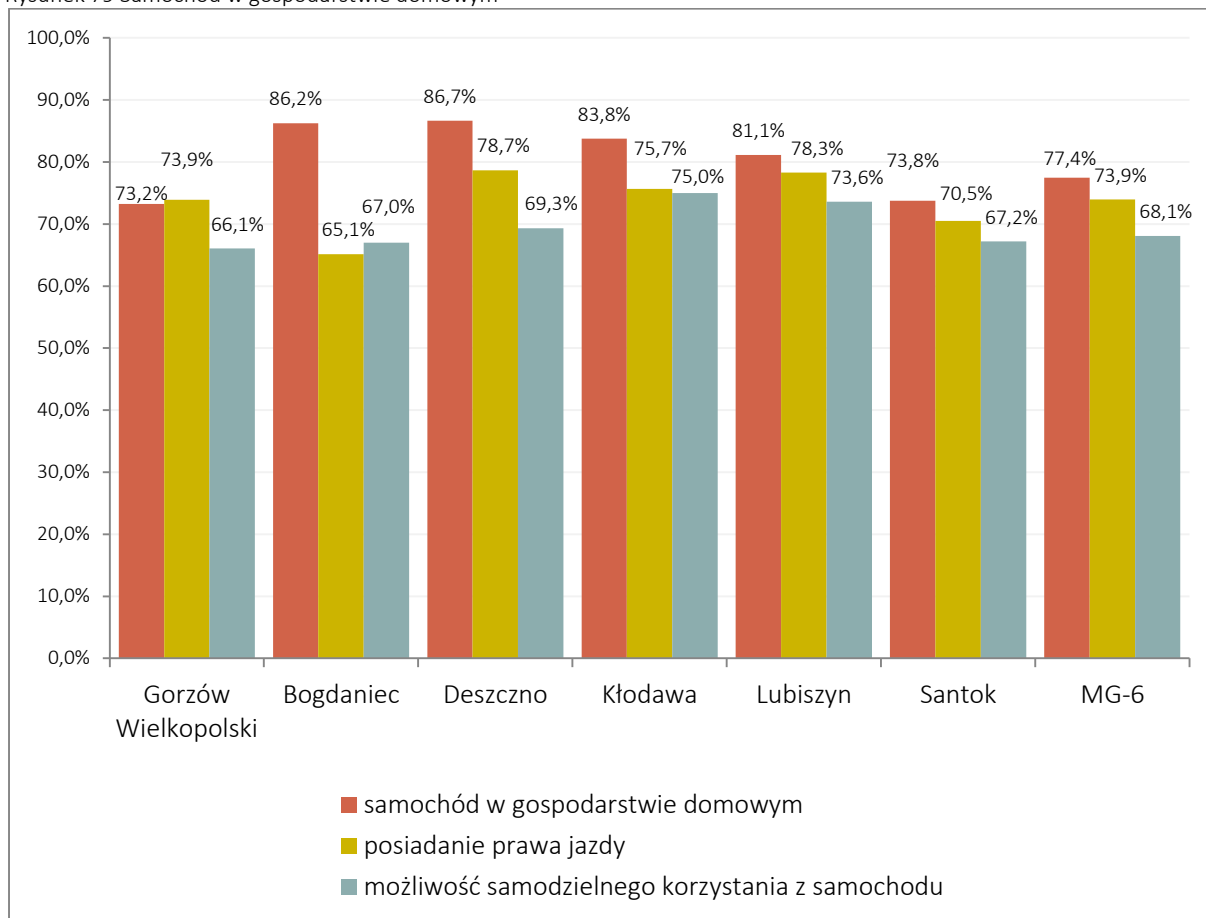
Rysunek 78 Częstotliwość korzystania z komunikacji zbiorowej w gminach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Przyczyną powyżej opisanego stanu rzeczy – stosunkowo niskiego poziomu korzystania z komunikacji publicznej - jest przede wszystkim posiadanie przez większość gospodarstw domowych samochodu, deklaruje to 86,7% badanych, do tego 78,7% posiada prawo jazdy, a 69,3% ma możliwość samodzielnego korzystania z auta.

Rysunek 79 Samochód w gospodarstwie domowym

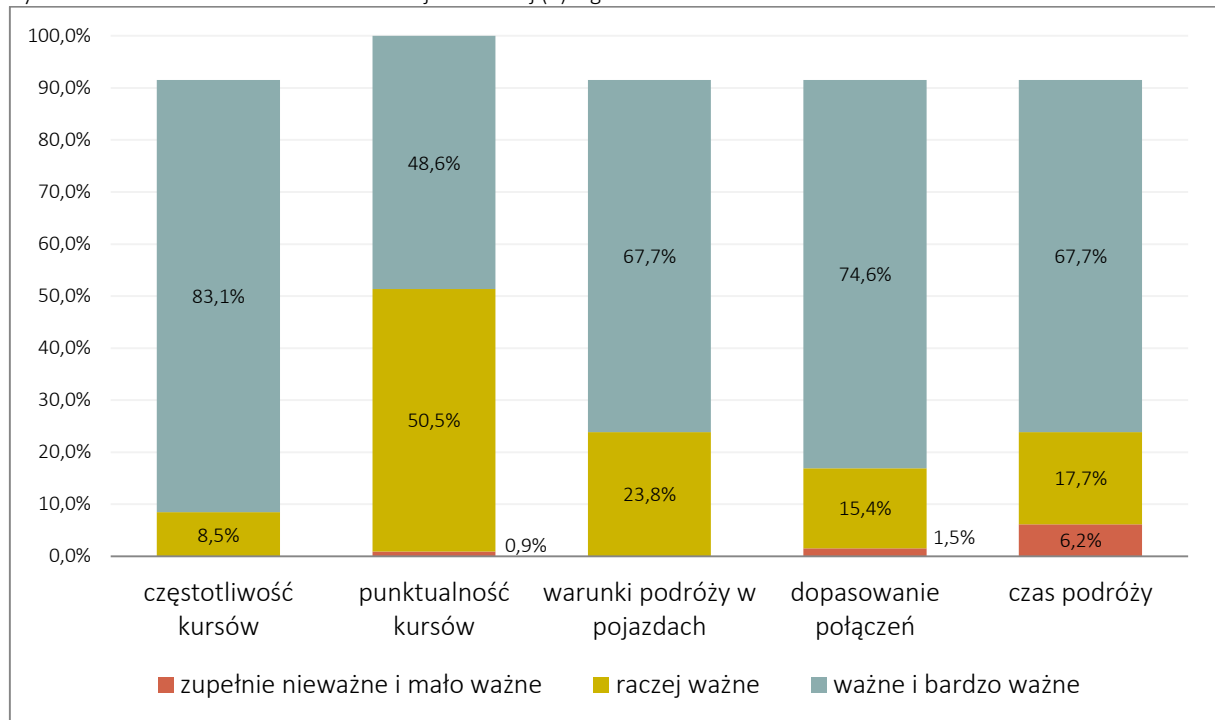
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

5.1.3. Szczegółowa ocena systemu

Analizę oceny jakości komunikacji zbiorowej rozpoczęto od określenia oczekiwań mieszkańców w odniesieniu do komunikacji zbiorowej. Oczekiwania te są istotne z punktu widzenia kształtowania oferty usług w tym obszarze, pokazują bowiem przede wszystkim w jakim zakresie powinna się ona rozwijać i wskazują, gdzie są największe braki.

Dla mieszkańców gminy Deszczno najważniejszymi czynnikami w zakresie ich oczekiwań w obszarze komunikacji zbiorowej są: częstotliwość kursów – 83,1%, warunki oczekiwania na pojazd – 80%. Ważne jest również dopasowanie połączeń – 74,6%, bezpieczeństwo w pojazdach – 73,3%, cena przejazdu – 71,8% oraz informacja w pojazdach i na parkingach – 71%.

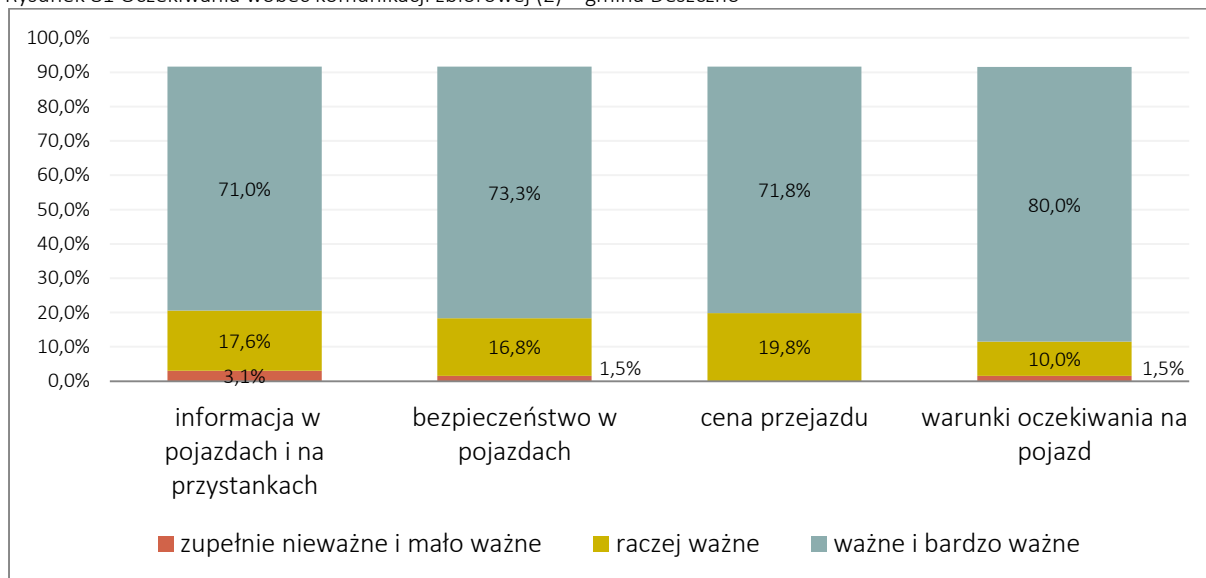
Rysunek 80 Oczekiwanie wobec komunikacji zbiorowej (1) – gmina Deszczno.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Respondenci w zakresie transportu praktycznie nie wskazywali czynników, które są nieważne lub zupełnie nieważne. Jest to naturalne, gdyż kateria uwzględniała jedynie podstawowe czynniki decydujące o jakości podróży. Jednakże można wskazać zmienne, które odgrywają statystycznie rzecz ujmując mniejsze znaczenie dla mieszkańców. Są nimi: punktualność kursów (50% wskazań raczej ważne) i w mniejszym stopniu czas podróży.

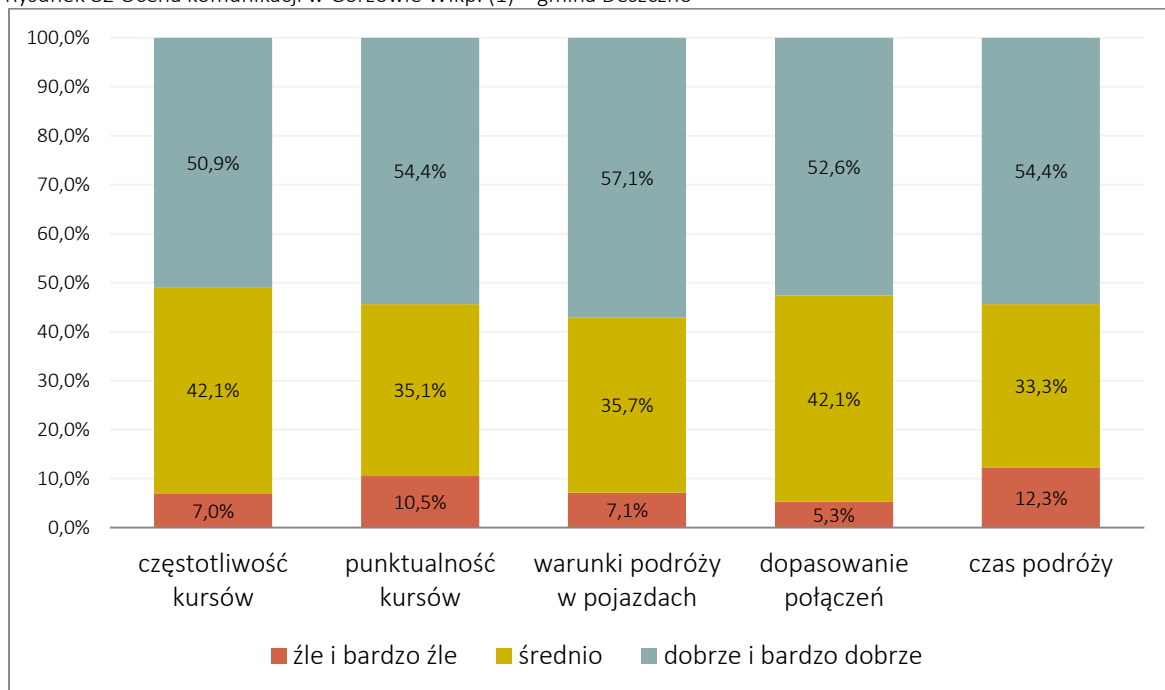
Rysunek 81 Oczekiwanie wobec komunikacji zbiorowej (2) – gmina Deszczno

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W stosunku do komunikacji w Gorzowie mieszkańcy gminy Deszczno sformułowali bardzo zbliżone oceny w niewielkim stopniu w zakresie wskazań pozytywnych przekraczające 50%, przy jednocześnie sporym udziale ocen negatywnych. Najwyższą ocenę pozytywną odnotowano w zakresie zmiennej cena przejazdu (60%), jest ona jednocześnie negatywnie oceniana przez blisko co dziesiątego mieszkańca. Kolejne pod względem odpowiedzi pozytywnych były warunki podróży w pojazdach (57,1%). W dalszej kolejności respondenci wskazywali czas podróży i punktualność kursów (po 54,4%), dopasowanie połączeń i informację w pojazdach i na przystankach (po 52,6%).

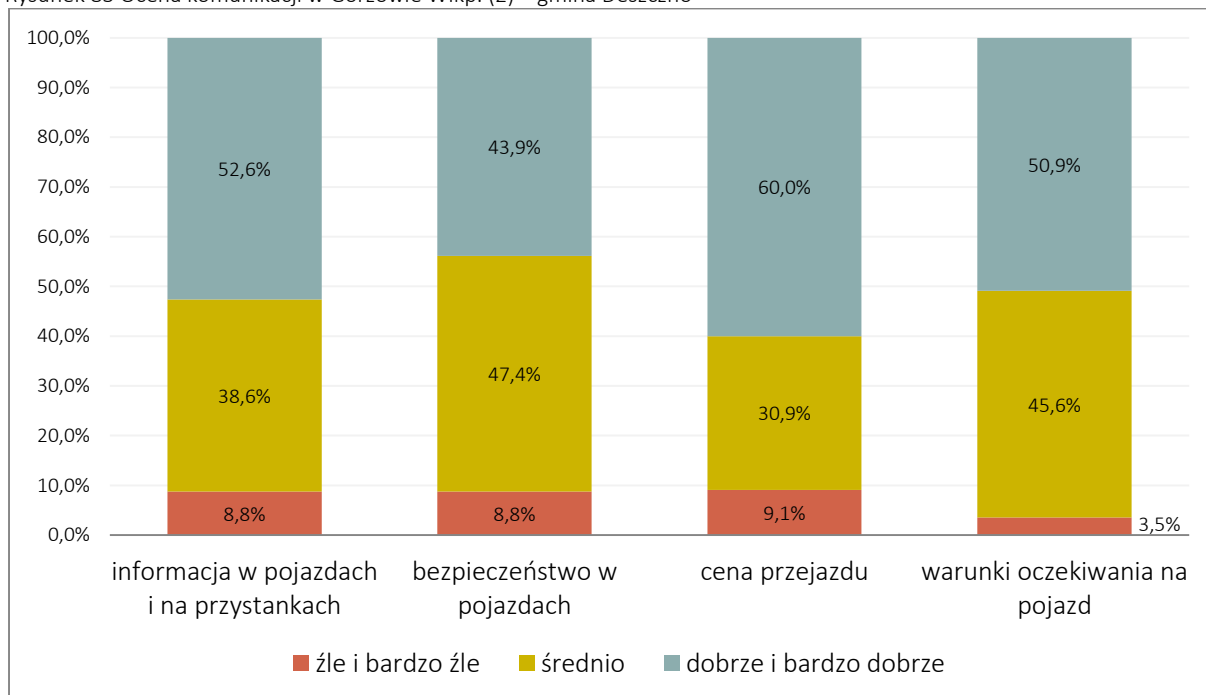
Rysunek 82 Ocena komunikacji w Gorzowie Wlkp. (1) – gmina Deszczno

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Wyłącznie w zakresie bezpieczeństwa w pojazdach mieszkańcy Deszczna odnotowano przewagę odpowiedzi średnich (47,4%) i negatywnych (8,8%).

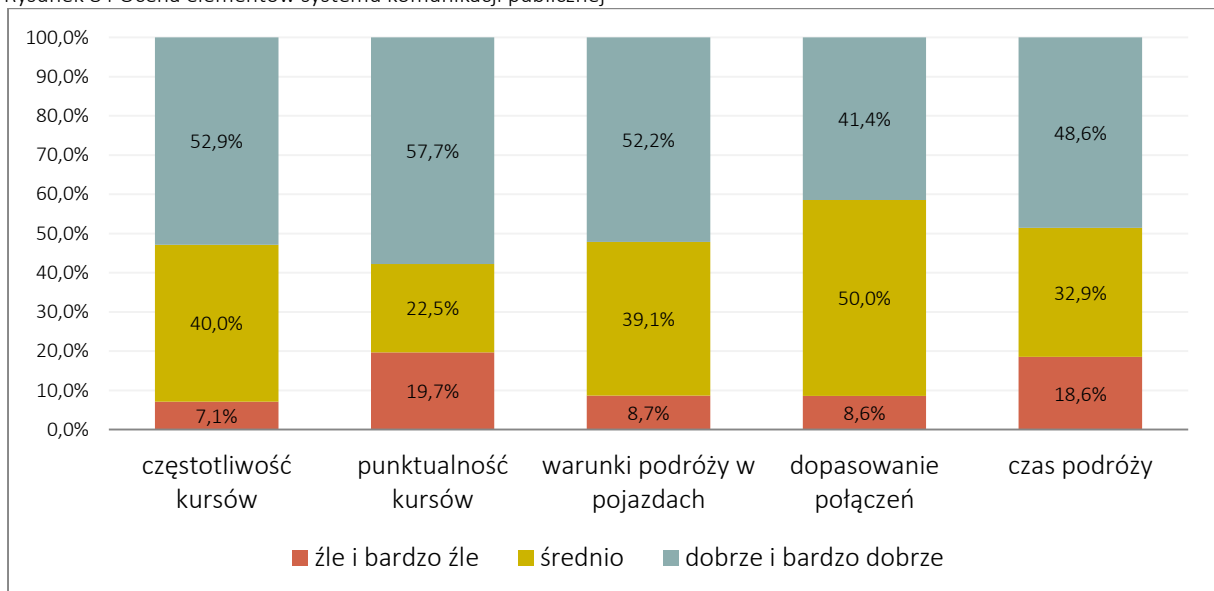
Rysunek 83 Ocena komunikacji w Gorzowie Wlkp. (2) – gmina Deszczno

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W zakresie komunikacji do i z Gorzowa, a więc takiej, która jak można przypuszczać jest mieszkańcom gminy Deszczno bliższa i z której częściej korzystają, oceny są mniej korzystne. W szczególności zwiększyła się wyraźnie liczba ocen negatywnych oraz przeciętnych. Najlepiej ocenianymi czynnikami są: punktualność kursów (57,7%) i bezpieczeństwo podróży (57,7%), żadna z ocen pozytywnych nie przekracza 60%. W zakresie pierwszego z wymienionych czynników odnotowano jednocześnie najwyższy odsetek wskazań negatywnych – 19,7%, kolejnymi w tym zakresie zmiennymi był czas podróży – 18,6% i informacja w pojazdach i na przystankach – 16,9%.

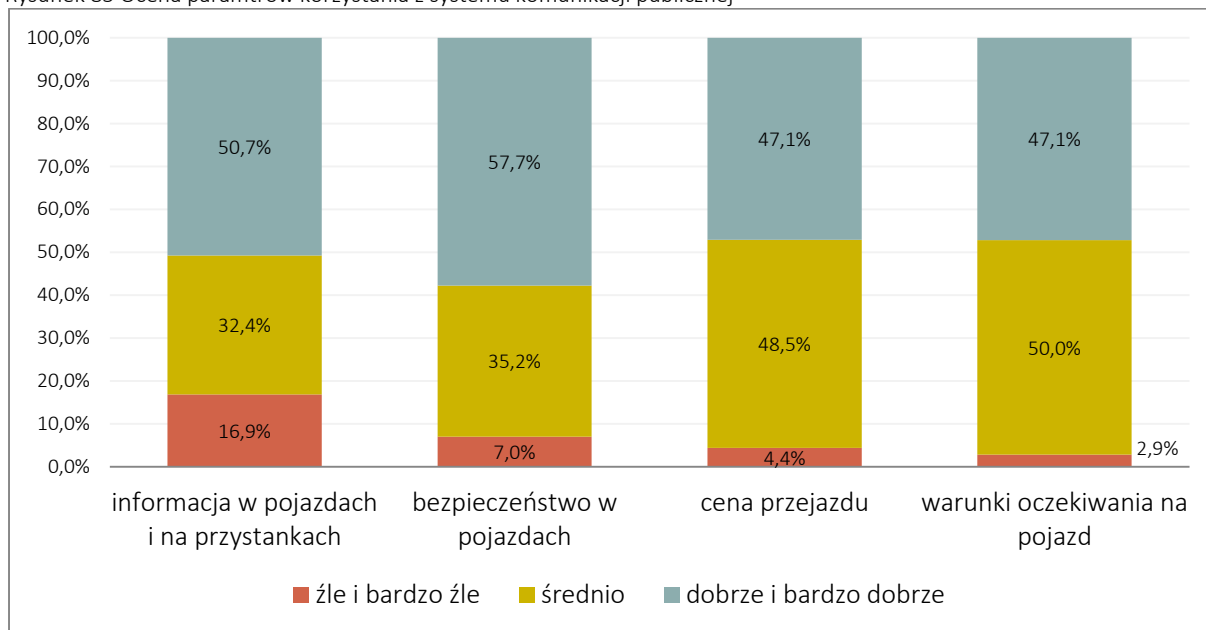
Rysunek 84 Ocena elementów systemu komunikacji publicznej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Czynnikami, w których odnotowano duży udział odpowiedzi średnio są: dopasowanie połączeń (50% ocen średnich, najgorzej oceniana zmienna, łącznie odpowiedzi przeciętnie i negatywne stanowią 58,6% odpowiedzi), warunki oczekiwania na pojazd (50% ocen średnich, łącznie z negatywnymi 52,9%), cena przejazdu (odpowiednio 48,5%, łącznie 52,9%) i czas podróży (32,9% i razem 51,5%). Dane te pokazują znaczną przestrzeń w zakresie rozwoju jakości oferty.

Rysunek 85 Ocena parametrów korzystania z systemu komunikacji publicznej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

5.2. Młodzież / uczniowie

5.2.1. Ocena dostępności i jakości

Częstotliwość kursów to element funkcjonowania systemu komunikacji zbiorowej, który dla uczniów szkół z obszaru MG-6 należy do najważniejszych. Dla uczniów ważna jest jeszcze punktualność oraz dopasowanie kursów. Mniejsze znaczenie dla tej grupy użytkowników mają warunki w jakiej odbywa się podróż, takie jak informacje na przystankach, warunki oczekiwania na pojazd.

Rysunek 86 Elementy decydujące o ocenie komunikacji zbiorowej – ocena uczniów MG-6

	zupełnie nieważne	mało ważne	raczej ważne	ważne	bardzo ważne	brak odpowiedzi
częstotliwość kursów	3,4%	1,8%	5,5%	16,3%	69,9%	3,1%
punktualność kursów	2,2%	2,1%	8,4%	22,8%	61,1%	3,5%
dopasowanie połączeń	2,2%	2,0%	9,3%	23,9%	59,2%	3,5%
cena przejazdu	2,7%	3,4%	10,7%	20,6%	58,8%	3,8%
warunki podróży w pojazdach	2,5%	3,2%	12,7%	25,8%	52,5%	3,3%
bezpieczeństwo w pojazdach	2,9%	3,6%	13,2%	23,9%	52,1%	4,3%
warunki oczekiwania na pojazd	3,0%	3,8%	16,3%	26,0%	46,7%	4,1%
czas podróży	2,9%	3,8%	15,6%	28,0%	45,8%	3,9%
informacja w pojazdach i na przystankach	2,5%	3,9%	18,0%	27,2%	44,3%	4,1%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Gorzowska komunikacja miejska (autobusowa i tramwajowa) jest doceniana przez młodzież szczególnie ze względu na bezpieczeństwo w pojazdach, czas podróży i dostęp do informacji o kursach (w pojazdach i na przystankach). Respondenci negatywnie ocenili przede wszystkim ceny przejazdów. Dla blisko 43% respondentów ten element został oceniony źle lub bardzo źle. Mimo, że gorzowska komunikacja miejska uzyskała więcej pozytywnych niż negatywnych opinii, to poprawy wymagają przede wszystkim warunki podróży w pojazdach oraz lepsze dopasowanie połączeń (co jest związane bezpośrednio ze zwiększeniem liczby połączeń).

Tabela 20 Ocena gorzowskiej komunikacji miejskiej dokonana przez uczniów szkół MG-6

	bardzo źle	źle	średnio	dobrze	bardzo dobrze	brak odpowiedzi
częstotliwość kursów	9,5%	12,9%	40,3%	28,3%	6,7%	2,3%
punktualność kursów	8,4%	12,9%	34,8%	33,7%	7,7%	2,5%
warunki podróży w pojazdach	9,5%	17,8%	41,3%	23,5%	5,7%	2,3%
dopasowanie połączeń	9,0%	16,4%	40,7%	27,3%	4,0%	2,6%
czas podróży	5,6%	9,7%	35,6%	38,6%	7,6%	2,8%
informacja w pojazdach i na przystankach	5,7%	9,9%	33,6%	37,9%	10,5%	2,4%
bezpieczeństwo w pojazdach	5,0%	7,7%	35,5%	40,5%	8,4%	2,9%
cena przejazdu	20,8%	21,9%	32,7%	16,2%	5,8%	2,6%
warunki oczekiwania na pojazd	9,8%	14,3%	39,8%	28,7%	4,8%	2,7%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 21 Ocena komunikacji miejskiej do i z Gorzowa Wielkopolskiego

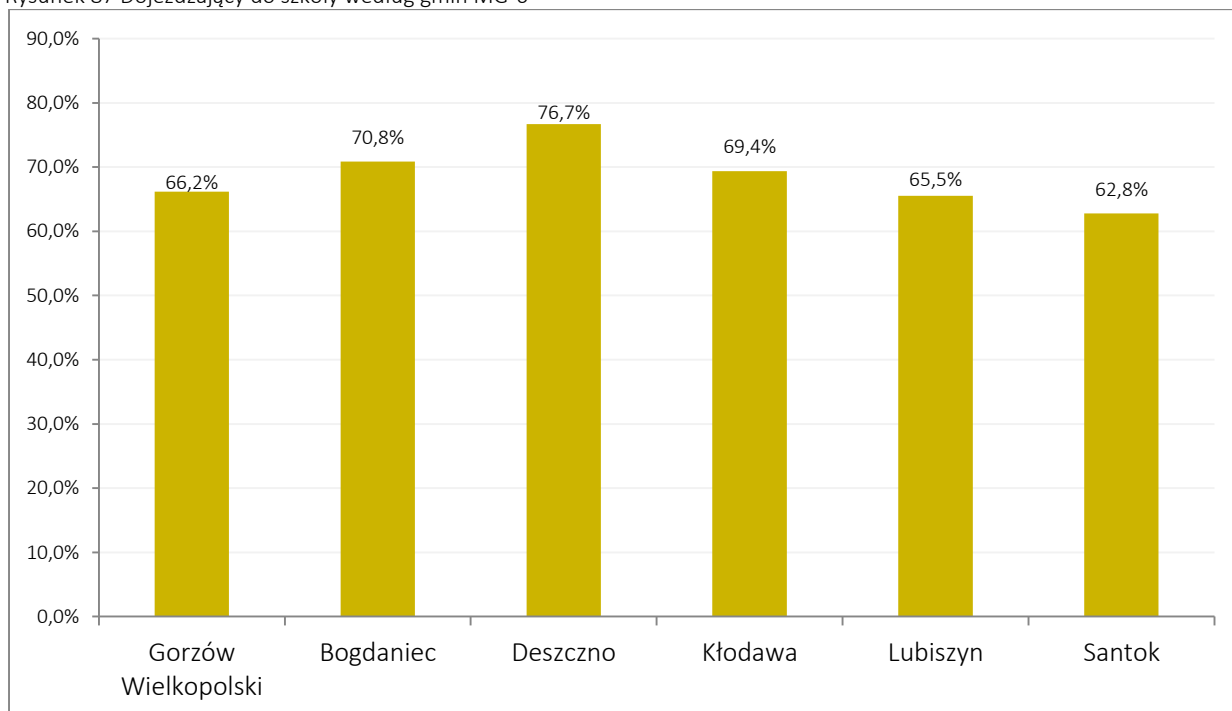
	bardzo źle	źle	średnio	dobrze	bardzo dobrze	brak odpowiedzi
częstotliwość kursów	16,5%	21,3%	35,3%	15,6%	3,9%	7,3%
punktualność kursów	8,1%	13,5%	36,6%	27,1%	7,0%	7,7%
warunki podróży w pojazdach	6,1%	11,2%	40,6%	28,4%	5,7%	8,1%
dopasowanie połączeń	11,1%	17,7%	40,4%	18,8%	3,9%	8,2%
czas podróży	6,8%	12,8%	40,3%	25,8%	6,0%	8,3%
informacja w pojazdach i na przystankach	6,9%	14,7%	37,9%	25,3%	7,2%	8,0%
bezpieczeństwo w pojazdach	4,5%	9,1%	35,5%	33,8%	9,0%	8,1%
cena przejazdu	18,9%	19,8%	32,3%	15,9%	5,1%	8,0%
warunki oczekiwania na pojazd	9,2%	15,0%	40,2%	22,5%	5,2%	8,0%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

5.2.2. Charakterystyka form korzystania

Na obszarze ZCG MG-6 ponad 70% uczniów dojeżdża do szkoły różnymi środkami transportu. Największy odsetek uczniów dojeżdża do szkoły w Gminie Deszczno, najniższy w Santoku. Z żadnego środka transportu nie korzysta blisko 34% uczniów – mieszkańców Gorzowa Wielkopolskiego.

Rysunek 87 Dojeżdżający do szkoły według gmin MG-6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Uczniowie, z racji dojazdów do szkoły, najczęściej korzystają z komunikacji miejskiej w ciągu kilku dni w tygodniu (40,7%) oraz codziennie (30,7%). Jednocześnie aż 28% uczniów korzysta z komunikacji kilka razy w miesiącu lub rzadziej. Zakładając (na podstawie danych GUS), że liczba uczniów (różnego typu szkół) na obszarze MG-6 wynosi 21 tys. to z komunikacji miejskiej co najmniej raz w tygodniu korzysta aż 15 tys. uczniów.

Tabela 22 Częstotliwość korzystania z komunikacji zbiorowej

	Kobiety		mężczyźni		razem	
codziennie (7 razy w tyg.)	158	34,3%	139	27,4%	297	30,7%
kilka razy w tygodniu (4 – 6 dni w tyg.)	189	41,1%	205	40,4%	394	40,7%
kilka razy w miesiącu	85	18,5%	97	19,1%	182	18,8%
raz w miesiącu	9	2,0%	12	2,4%	21	2,2%
rzadziej niż raz w miesiącu	16	3,5%	49	9,6%	65	6,7%
brak odpowiedzi	3	0,7%	6	1,2%	9	0,9%
Razem	460	100,0%	508	100,0%	968	100,0%

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Komunikacja miejska (zbiorowa) jako jedyny sposób realizacji wszelkich podróży służy aż 17% uczniów z obszaru MG-6. Mimo rosnącej popularności komunikacji samochodowej jedynie 3 na 100 uczniów wykorzystuje do podróży jedynie samochód. Bardzo popularne jest również łączenie podróży samochodem i komunikacją publiczną.

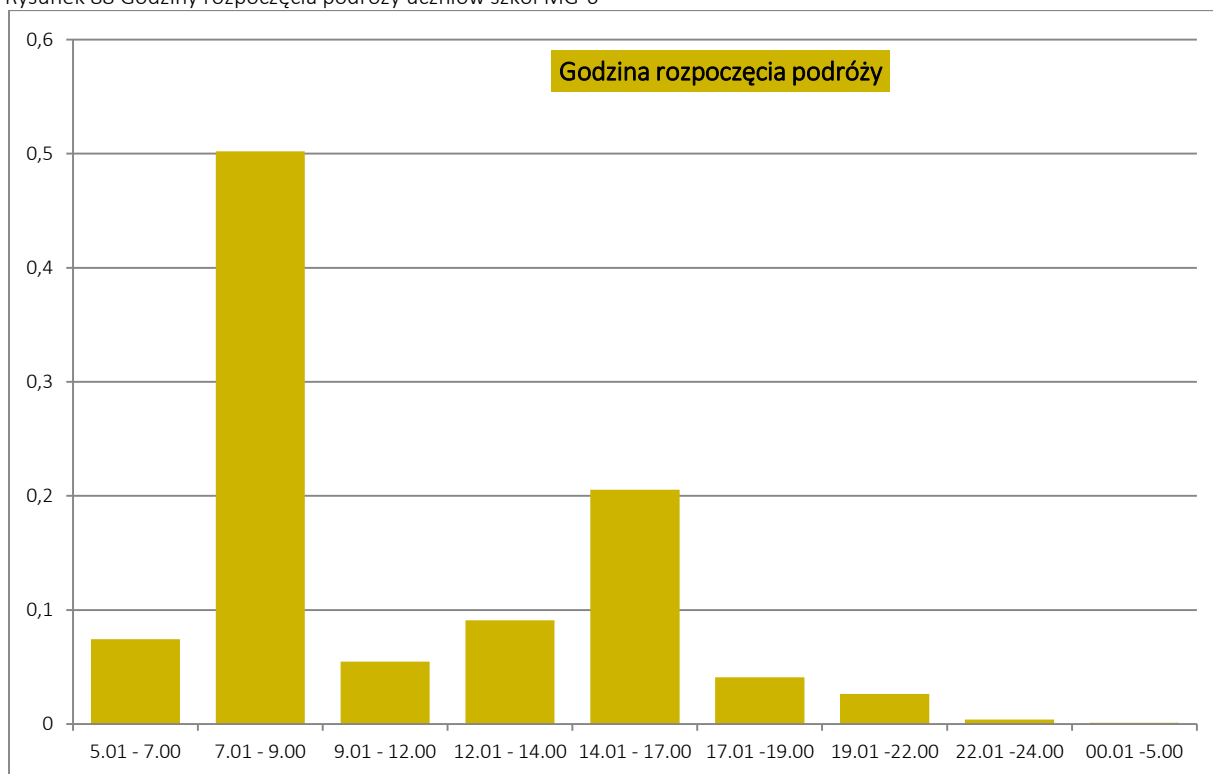
Tabela 23 Sposób realizacji podróży miejskich i podmiejskich przez uczniów z MG-6

	kobiety		mężczyźni		razem	
zawsze komunikacją zbiorową	72	15,7%	96	18,9%	168	17,4%
przeważnie komunikacją zbiorową	158	34,3%	149	29,3%	307	31,7%
w równym stopniu komunikacją zbiorową i samochodem osobowym	138	30,0%	119	23,4%	257	26,5%
przeważnie samochodem osobowym	60	13,0%	78	15,4%	138	14,3%
zawsze samochodem osobowym	9	2,0%	21	4,1%	30	3,1%
inny	14	3,0%	30	5,9%	44	4,5%
brak odpowiedzi	9	2,0%	15	3,0%	24	2,5%
Razem	460	100,0%	508	100,0%	968	100,0%

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Ponad 55% uczniów odbyło w poprzednim dniu nauki jakąkolwiek podróż (przynajmniej jedną). Co najmniej dwie podróże podjęło już tylko prawie 29% uczniów, trzy - tylko prawie 12%, cztery już tylko 7% a pięć, niecałe 3%. Ponad połowa wszystkich podróży jakie odbyli badani w poprzednim dniu nauki rozpoczęła się między godziną 7:01 a 9:00. Pierwszą podróż w tych godzinach rozpoczęło prawie 73% wszystkich uczniów podróżujących w tym dniu.

Rysunek 88 Godziny rozpoczęcia podróży uczniów szkół MG-6

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Najczęściej wybierane linie nr 2 i 3 (ponad 10% wyborów); w dalszej kolejności, linie nr 103, 104, 124 i 125 (po około 6% wyborów). Ponad 67% przejazdów odbywa się na podstawie biletu miesięcznego. Drugą najczęstszą formą płatności za przejazd jest bilet jednorazowy (prawie 26% przejazdów).

Tabela 24 Schemat podróży uczniów szkół na obszarze MG-6

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		V podróż		suma podróży	
5.01 - 7.00	62	11,6%	9	3,2%	3	2,6%	1	1,5%	1	3,6%	76	7,4%
7.01 - 9.00	388	72,7%	67	24,2%	29	25,2%	18	26,5%	11	39,3%	513	50,2%
9.01 - 12.00	22	4,1%	20	7,2%	9	7,8%	4	5,9%	1	3,6%	56	5,5%
12.01 - 14.00	17	3,2%	49	17,7%	11	9,6%	13	19,1%	3	10,7%	93	9,1%
14.01 - 17.00	30	5,6%	119	43,0%	38	33,0%	17	25,0%	6	21,4%	210	20,5%
17.01 -19.00	10	1,9%	8	2,9%	15	13,0%	6	8,8%	3	10,7%	42	4,1%
19.01 -22.00	5	0,9%	5	1,8%	8	7,0%	7	10,3%	2	7,1%	27	2,6%
22.01 -24.00	0	0,0%	0	0,0%	1	0,9%	2	2,9%	1	3,6%	4	0,4%
00.01 -5.00	0	0,0%	0	0,0%	1	0,9%	0	0,0%	0	0,0%	1	0,1%
suma podróży	534	100,0%	277	100,0%	115	100,0%	68	100,0%	28	100,0%	1022	100,0%
	55,2%	-	28,6%	-	11,9%	-	7,0%	-	2,9%	-	-	-
brak wskazań	434	-	691	-	852	-	900	-	940	-	-	-
	44,8%	-	71,4%	-	88,0%	-	93,0%	-	97,1%	-	-	-

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 25 Podróże komunikacją według rodzaju biletu

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		V podróż		suma podróży	
przejazd bezpłatny (B)	15	2,7%	6	2,0%	1	0,8%	0	0,0%	1	2,9%	23	2,1%
bilet jednorazowy (J)	157	28,5%	72	24,5%	30	23,3%	15	19,7%	7	20,6%	281	25,9%
bilet miesięczny (M)	355	64,5%	202	68,7%	90	69,8%	57	75,0%	24	70,6%	728	67,2%
bilet tygodniowy (T)	7	1,3%	3	1,0%	2	1,6%	2	2,6%	1	2,9%	15	1,4%
bilet 14 dniowy (2T)	15	2,7%	10	3,4%	6	4,7%	2	2,6%	1	2,9%	34	3,1%
bilet kwartalny (3M)	1	0,2%	1	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2	0,2%
bilet dobowy (24H)	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Razem	550	100,0%	294	100,0%	129	100,0%	76	100,0%	34	100,0%	1083	100,0%

Najczęściej wskazywane cele podróży "nie pieszych" jakie odbyli badani w poprzednim dniu nauki to: "nauka" (42,1%) i "dom" (30,3%). Najczęściej wskazywanym celem pierwszej podróży jest "nauka" (73,7%). Najczęstszym celem kolejnych podróży (II, III i IV) jest "dom"; odpowiednio: II podróż - 60,0%, III podróż - 32,6% i IV podróż - 58,7%.

Tabela 26 Cel podróży – próba badawcza uczniowie

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		suma podróży o określonym celu	
praca (P)	8	1,5%	1	0,3%	0	0,0%	1	1,1%	10	0,9%
nauka (N)	386	73,7%	52	15,3%	21	14,9%	3	3,3%	462	42,1%
dom (D)	28	5,3%	204	60,0%	46	32,6%	54	58,7%	332	30,3%
zakupy (Z)	18	3,4%	19	5,6%	10	7,1%	2	2,2%	49	4,5%
sprawy zawodowe i służbowe (SZ)	9	1,7%	5	1,5%	5	3,5%	4	4,3%	23	2,1%
sprawy osobiste (SO)	33	6,3%	21	6,2%	19	13,5%	10	10,9%	83	7,6%
sprawy towarzyskie (ST)	22	4,2%	17	5,0%	22	15,6%	8	8,7%	69	6,3%
rekreacja (R)	20	3,8%	21	6,2%	18	12,8%	10	10,9%	69	6,3%
suma kolejnych podróży	524	100,0%	340	100,0%	141	100,0%	92	100,0%	1097	100,0%
odsetek podróżujących (N=968)	54,1%		35,1%		14,6%		9,5%			
brak wskazań (N=968)	444		628		827		876			
	45,9%		64,9%		85,4%		90,5%			

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 27 Gmina początku podróży – próba badawcza uczniowie

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		suma podróży z określonej miejscowości	
Gorzów Wielkopolski	287	57,3%	295	87,8%	113	82,5%	71	79,8%	766	72,1%
Bogdaniec	13	2,6%	3	0,9%	3	2,2%	2	2,2%	21	2,0%
Deszczno	26	5,2%	4	1,2%	4	2,9%	4	4,5%	38	3,6%
Kłodawa	23	4,6%	6	1,8%	5	3,6%	4	4,5%	38	3,6%
Lubiszyn	12	2,4%	1	0,3%	1	0,7%	0	0,0%	14	1,3%
Santok	14	2,8%	8	2,4%	2	1,5%	1	1,1%	25	2,4%
inna gmina powiatu gorzowskiego	54	10,8%	8	2,4%	3	2,2%	4	4,5%	69	6,5%
inna gmina województwa lubuskiego	49	9,8%	6	1,8%	3	2,2%	0	0,0%	58	5,5%
podróż z poza województwa lubuskiego	23	4,6%	5	1,5%	3	2,2%	3	3,4%	34	3,2%
suma kolejnych podróży	501	100,0%	336	100,0%	137	100,0%	89	100,0%	1063	100,0%
odsetek podróżujących (N=968)	51,8%	-	34,7%	-	14,2%	-	9,2%	-	-	-
brak wskazań (N=968)	467	-	632	-	831	-	879	-	-	-
	48,2%	-	65,3%	-	85,8%	-	90,8%	-	-	-

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Tabela 28 Gmina zakończenia podróży – próba badawcza uczniowie

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		suma podróży z określonej miejscowości	
Gorzów Wielkopolski	434	87,1%	214	66,5%	98	75,4%	69	79,3%	815	78,6%
Bogdaniec	4	0,8%	8	2,5%	2	1,5%	1	1,1%	15	1,4%
Deszczno	7	1,4%	8	2,5%	5	3,8%	4	4,6%	24	2,3%
Kłodawa	7	1,4%	9	2,8%	3	2,3%	4	4,6%	23	2,2%
Lubiszyn	1	0,2%	4	1,2%	0	0,0%	0	0,0%	5	0,5%
Santok	7	1,4%	3	0,9%	1	0,8%	1	1,1%	12	1,2%
inna gmina powiatu gorzowskiego	7	1,4%	34	10,6%	8	6,2%	3	3,4%	52	5,0%
inna gmina województwa lubuskiego	15	3,0%	29	9,0%	8	6,2%	2	2,3%	54	5,2%
podróż z poza województwa lubuskiego	16	3,2%	13	4,0%	5	3,8%	3	3,4%	37	3,6%
suma kolejnych podróży	498	100,0%	322	100,0%	130	100,0%	87	100,0%	1037	100,0%
odsetek podróżujących (N=968)	51,4%	-	33,3%	-	13,4%	-	9,0%	-	51,4%	-
brak wskazań (N=968)	470	-	646	-	838	-	881	-	470	-
	48,6%	-	66,7%	-	86,6%	-	91,0%	-	48,6%	-

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Dominujące środki transportu z jakich korzystają uczniowie to autobus (39%) i tramwaj (19%). Spora część uczniów w swoich podróżach korzysta również z samochodu osobowego jako pasażer (14,5%) a nawet jako kierowca (prawie 8%).

Tabela 29 Użyte środki transportu – próba badawcza uczniowie

	I podróż		II podróż		III podróż		IV podróż		suma podróży określonym środkiem transportu	
PKP	30	5,2%	24	6,8%	3	2,1%	0	0,0%	57	4,9%
PKS	44	7,6%	18	5,1%	4	2,7%	5	5,4%	71	6,1%
tramwaj (T)	85	14,7%	86	24,4%	40	27,4%	11	11,8%	222	19,0%
autobus (A)	223	38,5%	131	37,2%	55	37,7%	47	50,5%	456	39,0%
taxi (TX)	3	0,5%	5	1,4%	0	0,0%	0	0,0%	8	0,7%
samochód osobowy jako kierowca (Sk)	51	8,8%	23	6,5%	12	8,2%	6	6,5%	92	7,9%
samochód osobowy jako pasażer (Sp)	95	16,4%	41	11,6%	18	12,3%	16	17,2%	170	14,5%
rower nie w celach rekreacyjnych (R)	24	4,1%	13	3,7%	5	3,4%	4	4,3%	46	3,9%
motocykl (motorower) nie w celach rekreacyjnych (M)	7	1,2%	7	2,0%	5	3,4%	2	2,2%	21	1,8%
inne	17	2,9%	4	1,1%	4	2,7%	2	2,2%	27	2,3%
suma użytych środków transportu	579	100,0%	352	100,0%	146	100,0%	93	100,0%	1170	100,0%

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

W swoich podróżach, w zdecydowanej większości przypadków uczniowie korzystali tylko z jednego środka transportu - prawie 90%. W czasie jednej podróży z dwóch środków transportu korzystało 8,5% a z trzech już tylko około 2%. W przypadkach, w których dochodziło do łączenia środków transportu, najczęściej odnosiło się to do układów "autobus-tramwaj", "tramwaj-autobus" lub "PKP-tramwaj/autobus".

6. Spis tabel i rysunków

Spis tabel

Tabela 1 Zakres projektu Profesjonalizacja usług publicznych na terenie ZCG MG-6.....	7
Tabela 2 Beneficjenci pomocy społecznej biorący udział w badaniu ankietowym	9
Tabela 3 Uczniowie biorący udział w badaniu ankietowym metodą audytoryjną	10
Tabela 4 Nauczyciele biorący udział w badaniu	11
Tabela 5 Dobór próby - badanie ankietowe mieszkańców	12
Tabela 6 Dobór próby – badanie mieszkańców – wiek respondentów	12
Tabela 7 Dobór próby – badanie mieszkańców – wykształcenie respondentów	13
Tabela 8 Najczęściej świadczone usługi z zakresu pomocy społecznej na obszarze MG-6	19
Tabela 9 Jakie warunki należy spełnić, aby nie korzystać z pomocy społecznej [w %]	19
Tabela 10 Ocena usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej w Deszcznie [w %]	21
Tabela 11 Propozycje poprawy jakości usług społecznych w pomocy społecznej na obszarze MG-6	22
Tabela 12 Jak sobie radzisz z odrabianiem lekcji (kto ci pomaga) [%]	48
Tabela 13 Ocena fachowości kadr instytucji i organizacji zajmujących się kulturą	71
Tabela 14 Ocena wiedzy animatorów kultury na temat potrzeb kulturalnych mieszkańców	71
Tabela 15 Uczestnictwo w życiu kulturalnym	72
Tabela 16 Ocena sytuacji materialnej rodziny a uczestnictwo w kulturze	73
Tabela 17 Imprezy, wydarzenia kulturalne – ważne dla mieszkańców regionu	74
Tabela 18 Oferta Centrum Edukacji Artystycznej – Filharmonia Gorzowska	74
Tabela 19 Preferowane formy uczestnictwa w kulturze	76
Tabela 20 Ocena gorzowskiej komunikacji miejskiej dokonana przez uczniów szkół MG-6	99
Tabela 21 Ocena komunikacji miejskiej do i z Gorzowa Wielkopolskiego	99
Tabela 22 Częstotliwość korzystania z komunikacji zbiorowej	101
Tabela 23 Sposób realizacji podróży miejskich i podmiejskich przez uczniów z MG-6	101
Tabela 24 Schemat podróży uczniów szkół na obszarze MG-6	103
Tabela 25 Podróż komunikacją według rodzaju biletu	103
Tabela 26 Cel podróży – próba badawcza uczniowie	104
Tabela 27 Gmina początku podróży – próba badawcza uczniowie	105
Tabela 28 Gmina zakończenia podróży – próba badawcza uczniowie	106
Tabela 29 Użyte środki transportu – próba badawcza uczniowie	107

Spis rysunków

Rysunek 1 Liczba osób oraz gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Deszczno w latach 2008-2011	15
Rysunek 2 Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Deszczno w latach 2008 - 2011	16
Rysunek 3 Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Deszczno w latach 2003 - 2012	16
Rysunek 4 Bezrobotni w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci [w %] w Gminie Deszczno 2003 - 2012	17
Rysunek 5 Długość korzystania z pomocy społecznej przez respondentów na obszarze MG-6 [w %]	18
Rysunek 6 Ocena usług publicznych w dziedzinie pomocy społecznej w samorządach MG-6 [w %]	21
Rysunek 7 Poziom satysfakcji z usług publicznych z pomocy społecznej w samorządach MG-6 [w %]	23
Rysunek 8 Zadowolenie z różnych form pomocy społecznej [w %]	24
Rysunek 9 Odsetek osób będących pod opieką pracownika socjalnego [w %]	25
Rysunek 10 Częstotliwość spotkań z pracownikiem socjalnym w samorządach MG-6	25
Rysunek 11 Ocena pracy pracowników placówek pomocy społecznej, odpowiedzi „zawsze tak” [w %]	26
Rysunek 12 Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Deszczno w latach 2002 -2011	28

Rysunek 13 Liczba uczniów w gimnazjum w Gminie Deszczno w latach 2002 -2012	29
Rysunek 14 Współczynnik skolaryzacji netto (szkoły podstawowe i gimnazjum) w Gminie Bogdaniec.....	30
Rysunek 15 Ocena jakości pracy nauczycieli przez rodziców.....	32
Rysunek 16 Ocena postaw nauczycieli wobec uczniów - ocena rodziców	32
Rysunek 17 Czas poświęcany na odrabianie zadań – ocena rodziców	33
Rysunek 18 Ocena przestrzegania praw ucznia	34
Rysunek 19 Ocena zachowania uczniów wobec nauczycieli.....	34
Rysunek 20 Ocena jakości programów nauczania	35
Rysunek 21 Ocena jakości obiektów szkolnych	36
Rysunek 22 Ocena liczebność uczniów w klasach	37
Rysunek 23 Ocena wyposażenia w pomoce naukowe, w tym komputery	37
Rysunek 24 Ocena liczby pedagogów szkolnych i psychologów.....	38
Rysunek 25 Ocena pomocy w zakresie planowania kariery zawodowej.....	39
Rysunek 26 Ocena dopasowania liczby placówek edukacyjnych do potrzeb mieszkańców	39
Rysunek 27 Młodzież uczestnicząca w zajęciach dodatkowych – deklaracje rodziców	40
Rysunek 28 Ocena dostępności zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów	41
Rysunek 29 Rodzaje zajęć dodatkowych, w których uczestniczy młodzież – deklaracje rodziców	42
Rysunek 30 Przyczyny nieuczestniczenia w zajęciach dodatkowych	43
Rysunek 31 Ocena stanu komunikacji publicznej i jej dopasowania do potrzeb uczniów dojeżdżających do szkoły.....	44
Rysunek 32 Stosunek uczniów do szkoły, w której się uczą na obszarze MG-6 (czy lubisz swoją szkołę) [w%]	45
Rysunek 33 Motywacje do wyboru obecnej szkoły na obszarze MG-6 z podziałem na płeć [%]	46
Rysunek 34 Planowane miejsce zamieszkania za 5-10 lat – MG-6 [%].....	46
Rysunek 35 Ocena jakości nauczania oraz jego oceny [%]	47
Rysunek 36 Czas poświęcany na odrabianie lekcji [%].....	48
Rysunek 37 Uczniowie uczęszczający na zajęcia pozalekcyjne [%]	49
Rysunek 38 Przyczyny nieuczęszczania na zajęcia pozalekcyjne w szkole [%]	50
Rysunek 39 Powody nieuczestniczenia w dodatkowych zajęciach w szkole [%].....	50
Rysunek 40 Ocena poszczególnych elementów systemu edukacji przez uczniów z Deszczna – oceny dobre i bardzo dobre [%].....	52
Rysunek 41 Dostępność oferty edukacyjnej [w%]	54
Rysunek 42 Możliwości kształcenia na obszarze MG-6 [%]	54
Rysunek 43 Możliwości współpracy w dziedzinie edukacji w ramach MG-6 – opinia nauczycieli [%].....	55
Rysunek 44 Przeszkody we współpracy w dziedzinie edukacji w ramach MG-6.....	56
Rysunek 45 Ocena zadowolenia nauczycieli z pracy zawodowej [%].....	57
Rysunek 46 Główne zjawiska patologiczne występujące w placówkach oświatowych MG-6	58
Rysunek 47 Główne postulaty nauczycieli dotyczące poprawy systemu edukacji.....	58
Rysunek 48 Ocena poszczególnych elementów systemu edukacji dokonana przez nauczycieli na obszarze MG-6 [%]	60
Rysunek 49 Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w Gminie Deszczno w latach 2003 - 2012	63
Rysunek 50 Ocena ogólnej jakości oferty kulturalnej.....	64
Rysunek 51 Ocena liczby instytucji kultury działających	65
Rysunek 52 Ocena stanu technicznego obiektów instytucji kultury.....	66
Rysunek 53 Ocena infrastruktury ośrodków rekreacji i wypoczynku	67
Rysunek 54 Ocena zainteresowania mieszkańców ofertą kulturalną miasta/gminy, udział mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych	67
Rysunek 55 Ocena promocji produktów kultury oferowanych przez miasto/gminę, promocja wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie miasta/gminy	68
Rysunek 56 Ocena liczby przedsięwzięć kulturalnych organizowanych na terenie miasta/gminy	69
Rysunek 57 Ocena wielkości środków, jakie władze miasta/gminy przeznaczają na realizację przedsięwzięć związanych z kulturą i jej krzewieniem	69
Rysunek 58 Ocena celowości kierunków wydatkowania środków, jakie władze miasta/gminy przeznaczają na realizację przedsięwzięć związanych z kulturą i jej krzewieniem	70
Rysunek 59 Bariery uczestnictwa w kulturze – MG-6	74

Rysunek 60 Ocena dopasowania oferty kultury do potrzeb mieszkańców	75
Rysunek 61 Uczestnictwo w imprezach/wydarzeniach kulturalnych na terenie Gorzowa Wlkp. W 2013 roku.....	77
Rysunek 62 Najważniejsze imprezy / wydarzenia kulturalne i sportowe w MG-6 w opinii uczniów	78
Rysunek 63 Deklaracja uczestnictwa w imprezach kulturalnych według rodzaju przedsięwzięcia	79
Rysunek 64 Przeshkody w uczestnictwie w imprezach kulturalnych uczniów na obszarze MG-6 [%]	80
Rysunek 65 Akceptowane przez młodzież opłaty za uczestnictwo w imprezach kulturalnych i sportowych [%].....	80
Rysunek 66 Ogólnie – jakość oferty komunikacji publicznej miasta/gminy	82
Rysunek 67 Sposób zarządzania komunikacją publiczną.....	83
Rysunek 68 Warunki podróży w pojazdach	84
Rysunek 69 Dopasowanie układu linii komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców	84
Rysunek 70 Integrację komunikacji autobusowej, tramwajowej i kolejowej.....	85
Rysunek 71 Efektywność polityki transportowej miasta/gminy	86
Rysunek 72 Jakość taboru komunikacji publicznej.....	86
Rysunek 73 Czystość na przystankach	87
Rysunek 74 Współpracę Gorzowa Wielkopolskiego i sąsiednich gmin w organizacji komunikacji publicznej.....	87
Rysunek 75 Częstotliwość połączeń Gorzowa Wielkopolskiego z sąsiednimi gminami	88
Rysunek 76 Czas dotarcia do przystanku.....	89
Rysunek 77 Sposób realizowania podróży w gminach.....	90
Rysunek 78 Częstotliwość korzystania z komunikacji zbiorowej w gminach	91
Rysunek 79 Samochód w gospodarstwie domowym	92
Rysunek 80 Oczekiwania wobec komunikacji zbiorowej (1) – gmina Deszczno.	93
Rysunek 81 Oczekiwania wobec komunikacji zbiorowej (2) – gmina Deszczno	94
Rysunek 82 Ocena komunikacji w Gorzowie Wlkp. (1) – gmina Deszczno	95
Rysunek 83 Ocena komunikacji w Gorzowie Wlkp. (2) – gmina Deszczno	95
Rysunek 84 Ocena elementów systemu komunikacji publicznej.....	96
Rysunek 85 Ocena parametrów korzystania z systemu komunikacji publicznej	97
Rysunek 86 Elementy decydujące o ocenie komunikacji zbiorowej – ocena uczniów MG-6.....	98
Rysunek 87 Dojeżdżający do szkoły według gmin MG-6.....	100
Rysunek 88 Godziny rozpoczęcia podróży uczniów szkół MG-6	102